

VISOKOGORSTVO
Turska gora
Prokletije
Grossglockner

SPELEOLOGIJA
Vretena dupka
Pripor

BICIKLIZAM
Veliki vilinac

PUTOVANJA
Sibir

Popusti Na Putovanja

Uporedi cene i ponude
domaćih turističkih agencija
na jednom mestu
i prijavi se za popust!

www.popustinaputovanja.rs

→ EXTREME SUMMIT TEAM

46 Himalaji

Bio sam prisutan dok je jedan „instruktor” objašnjavao mladom planinaru kako su Himalaji opasni i kako treba da ih odmah zaboravi...

108 Sibir

Ako ćemo iskreno, Sibir nikada nije bio sinonim za ugodan život. Tu ste mogli ili da se rodite ili da vas tu „došlepaju” ako ste nešto zabrljali...

→ PUTOVANJA

72 TREKOVI Vodič kroz planine Balkana - Gorski kotar

SPELEOLOGIJA

14 Pećine Vetrena dupka i Pripor
Istraživali smo speleološke objekte na Vlaškoj i Suvoj planini (Srbija)...

VISOKOGORSTVO

22 Turska gora
Osiječani uživali u zimskom usponu na Kamniškim alpima (Slovenija) od 6. do 8. 12. ove godine...
30 Prokletije
Šestočlana ekipa iz Beograda i

Zagreba odvažila se da još jednom krene u netaknutu divljinu Prokletija (Albanija)...

42 Zimski
Grossglockner po Studlgratu
Rene iz Zagreba i Dario iz Osijeka (Hrvatska) ispenjali do križa na vrhu!

44 Triglav
Izlet Osječana iz HPD „Bršljan-Jankovac” (Hrvatska) na Triglav (Slovenija) bio je pun pogodak...

PLANINARENJE

53 Homoljske planine
Pitomi vrhovi Homolja dočekali planinare iz pančevačkog PD „Jelenak”...

62 Decembru u zagrljaj
Kruševički vis (Srbija), 8. 12. bio je meta beogradskim planinarima...

65 Nebesko šakljanje
Jedna planinarska avantura sa Rajcem (Srbija) kao jedinom metom...

68 Iz gradskog pakla u raj prirode
Pedesetak Zeničanki i Zeničana se odazvalo pozivu Udruženja „VEDRO”...

PLANINOM

58 Veliki planinski masiv i izazov
Kompleks Bioča, Maglića i Volujka (Bosna i Hercegovina) uvek je izazovan i valja mu doći u pohode kad je stabilno vreme.

BICIKLIZAM

84 Biciklirajte bezbedno
Ciklo svet pripremio je nekoliko korisnih saveta koji vam mogu obezbediti

bezbedno učešće u saobraćaju...

90 Biciklom na Vilinac
Sjajna bajk ekipa istraživala je hajdučke staze Velikog Vilineca (BiH)...

TURNO SKIJANJE

96 Vlačićka avantura
Prvi „turno mačići” po Vlačiću (Bosna i Hercegovina) ili prvo turno skijanje u sezoni 2013/14.

KAMNIŠKO - SAVINJSKE ALPE

SLOVENIJA
PRVI DEO

PHOTO: ACO DANI MILAN ALPGUIDE

→ UKRATKO O...

Kamniško - savinjske alpe su planinski lanac na severu Slovenije uz granicu s Austrijom, između reka Save i Savinje. Ime su dobile po gradu Kamniku i po reci Savinji. Površina je približno 900 km².

Podela Kamniško - savinjskih alpa

Kamniško - savinjske alpe sastoje se od tri dela:

Storžička grupa na zapadnom delu (vrhovi Storžič 2.132 m i Tolsti vrh 1.715 m)

Grintovečka grupa u srednjem delu (vrhovi Jezerska Kočna 2.540 m, Kokrska Kočna 2.475 m, Grintovec 2.558 m - najviši vrh, Skuta 2.532 m, Kranjska 2.543 m i Koroška Rinka 2.433 m, Turska gora 2.251 m, Brana 2.253 m, Planjava 2.294 m i Ojstrica 2.350 m)

Između Planjave i Brane nalazi se Kamniško sedlo 1.903 m - prelaz između južne i severne strane masiva

Kraške visoravni na istočnom delu (Velika planina i Dleskovška planota)

Planinarski domovi i skloništa Kamniško - savinjske alpe (Slovenija)

Andrejev dom na Slemenu (1.086 mnv)

Kako doći?

Auto/autobus: regionalna cesta Šoštanj-Sleme-Črna na Koroškem, odakle se na prelazu odvaja kratak priključak do doma; iz Šoštanja 18 km (10 km asfalta), iz Črne 12 km.

Opis doma: Dom se nalazi na sunčanoj livadi na severoistočnoj strani vrha Sleme u slemenu, koji povezuje Uršlju goru s Smrekovcem. Sleme se takođe zove obližnji prolaz, gde regionalna cesta Šoštanj - Črna prelazi iz Štajerske u Korušku. Dom je stalno otvoren. U dve prostorije za goste je 84 mesta za sedenje, šank. Ispred doma su 52 mesta za sedenje. U 15 soba su 31 ležaj, u tri grupne spavaone su 52 ležaja. Ima toalet, umivaonik i tušem sa toplom vodom, centralno grejanje, struja, telefon.

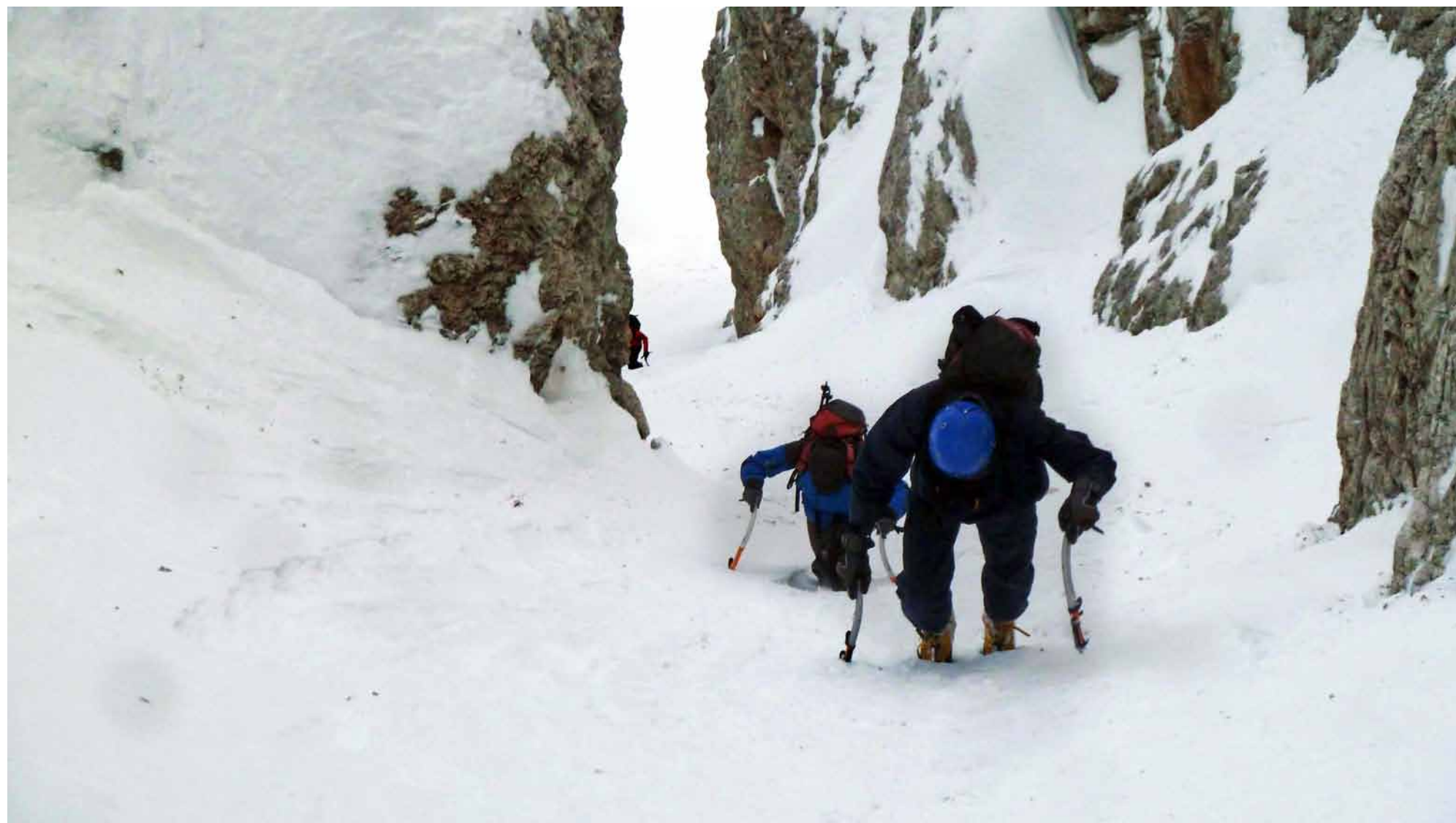
Planinarenje: Uršlja gora (1.699 m) 2h30; Smrekovec (1.577 m) 3h; Sv. Križ v Belih Vodah (1.051 m) šumskim putem pored Počivalnika 1h30; Žlebnikova farma po TV 1h.

Kontakt: +386 3/ 589 51 54

Cojzova kuća na Kokrskem sedlu (1.793 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem iz Kamniške Bistrice pored Žagane peći do niže stanice teretne žičare 4 km, odatle

je do kuće 2h30, ili šumskim putem iz doline Kokre pored farme Suhadolnik do kraja puta u Suhem dolu 5 km, odatle ima 2h.

Opis kuće: Kuća se nalazi na vrhu Kokrskoga sedla između Grintovca i Kalške gore, gde vodi prolaz između dolina Kamniške Bistrice i Kokre. Kuća je otvorena od sredine juna do sredine oktobra. U prostoru za goste su 81 mesto za sedenje, šank. U 17 soba su 105 ležaja, u grupnoj spavaoni još 30 ležaja, a zimska soba ima još 12 ležaja. Ima toalet, umivaonik sa hladnom vodom. Prostor za goste se greje na peć, ima solarni agregat za struju, radijsku vezu.

Planinarenje: Grintovec (2.558 m) 2h; Kočna (2.540 m) preko niže, Srednje i Zgornje Dolce 3h30; Skuta (2.532 m) preko Velike Pode 3h; Kalška gora (2.047 m) 45 minuta; Kalški greben (2.224 m) 2h15.

Kontakt: Planinsko društvo Kam-

nik, kontakt: +386 (0) 51 635 549, pdkamnik@siol.net, www.drustvo-pdkamnik.si

Češka kuća na Spodnjih Ravneh (1.542 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem od Zgornjega Jezerskega dolinom Ravenske Kočne do niže stanice teretne žičare 6 km, odatle do kuće 1h15.

Opis kuće: Kuća se nalazi niže Ravni pod severnom padinom Grintovca i rubu strme padine iznad doline Ravenske Kočne. Kuća je otvorena od sredine juna do kraja septembra, a maja i oktobra subotom, nedeljom

i praznicima. U prostoru za goste je 70 mesta za sedenje, šank. U 6 soba su 40 ležaja, u dve grupne spavaone još 30 ležaja, a zimska soba ima 6 ležaja. Ima toalet, umivaonik sa hladnom vodom. U prostoru za goste je peć. Ima struja, ima signal za mobitel, teretna žičara, heliodrom. Kuća ima spravu za čišćenje otpadne vode. Pečat je u zimskoj sobi, koja je otvorena stalno!

Planinarenje: Kočna (2.540 m) Kremžarjevim putem 3h30; Grintovec (2.558 m) preko Mlinarskog sedla (2.334 m) 3h; Skuta (2.532 m) preko Mlinarskog sedla i preko ili pod grebenom Dolgega hrbta 4h; Vrata (1.802 m) 30 minuta.

Kontakt: Planinsko društvo Jezersko, kontakt osoba Karničar Tone +386 40-673-449, +386 4/25-41-161, tone.karnicar@siol.net, www.jezersko.si/drustva/planinsko-drustvo-jezersko

Črnuški dom na Mili planini (1.526 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem, koji se malo pred prelazom Črnivec odvaja od regionalne ceste Stahovica-Gornji Grad, pored Kranjskega Raka do Marjaninih njiva 7 km, odatle do doma 40 minuta, i iz Luč ob Savinji dolinom Podvolovljeka do Kranjskega Raka i do Marjaninih njiva 14 km. Žičara: iz doline Kamniške Bistrice gondolska žičara do pansiona Šimnovec, pa napred na lift Gradišče; odatle do doma 30 minuta.

Opis doma: Dom se nalazi na Mili planini, malo nižem delu Velike planine; tu se nalaze stara planinska

naselja. Dom je otvoren od početka juna do kraja septembra subotom, nedeljom i praznicima. U tri prostorije za goste su 45 mesta za sedenje, šank, ispred doma je još 60 mesta za sedenje. U 7 soba je 20 ležaja, u grupnoj spavaoni još 25 (12+13) ležaja. Ima toalet, centralno grejanje, struja.

Planinarenje: Gradišče ili Njivice (1.666 m) 45 minuta; Bukovec (1.552 m) 30 minuta; Poljanski rob (1.569 m) 15 minuta; Konj (1.803 m) preko planine Konjščica, Dol i Rzenik 2h.

Kontakt: Planinsko društvo Črnuče, zakupac MPK d.o.o., Peter Kosirnik +386 51/621-732, +386 41/621-732, info@pdcnuce.si, www.pdcnuce.si

Dom na Menini planini (1.453 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem do parkinga kod doma iz Bočne 15 km, i Tuhinjske doline pored sela Češnjice i preko Bibe planine 19 km.

Opis doma: Dom se nalazi na travnatoj visoravni Smrekovec u blizini Vivodnika, najvišeg vrha Menine planine. Dom je otvoren od početka juna do kraja septembra, subotom, nedeljom i praznicima. U prostoru za goste je 50 mesta za sedenje, šank. U domu je u 7 soba sa 25 ležaja, u grupnoj spavaoni još 50 ležaja, u depadansima još 4 dvosobne sobe sa pomoćnim ležajima i kupaonicom. Ima toalet, umivaonik sa toplom vodom. Prostor za goste i spavaone se greju centralnim grejanjem, ima struja. Dom ima postrojenje za čišćenje otpadnih voda i solarni sistem za snabdevanje strujom.

Planinarenje: Vivodnik (1.508 m) 10 minuta; Petelinjek (1.451 m) 30 minuta; Goli vrh (1.426 m) 1h30; kraška vrtača Jespa 15 minuta; jezero Biba 30 minuta.

Kontakt: Planinsko društvo Gornji Grad, kontakt osoba Darinka Grudnik +386 41 783 668, info PD +386 41 354 563, ivo.sinkovec@siol.net

Dom na Smrekovcu (1.377 mnv)

Kako doći?

Autom: Do parkinga u blizini doma - od Ljubnega na Savinji asfaltnim putem do Rastk 7 km, zatim napred šumskim putem dolinom Krumpaha i preko Atelskog sedla 9 km. Iz Črne na Koroškem u početku asfaltnim pa zatim šumskim putem dolinom Bistre, odakle se na 3 km odvaja na levo šumski put preko Pudgarske i prelaza Kramarice, iz Črne 16 km.

Opis doma: Dom se nalazi rubu planine Roma na južnoj strani Smrekovca. Dom je otvoren od početka maja do kraja oktobra, u drugim mesecima subotom, nedeljom i praznicima. Za veće grupe se po dogovoru otvara i drugim danima. U dve prostorije za goste su 60 mesta za sedenje, šank. U 8 soba su 36 ležaja, u grupnoj spava-

oni još 20 ležaja, a u vikendicama je još 13 ležaja. Ima toalet, umivaonik s toplom vodom u domu. Prostor za goste se greje na peć, ima struja.

Planinarenje: Smrekovec (1.577 m) 30 minuta; Komen (1.684 m) 2h; Raduha (2.062 m) 7h.

Kontakt: Planinsko društvo Črna na Koroškem, kontakt osoba Viktor Povsod +386 3 58 41 588, +386 51 632 459

Dom planincev na Farbanci (702 mnv)

Kako doći?

Autom: Iz Nazarija, Zadrecki dolinom, pre zaseoka Pusto polje levo lokalnim i šumskim putem potokom Mostni graben do Farbance - 7 km, iz Vranskega lokalnim putem preko Ropasije i Čreta - 12 km, iz Letuša Partizanskim putem preko Črete - 18 km.

Opis doma: Planinski dom na Farbanci se nalazi na čistini sred šume na severnoj strani Dobroveljske visoravni, pod Tolstim vrhom. Pored njega se nalazi antenski stub, koji se vidi iz Zadrecke i delom iz Savinjske doline. Otvoren je vikendom i praznicima celo leto. U prostoru za goste je 30 mesta za sedenje, a kada je lepo vreme može se sedeti i pred domom. Dežurstva obavljaju članovi PD Nazarje.

Markirana staza: Polazna tačka za Potok, pre zadnjeg zaseoka (Motorček) markiranom stazom (40 minuta).

Planinarenje: Od doma na Farbanci markiranom stazom na Čreto 40 min, vidikovac Križ 45 min. - tu se priključuje staza na Savinjski transverzalni put i pot E-6, Tolsti vrh (1.077m) - najviši vrh Dobroveljske visoravni 1.30 h, Sv. Jošt (955 m) 2.30h.

Kontakti: Planinsko društvo Nazarje Gospodar - Dušan Bastl, PD +386 41 667 108, pdnazarje@pzs.si, www.pdrustvo-nazarje.si

Dom planincev u Logarski dolini (837 mnv)

Kako doći?

Auto/autobus: do parkinga kod doma regionalnim putem Mozirje-Logarska dolina.

Opis doma: Dom se nalazi u gornjem delu Logarske doline, nazvan Kot, u blizini mosta preko potoka Kotovec. Dom je otvoren od 1. maja do 15. oktobra. U tri prostorije za goste su 120 mesta za sedenje, šank. U sobama su 26 ležaja. Ima toalet i umivaonik sa toplom vodom, centralno grejanje, struja, telefon.

Planinarenje: Krofčka (2.083 m) pored kuće na Klemenči jami 3h30; Strelovec (1.763 m) pored kuće na Klemenči jami 2h30; Ojstrica (2.350 m) pored kuće na Klemenči jami i osiguranim Kopinškovi putem 4h, ili preko Klemenče jame i preko Škarje 4h30; Planjava (2.394 m) pored kuće

na Klemenči jami i preko Škarje i Lučke Babe 5h30; Mrzla gora (2.203 m) kroz Matkov kot 5h30.

Kontakt: Planinsko društvo Celje Matica, zakupac Barbara Petek +386 3/584-70-06, +386 70 847 639, pd-celje@siol.net; domplanincev@gmail.com, www.planinsko-drustvo-celje.si

Dom pod Storžičem (1.123 mnv)

Kako doći?

Auto: lokalni put iz Tržiča kroz selo Lom (dotle je asfalt) i do Lomščici do parkinga u blizini doma 9 km.

Opis doma: Dom se nalazi na rubu planine Jesenje na gornjim kraju Lomske doline pod severnom stranom Storžiča. Dom je otvoren od 15. juna do početka septembra, a prolećem i jeseni subotom, nedeljom i praznicima. U dve prostorije za goste su 60 mesta za sedenje. U 12 soba su 48 ležaja, u grupnoj spavaoni još 20 ležaja. Ima toalet, umivaonik sa toplom vodom. Prostor za goste se greje na peć, u lovačkoj sobi je peć za hleb, ima struja.

Planinarenje: Storžič (2.132 m): kroz Žrelo 3h, preko Škarjeve peči po SPP 3h30, preko Male i Velike Poljane i po grebenu Psice 3h30; Tolsti vrh (1.715 m) preko Male Poljane 2h; Veliki Javornik ili Ženiklovec (1.715 m) preko Javorniškeg prolaza 2h; Bela peć (1.583 m) preko planine Javornik 2h; Stegovnik (1.692 m) preko planine Javornik 3h.

Kontakt: Planinsko društvo Tržič, kontakt osoba Marko Markič +386 51/ 871 642, +386 41/ 204 194, +386 4 594-50-50, +386 51 871 642, www.planinsko-drustvo-trzic.si

Dom u Kamniški Bistrici (600 mnv)

Kako doći?

Auto/autobus: Asfaltnim lokalnim putem iz Stahovice do doma 8 km.

Opis doma: Dom se nalazi u gornjem kraju alpske doline Kamniška Bistrica tik nad jezerom. Dom je otvoren stalno, osim ponedeljkom. U dve prostorije za goste su 100 mesta za sedenje, šank. Na pokrivenoj terasi i ispred doma su 206 mesta za sedenje. U 11 soba su 36 ležaja. Ima toalet, umivaonik i kupaonica sa toplom vodom, centralno grejanje, struja, telefon.

Planinarenje: Usponi na vrhove koji su navedeni pod Cojzova kuća i Kamniška kuća i pod Kocbekov dom na Korošici; klisura Predoselj sa prirodnim mostom preko Kamniške Bistrice 20 minuta; Žagana peć (780 m) 45 minuta; spomen park posvećen unesrećenim u Kamniškim i Savinjskim Alpima 20 minuta.

Kontakt: Planinsko društvo Ljubljana-Matica, kontakt osoba Jurij Romšak +386 1 832 55 44, +386 1 832 73 40, kambistrica@siol.net, www.pd-ljmatica.si

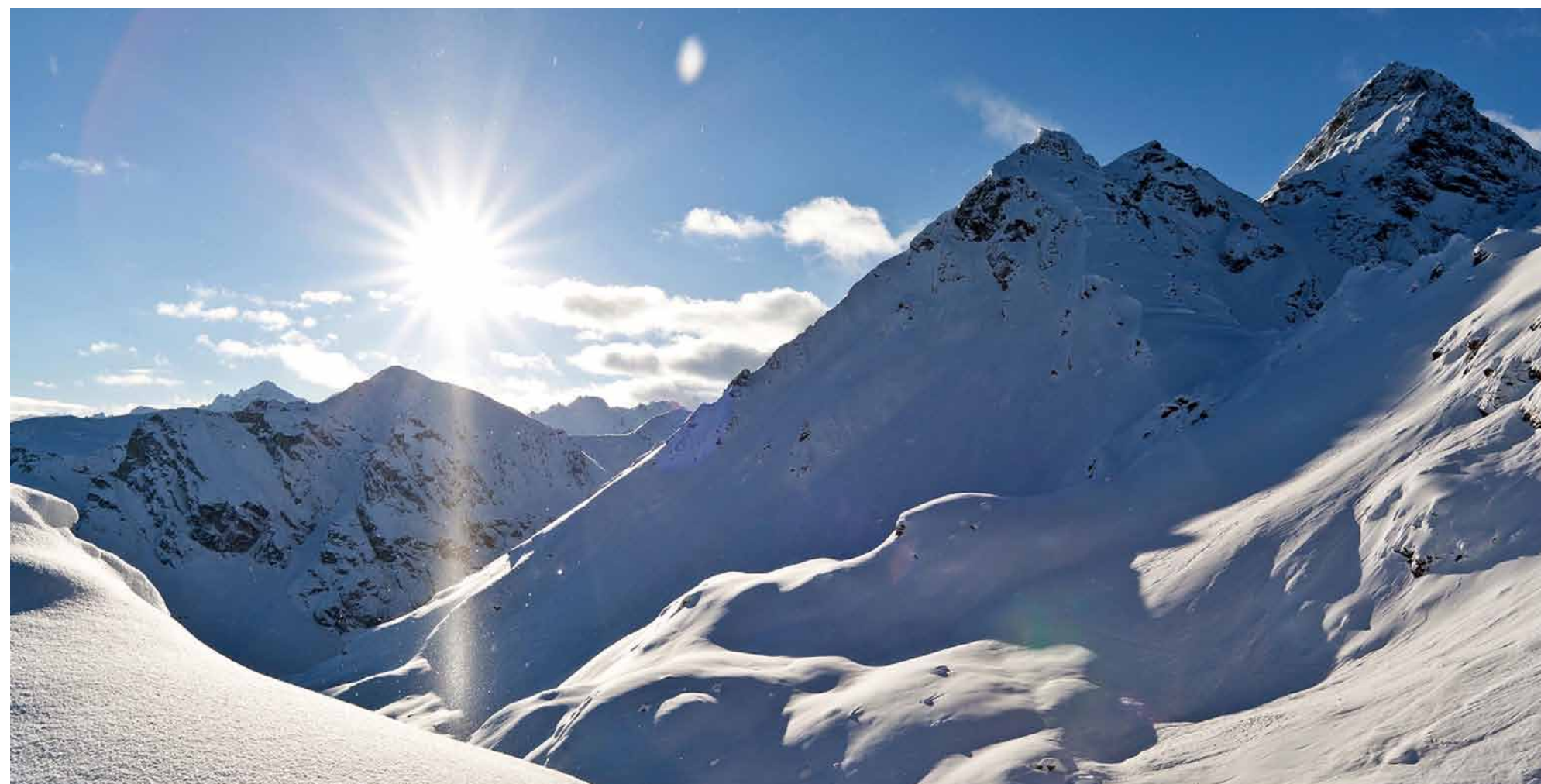
Domžalski dom na Mili planini (1.534 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem, koji se malo pre prelaza Črnivec odvaja od regionalne ceste Stahovica-Gornji Grad, pored Kranjskega Raka do Marjaninih njiva 7 km, odatle do doma 40 minuta, i iz Luč ob Savinji dolinom Podvolovljeka do Kranjskega Raka i do Marjaninih njiva 14 km. Žičara: iz doline Kamniške Bistrice gondolska žičara do pansiona Šimnovec, i napred na skilift Gradišče; odatle do doma 30 minuta.

Opis doma: Dom se nalazi na južnom, malo nižem delu Velikoplaninske visoravni zvane Mala planina; u blizini je staro pastirsko naselje. Dom je otvoren svaki dan. U tri prostorije za goste su 124 mesta za sedenje, šank. U domu i depadansima su u 14 soba 52 ležaja. Ima toalet, umivaonik, centralno grejanje, struja.

Planinarenje: Gradišče ili Njivice (1.666 m) 45 minuta; Bukovec (1.552

m) 30 minuta; Poljanski rob (1.569 m) 15 minuta; Konj (1.803 m) preko planine Konjščica, Dol i Rzenik 2h.
Kontakt: Planinsko društvo Domžale, zakupac Lojze Ovijač +386 51 665 665, +386 40 856 135, info PD +386 31 264 740, info@pdd.si, www.pdd.si

Frischaufov dom na Okrešlju (1.396 mnv)

Kako doći?

Auto/autobus: regionalnim putem Mozirje-Logarska dolina-Rinka, odatle je do doma 1h. Do tamo se istočno od slapa dolazi do vidikovca zvanog Orlovo gnezdo.

Opis doma: Dom se nalazi na nižem delu ledničkog amfiteatra Okrešelj na gornjem kraju Logarske doline. Dom je otvoren od 1. maja do kraja septembra. U dve prostorije za goste su 70 mesta za sedenje i šank i ispred doma još 80 mesta za sedenje. U 11 soba su 45 ležaja i u dve grupne spavaone je još 35 ležaja. Ima toalet, umivaonik i tuš sa toplom vodom. Prostor za goste se greje na peć, a u tri sobe ima centralno grejanje. Dom je priključen na sopstveno biološko postrojenje za prečišćavanje otpada, ima plinsku stanicu i struju. Ima telefon, internet, poslovanje preko POS-terminala s karticama i radijsku vezu. Zato je opskrbljen praktično preko celoga leta.

Planinarenje: Turska gora (2.251 m), kroz Turski žleb, 2,30 h (vrlo zahtevna staza), Skuta (2.533 m), kroz Turski žleb, 4 h (vrlo zahtevna staza), Mrzla gora (2.203 m), preko Gornjeg Okrešelja i dolinom Mrzlega dola, 3,30 h (vrlo zahtevna staza)...

Kontakt: Planinsko društvo Celje Matica, kontakt osoba Zoran Belko +386 3/ 838 90 70, +386 41/ 380 177, pdcelje@siol.net, www.planinsko-drustvo-celje.si

Kocbekov dom na Korošici (1.808 mnv)

Kako doći?

Auto: iz Luč šumskim putem na planinu Ravne (1.500 m) 16 km, odatle je preko Korita, Zelene trate i Moličke planine 2h30.

Opis doma: Dom se nalazi na južnom podnožju Ojstrice nad prostranom zelenom kotlinom Korošice. Dom je otvoren od kraja juna do kraja septembra. U prostoru za goste je 80 mesta za sedenje i šank. U 4 sobe su 32 ležaja, u dve grupne spavaone su još 69 ležaja, zimska soba sa 10 ležaja, toalet, umivaonik sa hladnom vodom. U prostoru za goste je peć i tekuća voda. Postoji solarni agregat za struju.

Planinarenje: Ojstrica (2.350 m) 1h30; Planjava (2.394 m) preko Škarje i Lučke Babe 2h30, ili preko Petkove njive i Srebrno sedlo 2h; Veliki vrh (2.110 m) 1h30; Dleskovec (1.965 m) 2h; Tolsti vrh (1.986 m) pored jezera Vodotočnik 1h30; Lučki Dedec (2.023 m) 45 minuta; Koroški vrh (1.991 m) 30 minuta.

Kontakt: Planinsko društvo Celje Matica, kontakt osoba Mojca Perbil, PD +386 51/ 338 358, +386 41/ 380 176, +386 41/ 479 487, pdcelje@siol.net, www.planinsko-drustvo-celje.si

Kuća na Dobrči (1.487 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem iz Brezij pri Tržiču na Bistrišku planinu 3 km,

odatle je do kuće 1h30. Iz Zadnje vasi lokalnim asfaltnim putem Tržič-Begunje na Gorenjskem i šumskim putem do kraja Hibje 4 km, odatle je do kuće 1h15, ili s Hibja napred šumskim putem do obračilišča 4 km, odatle je do kuće 30 minuta. Iz Slatne lokalnim asfaltnim putem Tržič-Begunje na Gorenjskem 2h30.

Opis kuće: Kuća se nalazi nad rubom strme južne strane Dobrče na kraju, nazvan Kres. Kuća je otvorena od 15. juna do 15. septembra, subotom, nedeljom i praznicima. U prostoru za goste su 40 mesta za sedenje. U 6 soba su 22 ležaja. Ima toalet, umivaonik sa hladnom vodom. Prostor za goste se greje na peć, voda je kišnica, ima struja, radijska veza.

Planinarenje: Vrh Dobrče (1.643 m) 30 minuta; Begunjščica-Veliki vrh (2.060 m) preko prolaza (1.311 m) 4h.
Kontakt: Planinsko društvo Tržič,

zakupac Milan i Jana Jančič, +386 4 596 42 59, +386 41/ 848-718, milan.jancic@gmail.com, www.dobrca.net

Kuća na Kamniškem sedlu (1.864 mnv)

Kako doći?

Auto: šumskim putem iz Kamniške Bistrice do čistine na Jermanci 5 km, odatle je do kuće 2h30.

Opis kuće: Kuća se nalazi na sunčanoj strani tik pod grebenom Kamniškega sedla koji povezuje Planjavu i Branu. Sedlo se naziva još i Jermanova vrata. Kuća je otvorena od sredine juna do sredine oktobra.

U velikom gostinjskom prostoru su 120 mesta za sedenje, šank. U 14 soba su 92 ležaja, u dve grupne spavaone su još 50 ležaja, zimska soba sa 20 ležaja. Ima toalet, umivaonik i tušem s toplom vodom. U prostoru za goste je kamin, voda je kišnica, ima solarni agregat za struju, ima signal za mobitel.

Planinarenje: Planjava (2.394 m) 2h; Ojstrica (2.350 m) putem pod Planjavom i preko Lučke Babe i Škarje 4h; Brana (2.252 m) 1h30; Turska gora (2.251 m) preko Kotličice 2h30; Skuta (2.532 m) preko Turske gore 4h.

Kontakt: Planinsko društvo Kamnik, kontakt osoba Simon Gregorc +386 51/ 611 367, pdkamnik@siol.net, www.drustvo-pdkamnik.si

Kuća na Klemenči jami pod Ojstrico (1.208 mnv)

Kako doći?

Auto/autobus: do parkinga kod Doma planincev u Logarskoj dolini regionalnim putem Mozirje-Logarska dolina, odatle je do kuće 1h.

Opis kuće: Kuća se nalazi na Klemenškovi planini na severnoj strani Ojstrice, meštani je zovu još „Klemenča jama“. Kuća je otvorena od 1. maja do 31. oktobra, a po dogovoru i u drugim terminima. U prostoru za goste su 30 mesta za sedenje. U 4 sobe su 21 ležaj, u grupnoj spavaoni još 15 ležaja. Ima toalet, umivaonik sa hladnom vodom. Prostor za goste se greje na peć, ima struja.

Planinarenje: Krofička (2.083 m) preko Puklovc 2h30; Strelovec (1.763 m) preko Puklovca i Movznika 1h30; Ojstrica (2.350 m) osiguranim Kopinškovim putem 3h, ili preko Klemenče jame i preko Škarje 3h30; Planjava (2.394 m) preko Škarje i Lučke Babe 4h30.

Kontakt: Planinsko društvo Solčava, kontakt osoba Lenka Kračun, Franc Vahter +386 31 363 977, +386 41 571 966

Nastavak u februarskom broju

Vreme je za Lužnički megdan 2014!

Film „*Lužnički megdan 2013*“ možete pogledati na linku sa desne strane.

Bliži se drugo izdanje jedine avanturističke trke na snegu u Srbiji. Datum je odavno određen, u pitanju je vikend,

7.- 9. februar 2014. Lužnički kraj i Derekul su pravo blago naše zemlje, mesto gde se Karpatsko-Balkanske planine susreću sa Rodopskim. Trka je otvorenog tipa, zvanične **prijave traju do 15. januara 2014.**

Uskoro objavljujemo sve detalje vezano za neophodnu alpinističku opremu, pravila, prepreke, distance, organizovan prevoz, nagrade...

MOJA PLANETA 39 • Decembar 2013.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje
Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za

aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

Adresar planinarskih domova iz celog regiona na jednom mestu

PLANINARSKI DOMOVI REGIONA

Putovanja, planinarenja, najave akcija, kupi-prodaj, izveštaji sa akcija...

forum

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

na linku ARHIVA

Fotografija naslovne strane: Kapu

EXTREME SUMMIT TEAM

CIKLO SVET SRBIJA
Udruženje biciklista

Pećine *Vetrena* *dupka* i Pripor

Istraživali smo speleološke
objekte na **Vlaškoj** i **Suvoj**
planini (Srbija)...

Samo profesionalci mogu ulaziti u neispitane i neproverene pećine. Ljudi bez ikakvog iskustva ne bi trebalo da ulaze ni u ispitane pećine bez vodiča koji dobro poznaje konkretnu pećinu

i koji može proceniti bezbednost posetioca.

Koliko je zapravo bogat pećinama planinski predeo Srbije? Sudeći po legendama na prostoru između Niša i bugarske granice trebalo bi da ih ima puno, a pre svega u blizini kanjona reke Jerme. S obzirom na geomorfologiju terena to bi moglo da bude tačno. Ipak, u stvarnosti, trenutno je mali broj poznatih pećina u ovim krajevima.

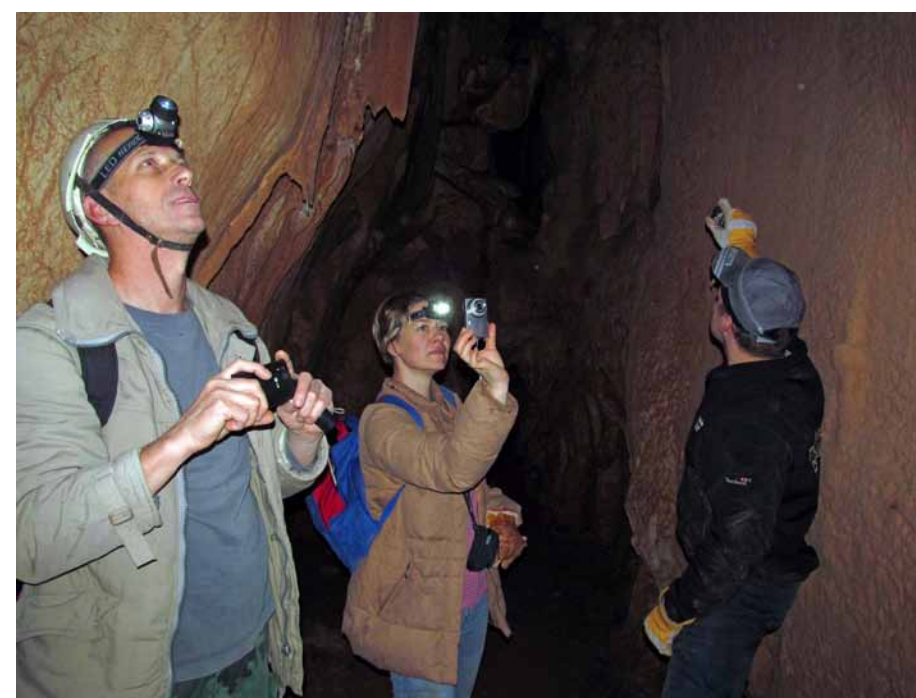
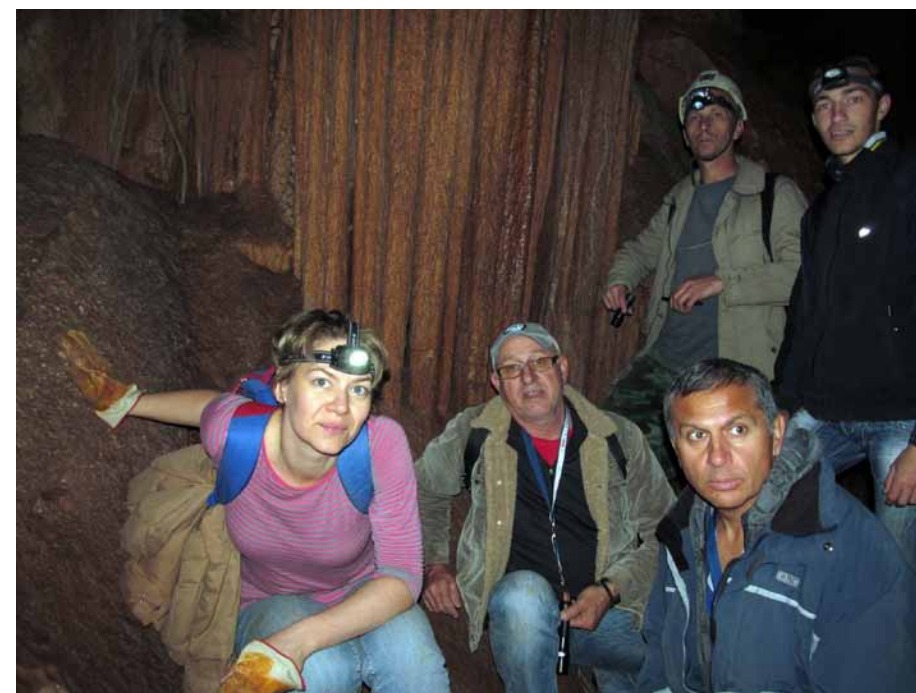
PEĆINA VETRENA DUPKA

Vetrena dupka nalazi se pored sela Vlasi na Vlaškoj planini. Naziv je dobila verovatno po vazдушnim strujama u unutrašnjosti koje su možda nekada bile izraženije. Pećina Pripor nalazi se pored sela Resnik na Suvoj planini, a o njenom nazivu nije lako reći bilo šta.

Vetrena dupka je najpoznatija pećina u blizini kanjona reke Jerme. Kako je pronaći? Treba doći do škole u selu Vlasi. Stotinak metara iznad

škole nalazi se mala četinarska šuma, a neposredno pre šume slabo vidljiva staza koja ide uzbrdo i malo udesno. Ta staza vodi tačno do ulaza u pećinu. Ako uskoro, prateći stazu, vidite sa desne strane veliku jarugu na pravom ste putu. Pećina je udaljena približno 400 metara od škole.

Da istaknem ono što je osnovno prilikom ulaska u pećinu, a istovremeno apsolutno neophodno (mislim na proverene i ispitane pećine). Potrebno je imati lampe i rezervne lampe, a dobro je da bude u rezervi i jedna obična sveća i upaljač. Ako vam se lampa isprazni dolazite u veoma tešku poziciju, a to nemojte sebi da dopustite. Osim toga potrebno je imati šlem na glavi, a ako njega nemate onda bar neku kapu. Gumene čizme su dobra opcija zbog mogućeg blata. Mobilni telefoni, naravno, neće raditi, ali ako ih ipak nosite mogu služiti kao još jedna rezervna lampa.

Za svaku pećinu dobro je imati vodiča. Kada je u pitanju Vetrena dupka za sada nema uslova za stalno angažovanje profesionalnog vodiča, iako ona to zaslužuje.

Informacije o pećini kažu da je dugačka oko četiri kilometra, a da je prvih 2,3 km lako prohodno. Ono što je veoma bitno naglasiti jeste da postoji samo jedan sporedni hodnik koji se nalazi sa desne strane glavnog hodnika, blizu početka pećine. U povratku je sa leve strane i tada je veća mogućnost da se uđe u njega zbog krivine glavnog

hodnika. Ako primetite da ste se iznenada našli u užem hodniku nego što bi trebalo da bude, postoji velika mogućnost da ste skrenuli upravo u taj sporedni hodnik. Osim njega, pećina nema velikih prostora, strmina ili slično, već tih 2,3 km predstavljaju jedan dugačak hodnik.

Naša grupa bila je sastavljena od 11 planinara iz Niša, Babušnice i Vlasotinca. U pećinu smo ušli oko 10,40, a sa obilaskom pećine završili smo oko 14,10.

Ulaz pećine je relativno mali, širine možda oko pola metra i visine

manje od dva metara.

Nakon ulaska sledi desetak metara širokog hodnika. Posle toga nailazi najteži deo - narednih dvadesetak metara, gde se nakon dvostrukog provlačenja ulazi u glavni hodnik koji je nadalje normalno prohodan. Deluje kao neka vrsta ispita: na početku je prepreka koju je potrebno preći da bi se znalo ko može dalje.

Nakon pomenutih 2,3 km dolazi se do mesta gde leži voda na dnu hodnika i koje je teško preći. Dalje ne treba ići, sem ako su u pitanju

specijalno obučeni ljudi.

Pećinski nakit je veoma bogat i raznovrsnog oblika. Moguće je napraviti veoma lepe fotografije. Pojedini delovi ovog nakita, nastali kapanjem vode milionima godina, iz različitih uglova deluju veoma zanimljivo i stvaraju interesantne oblike, u zavisnosti od toga koliko bujnu maštu imate.

PEĆINA PRIPOR

Druga pećina, koju smo obišli narednih dana, nalazi se oko sat ipo hoda od sela Resnik na Suvoj planini. Po mojoj proceni to je četiri - pet kilometara od sela, na oko 1.000 - 1.100 mnv. Ulaz je jamskog tipa, odnosno u šumi ćete spaziti samo jednu rupu u zemlji i ništa više. Iako je puno ljudi iz sela Resnik koji su ulazili u ovu pećinu ipak je ona slabo poznata, tako da ni naša očekivanja nisu bila velika.

Bio je zimski dan sa desetak centimetara snega, a nas je bilo četvorica.

Pored pećine smo zapalili vatru da bismo se grejali i sušili. Napravili smo velike merdevine koje smo spustili u jamu i neizvesni događaj je mogao da počne.

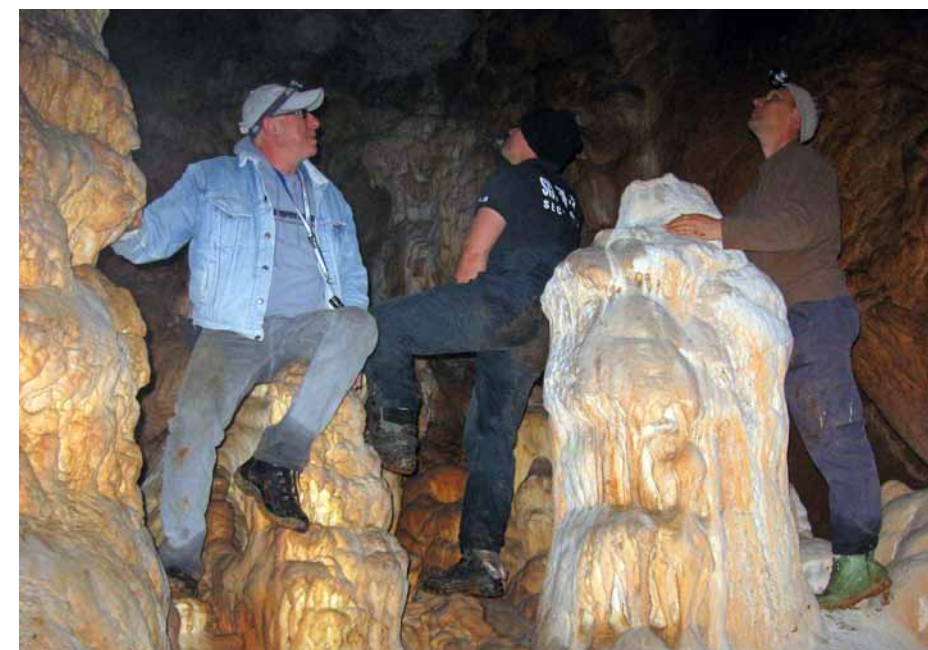
Živi svet

*U pećini **Vetrena dupka** osim slepih miševa, kojih ima puno, jedino smo primetili nešto što je verovatno vrsta buđi koja se stvara na organskim materijama. U pećini **Pripor** takođe ima dosta slepih miševa, ali su tu i pećinski skakavci, kao i neka vrsta mahovine koja raste u jednom delu pećine na tavanici i sa koje se spuštaju niti dugačke više od jednog metra poput dugačke kose.*

nikom prešli u drugu veliku prostoriju, a zatim jos strmijim hodnikom u treći deo pećine. Posle toga postoje mali hodnici i rupe u koje nismo smeli da zalazimo.

TEKST I FOTO: SAŠA ARANĐELOVIĆ

Turska gora

VISOKOGORSTVO

Osiječani uživali u zimskom usponu
na **Kamniškim alpima (Slovenija)**
od 6. do 8. 12. ove godine...

Četiri dana prije polaska stiže Dariov mail: „Ovaj vikend biti će odlično vrijeme u Kamniškim alpama, cilj Turska gora.“ Time je ispunio obećanje

da će nas voditi na zimski uspon i ujedno organizirati svojevrsni tečaj zimskog i visokogorskog planinarenja. Konačno dolazi red na dereze i cepin koji mi već duže

vrijeme skupljaju prašinu negdje u ormaru. Na put krećemo u petak, odmah poslije posla u 15,30. Manje-više standardna ekipa: vođa puta Dario Majetić - iskusni alpinist, vozač Mićo - „stara“ alpinistička škola, doktorice Ivana i Dubravka, Helena, Jura, Tomo i moja malenkost. Na startu saznajemo da je Dario toga dana doživio nezgodni pad pa je u nedoumici da li mu je napukla ključna kost, no svejedno krećemo...

Nakon nešto više od sedam sati vožnje kombi posustaje pod naslagama snijega i leda, stavljamo lance i konačno stižemo do parkirališta. I onda slijedi temperaturni šok - onako sneni od dugotrajnog puta izlazimo u mrkli mrak na debeli minus. Stavljamo naglavne lampe i krećemo prema Domu na Okrešlju. Pružamo korak i vrlo brzo čujemo šum slapa Rinka, onako obasjan našim lampama djeluje gotovo nestvarno. Slijedi nešto strmiji uspon

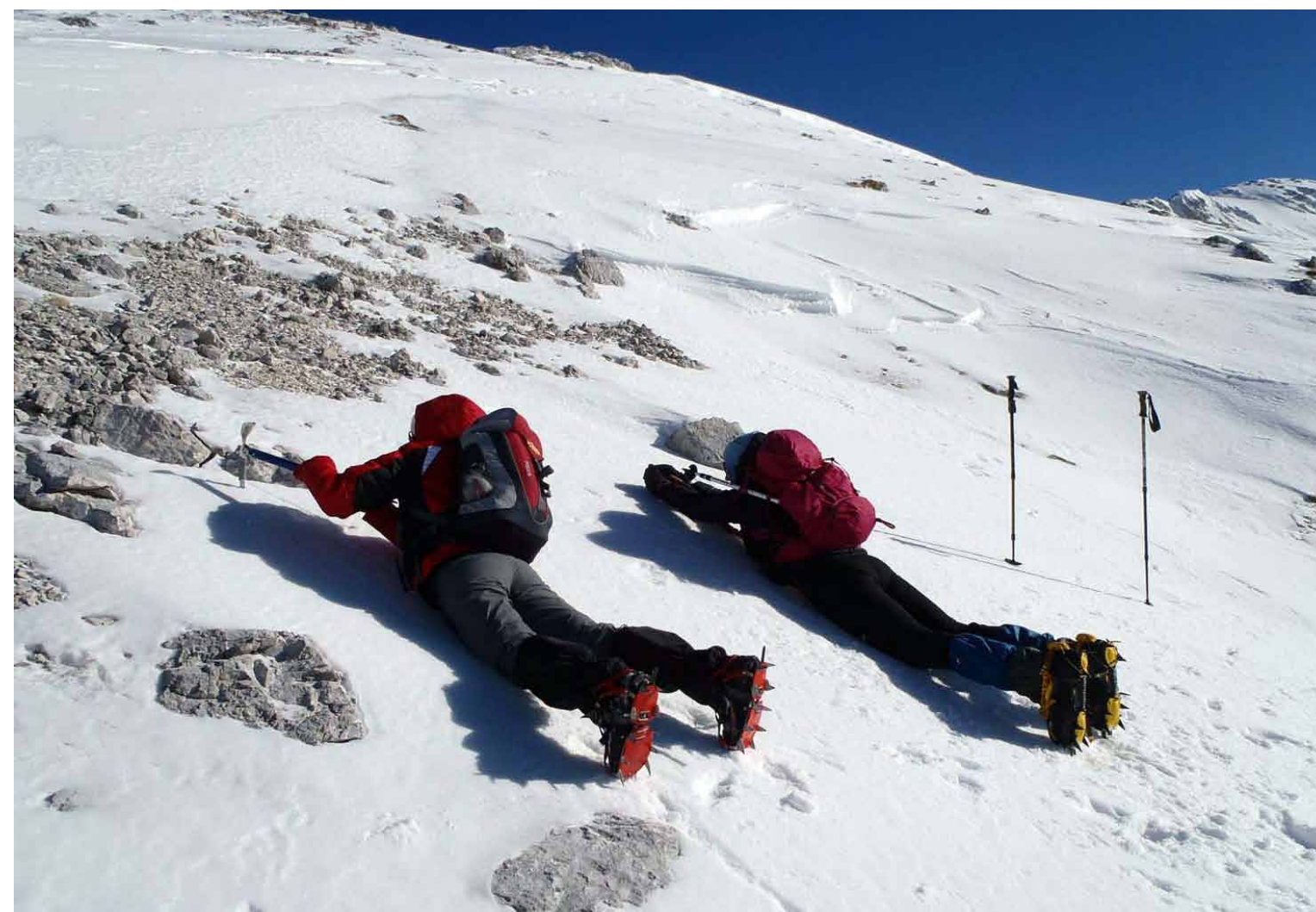

i vrlo brzo dolazimo do doma. U domu srdačan doček no već je poprilično kasno i moramo na spavanje. Pred jutro u sobi

komešanje, još uvijek mi nije jasno kako smo se svi uspjeli „smrznuti“, na sebi sam imao četiri deke, kapu, flis, duge gaće, čarape...

ništa nije pomoglo. Onako promrzli grijemo se uz jutarnju kavu i čaj, današnji cilj Turska gora preko Turskog žljeba.

Odmah stavljamo dereze, provjeravamo opremu i krećemo. Uspon iscrpljuje jer gotovo svaki korak propadamo u duboki snijeg, zaleđene dionice čine se kao spas no na tim je dijelovima uspon vrlo strm. Korak po korak i savladavamo Turski žlijeb. Slijedi nagrada, prekrasni vidici na prelijepom sunčanom danu tako da hladnoću gotovo ni ne osjetimo. Oprezno nastavljamo dalje jer pogled niz padinu nije nimalo ugodan. Nakon nekih tridesetak minuta stižemo na vrh. Pokušavam pojesti čokoladicu koja je cijelo vrijeme bila u džepu flisa, no bezuspješno, zaleđena... Uzimam vodu... Zaleđena. Preostaju mi zadnji gutljaji čaja iz termosice i nešto zaleđenih suhih brusnica koje po ustima prevrćem poput kamenčića.

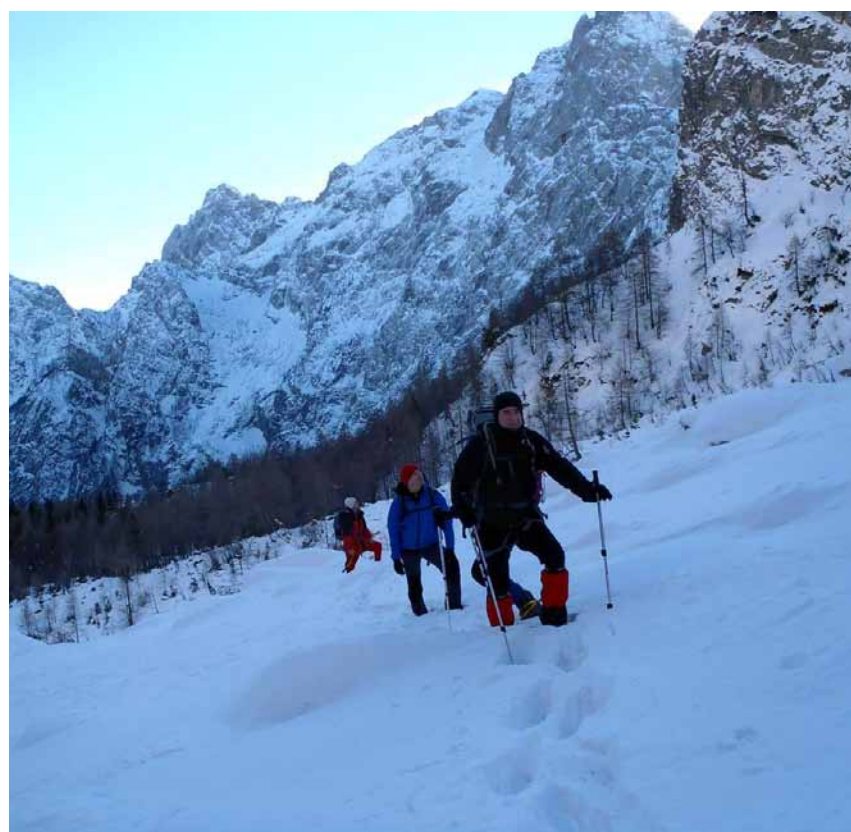
Slijedi vrlo nezgodan spust u navezu kroz Turski žlijeb. Zastajemo svako malo jer svakih

nekoliko metara netko proklizava. Konačno je najteži dio iza nas, nisam mogao odoljeti, spuštam se na stražnjici i znatno skraćujem vrijeme silaska.

U domu ponovno iznenađenje. „Alpinistični odsek Celje Matica“ ima svoju skupštinu tako da smo uživali u prikazanim slajdovima njihovih članova. Pomalo dehidriran i poprilično gladan uživam u toplom ričetu i hladnom pivu. Noć je bila puno ugodnija jer je domaćin uspio malo zagrijati spavaonice.

Drugi dan pola ekipe ostaje u domu i ispija kavicu, a ostali odlaze u trosatnu šetnju. U povratku do kombija uživamo u pogledu na slap Rinka. Dojmove sređujemo u jednoj od pizzerija u Logarskoj dolini i kujemo planove za slijedeći izlet...

IVICA TABAK
HPD „BRŠLJAN-JANKOVAC“
OSIJEK

PK „RADNIČKI“ OSNOVAN JE 1949. GODINE, KAO JEDAN OD KLUBOVA SPORTSKOG DRUŠTVA „RADNIČKI“ U BEOGRADU. U BROJČANOM SMISLU, NIKAD NIJE BIO MASOVNO DRUŠTVO, ALI JE UVEK UŽIVAO IZUZETNO POŠTOVANJE U PLANINARSKOJ ORGANIZACIJI KAO JEZGRO ALPINISTA I GORSKIH SPASILACA.

Prokletije

Šestočlana ekipa iz **Beograda i Zagreba** odvažila se da još jednom krene u netaknutu divljinu Prokletija (**Albanija**)...

Albanija

Pinom je obeležena približna pozicija lokacije koja se pominje u tekstu.

Lutanje po bespućima alban-skog dela Prokletija oduševilo nas je i podarilo nam iskustvo kakvo se retko gde sreće. Zavijanje vukova, noći provedene u netaknutom i surovom prostanstvu, okruženi prelepim vrhovima, još u potpunosti neistraženih Dinarida. Takvo iskustvo, koje priroda pruža, podstakne čoveka da dobro razmisli gde ide i šta radi. Moj put je postao sasvim slučajno ili nekako namerno, put kroz netaknuta prostranstva i takav put je nešto što mene čini zadovoljnim i srećnim

Svestan činjenice da smo prošle godine dotakli tek mali deo alban-skog masiva Prokletija, reših da ponovo organizujem ekipu koja se već pokazala kao dobar tim, za takvu vrstu avanture i krenemo u nove puteve, u nova prostranstva, u nadi da ćemo i ove godine uspeti da osetimo divljinu Prokletija. Nisam sebi zadavao stroge ciljeve ni zadatke, jednostavno smo krenuli, pa kuda nas put nanese. Prepustićemo se planini i njenom dahu, pa ćemo videti šta će nam Prokletije prirediti.

Ekipa slična kao prošle godine, samo malo pojačana, sada je tu, pored Tatjane Zajec, Morane Zajec, Davora Rajšela i novi deo ekipe, to jest Katarina Šimičić, svi iz „Vučjeg bratstva“ iz Zagreba, te Kolet Kelić i ja iz beogradskog PK „Radničkog“. Nas šestoro se odvažilo da krene novi put u netaknutu divljinu Prokletija.

Tako i bi. Nakon par dana provedenih u Grbaji na Taboru planinara, spakovali smo naše stvari, opremu i krenuli u nepoznato.

Utorak - Odlazimo vozilom do doline Ropojane gde ga stavljamo. Naš prvi deo puta je sličan onome od prošle godine. Plan je da dođemo do doline (Fuša e Runices) gde bismo postavili prvi kamp na mestu gde smo prošle godine našli vodu. Krenuli smo lagano preko doline Ropojane - nije previše vruće, što nam i odgovara. Krećemo se lagano da se ne opterećujemo dodatno pored teških ranaca u kojima je kompletna oprema za kampovanje i zimske uspone. Prokletije su ove godine pune snega i bez adekvatne opreme je suludo kretati se visoko.

Dolazimo do Zminjeg jezera, koje je prošle godine imalo vode, ali sada, na naše oduševljenje, cela dolina je pod vodom i jezero je tri puta veće nego prošle godine. Boja mu je smaragdno zelena i prozirna, a iz njega izlaze borovi, koji mu daju posebnu mistiku.

Naravno, kupamo se u njemu, ali ovog puta samo na kratko, jer je voda suviše hladna za duže brćkanje. S toga smo se samo osvežili i nastavili dalje, putem koji nam je jezero diktiralo, zapravo, dobar deo staze je sada pod vodom i moramo da obilazimo kroz gusto rastinje, šiblje i balvane, koje je lavina oborila. Nakon nekog vremena smo izašli na čistinu, ali izgrebani i premoreni od borbe s granjem. Tu

smo rešili da pripremimo sebi ručak, a zatim nastavimo dalji uspon.

Sledi uspon kroz gustu šumu i izlazak na plato Runices, koji je zapravo glečerska morena, rastresiti materijal koji je glečer, nekada davno nagomilao. Sada je prelepi zeleni plato na visini od 1.500 mnv. Tu odlazimo do izvora, gde sada ima dosta vode, za razliku od prošle godine, kada je samo kapala. Punimo boce, odlazimo još 100 metara do borove šume i dižemo naš prvi kamp. Veče uz logorsku vatru i kobasice na štapu, bilo je baš ono što nam je trebalo. Pored nas prolaze Česi, njih je četvoro, pitaju nas za vodu i nakon razmenjenih

informacija ko, gde ide, odlaze dalje do izvora, gde postavljaju kamp.

Noć, mirna i tiha, a strujanje vetra kroz krošnje borove šume, zvučalo je kao uspavanka.

Sreda - Jutro nas je dočekalo osunčano, sunce se stidljivo probijalo kroz iglice borova. Tek smo tada shvatili lepotu mesta za naš prvi kamp.

Lagan doručak, pakovanje i polazak. Idemo na uspon od oko 600 metara, preko prevoja Buni i Runices, koji je na visini od 2.122 metra. Sunce je sve jače, a naši ranci teški, pa nam se čini da usponu nema kraja. Ali, čovek sve zaboravi kada se okrene i pogleda prema tes-

terastim vrhovima koji nas okružuju. Ostajem nem od lepote kojom sam okružen. Nema tih reči koje mogu opisati prostranstvo i vrhove koji se ređaju u nedogled.

Kako dobijamo na visini, tako je sneg prisutniji, što nam dosta olakšava kretanje, rashlađuje nas, ali zato su neki delovi klizavi i strmi pa zahtevaju dodatnu pažnju. Snežnici su za sada uski i uspevamo da ih pregazimo, uz maksimalnu koncentraciju, bez dereza.

Izlazimo na prevoj. U jednoj kotlini na samom prevoju, nalazi se pravo gorsko oko plave boje, ledničko jezero, šiljati vrhovi, okno u steni i toliko toga što nas okružuje,

čini ovaj prevoj jednim od najlepših koje sam do sada video. Još nismo kako treba izašli na prevoj između dve doline, a već gledamo kojim grebenom se šta može popeti.

Prelazimo još nekoliko snežnika i izlazimo na sam prevoj, opčinjeni lepotom sa svih strana, stojimo i uživamo. Neko upita: „Gde ćemo sad?“. Gledam desno - strmi, šiljati vrh, a levo - travnata strmina prema Bojsu. Tanja i Davor su odlučili da se okušaju u steni, dok mi idemo prema Bojsu, pa dokle stignemo. Oslobođamo se opreme, rančeva i krećemo polako na uspon. Pratimo polako pogledom Tanju i Davora koji su već stigli do podnožja stene.

foto Tatjana Zajec

Gubimo ih iz vida. Hodamo lagano, a nešto mi u glavi kaže - stani. Zastajem. Ispred mene polako se podvuče pod kamen mali poskok. Čudan je način kojim životinje komuniciraju sa nama. Nakon sat vremena izlazimo na zelenu zaravan. Na oko 2.200 mnv, postavljena je kamena piramida, izgleda kao neki mali vrh, ali iznad nas su oštri cirkovi Bojsa. Pogledom ih ispraćam, ne bih li pronašao put kroz njih, ali ne vidim siguran prolaz. Ipak ćemo se zadovoljiti i ovim, posle napornog uspona, celo pre podne. Kolet nas čeka na prevoju, greje vodu za kuvanje, pa mi požurismo da siđemo, da nešto skuvamo.

Sedimo na prevoju i pokušavamo da nađemo pogledom Tanju i Davora, ali bez uspeha. Nakon skoro sat i po čujemo povike, gledamo i vidimo dve tačkice kako se pomeraju na vrhu. Uspeli su. Radost s obe strane - na vrhu i na prevoju. Vrh koji su popeli na mojoj karti nema ime. To nije čudna pojava. Puno je neimenovanih vrhova na Prokletijama, puno je onih neispenjanih vrhova u celom masivu. Po povratku u Beograd sam dobio informaciju

da je to jedan od vrhova Maja Malisores 2.421 mnv.

Opet ih gubimo iz vida. Sada je već strepnja prisutna. Kako će sići? Prolazi vreme. Čujemo poneki kamen kako se odvali sa stene, čujemo i poneku prepirku u daljini i tako znamo da su još tamo. Krećem polako da penjem prema steni, u nadi da ću prići bliže i videti ih. Izlazim pod snežnik, pod samom stenom i uspevam da vidim sitne konture u masivnoj steni. Dobro, silaze polako. Čekam. Najzad, posle sat vremena evo ih idu, podignutih ruku i sa osmehom na licu. Sada mi je lakše. Na sigurnom su. Kao trag da su ispeli ovaj neimenovani vrh od 2.421 mnv, ostavili su dve gurtne u steni prilikom abzajla.

Silazimo na prevoj, odmaramo na suncu, spremamo ručak i krećemo lagano da silazimo prema Buni jezerima. Dolazimo do stene - platoa, iznad samog jezera, gde dižemo naš drugi kamp. Davor i Kaća odlaze do jezera da napune flaše vodom, koja nam treba za kuvanje. Mi postavljamo šatore. Gledam u jezero i ne mogu da verujem da se kupaju u ledenoj vodi,

po kojoj još plivaju sante leda. Od same pomisli na to, postaje mi jako hladno.

Spušta se več, sedimo i uživamo u zalasku sunca. Ovaj kamp nam je na prelepoj lokaciji s pogledom na Buni jezera. Dogovor je da sutra krećemo na Maja e Jezerce, najviši vrh na Prokletijama. Snega ima dosta i potrebna je kompletna oprema za zimske uspone. Kolet odlučuje da ostane u kampu, nema opremu za ovakve uspone. Pakujemo ranice, da budu spremni za jutarnji polazak i odlazimo na počinak ranije, odmor nam je neohodan.

Četvrtak - Ustajem, polako se izvlačim iz šatora, kuvam kafu i budim ostale. Dogovor je da se u šest sati krene na uspon, što smo i uradili. Davor mi pokazuje ispod nas jednog planinara, prolazi ispod stene gde je naš kamp, ne primećujući nas.

Gledam ga kako odlazi u snežnik, putem ka Jezercetu. Pretpostavljam da ide tamo.

Krećemo i mi. Nakon 100 metara stavljamo dereze i ulazimo u sneg. Hodamo lagano da se ne grejemo previše. Nakon sat vremena ho-

danja po udolinama ispod Jezerceta nailazim na tragove pomenutog planinara. Vidim da i dalje hoda bez dereza. Mislim u sebi: „Ili je toliko samouveren i spreman ili... šta već?“

Počinjemo uspon prema strmom kuloaru, svima nam je ovo prvi uspon na Jezerski vrh. Po mojim informacijama znam kojom se on trasom penje - levim kuloarom do stene pa dalje na sipar, tako i planiramo da

uradimo, ali u jednom momentu Tanja kaže: „Evo ga planinar od malopre!“. On ide desnim usekom preko pukotina. Stojimo i gledamo. Znam da to nije redovna staza za uspon. Mi ipak idemo kako treba. Nećemo ga pratiti.

Najednom Tanja viče: „Aaa... Padel!“. Okrećem se i gledam ko pada. Prvo sam pomislio - neko od nas. Tanja pokazuje na kuloar.

Gledam. Ne vidim ništa. Tanja mi potvrđuje da je planinar upao u pukotinu. Prolazi nekoliko sekundi i vidimo kako mu glava izviruje iz pukotine. Čovek se drži za glavu i previja se od bolova.

Bez i jednog sekunda premišljanja odlučio sam da idemo gore do njega da mu pomognemo. Navezujemo se. Prva naveza Tanja i Davor. Na sebe navezujem Moranu i Kaću. Krećemo da ulazimo u strmi procep između dve stene. Kako penjemo, vidimo da je sve strmiji. Tanja i Davor dolaze do njega, nakon nekoliko minuta i mi. Ulazimo u pukotinu, jer je sigurnije nego biti na strmom snežniku. Pokušavam da se sporazumemo s njim na njegovom šturom engleskom jeziku. Kaže da je polomio rame, ruka mu visi, izgleda da je ispalo rame. Tanja i Morana imaju iskustva u pružanju pomoći, stavljaju mu ruku u maramu, ali on je uporno vadi i pušta da visi, valjda mu je to bolji položaj zbog bolova, daju mu jake lekove za bol. Ervin se zove i iz Albanije je. Ne mogu da verujem da je krenuo na tako zahtevan uspon bez dereza. Gde mu je pamet bila?

Pokušavamo da pozovemo GSS, ali zbog lošeg signala, preusmerenja poziva na nadležnost Albanije i pola sata prepiranja, odlučujemo da ga sami spuštamo sa planine bar na sigurno. Dogovorili smo se. Tanja i Davor ga spuštaju na sigurno, dok ne dođe pomoć, a mi nastavljamo na uspon istim smerom kojim je on krenuo, tako nam se učinilo najbolje u tom trenutku. Već smo ušli visoko u snežnik.

Kao po dogovoru odmah krećemo u akciju. Davor navezuje Ervina, ja postavljam sidrište, Tanja mu daje svoje dereze i pojas. Za koji čas sve je spremno, Davor počinje sa spuštanjem Ervina do pola strmine, pa opet tako do sigurnog platoa (uže je dužine 30 metara, pa mora tako).

Kaća i ja se navezujemo i krećemo na uspon. Morana i Tanja ostaju u pukotini, čekajući da se vrati Davor nakon spuštanja, pa da nastave uspon. Krećem prvi da izlazim na strminu, zaobilazeći pukotine. Sneg je u hladu i dobro drži. Nakon nekog vremena ulazimo u uži deo

Kamp kod jezera

Spuštanje povređenog planinara

(levak). Ne deluje mi sigurno. Ispod snega su ogromni otvori i pukotine. Krećemo levo i ulazimo u deo između stene i snežnika, koji deluje dobro za penjanje. Da, ali samo deluje. Kada sam stao, sišao sam sa snežnika. Noga mi propada kroz pukotinu. Uspevam da se zadržim rukama za stenu. „Samo sam izgrebao ruku”, dobro je. Krećemo polako u stenu pored snežnika. Mokra je, krušljiva, svaki kamen stena je odvojena od druge. Nemam za šta da se valjano uhvatim. Polako, navezani, držeći donove cipela, ja Kaći, Kaća meni gde treba, izlazimo iz krušljivog dela stene. Bez žurbe idemo, malo se držeći za stenu, malo koristeći cepine, zabadajući ih u snežnik. Ispod nogu beži kamenje. Na nekim delovima puzimo. Pantalone sam skroz iscepao. Uspevamo da izađemo iz levka na kameni sipar.

Polako hodajući, po oštrom kamenom siparu, kao po ljuskama od jaja, kako ne bismo pomerili koji kamičak i napravili lavinu kamenja, koja bi se sjurila na naše drugare, dolazimo do prve stabilne stene i sedamo na nju. Ispod nas strmina, a pogled nam se pruža celom dolinom Ropojane i prevoja prema Runicesu. Opčinjeni lepotom krajo-

lika i još pod uticajem svega što se neposredno dogodilo, sedimo bez reči i gledamo u daljinu.

Trudim se da se ne pomeram. Ispod nogu mi klizaju kamenčići. Rukom sklanjam one veće da ne bi odleteli. Kaća, s osmehom na licu, polako skida ranac, vadi svoju kesicu sa duvanom, tankim prstima stavlja filter na duvanski papir i polako zavija cigaru. Zadovoljna pali svoj cigaru, uživajući u svakom dimu. Gledamo malo ispod nas, malo iznad, tražeći pogledom novi smer kojim treba preći sledeću deonicu. U nedoumici smo. Da li ići snegom koji je sad osunčan i klizav, ili sitnim strmim kuloarom, koji beži pod nogama? Ostavljamo nedoumicu za kasnije, kad, stignu drugari, pa ćemo zajedno odlučiti. Sedimo i uživamo u ovom trenutku.

Ponekad se, u teškim momentima u planini, zapitam šta mi je sve ovo trebalo, kako bi bilo da sam sada u toplom domu, uživam uz kafu ili tako nešto, a onda, brzo prođu te negativne misli, osvrnem se, vidim gde se nalazim i brzo se pokajem što sam uopšte pomislio da ovakvu lepotu prirode zamenim sa monotonom kućnom atmosferom.

Tek nakon svega što prođem u planini, pregazim stene, pokisnem,

osetim toplinu sunca, dah vetra na velikim visinama, shvatim veličinu toga što radim i koliko je sve to nezamenljivo.

Prošlo je skoro više od pola sata kako odmaramo na steni, evo i naših drugara, izlaze iz levka. Oni ipak idu još po snežniku, dolaze do nas i tu se dogovaramo kako dalje. Ervin je sada na sigurnom i čeka nas da siđemo i da ga vodimo do našeg kampa. U međuvremenu se javlja albanski GSS. Kažu da šalju helikopter. Pokušali smo da im objasnimo da nije potreban helikopter, već samo dvoje - troje ljudi, koji bi spustili Ervina, oni su insistirali da ga pošalju. Sada smo svi tu, na strmom kuloaru. Davor isprobava sneg i daje znak da možemo preko njega. Još je stabilan. Stavljamo dereze ponovo, navezujemo se i krećemo preko poslednjeg dela snega do stabilne stene. Dolaskom do stene vidimo i prvu markaciju. Sada smo na redovnom planinarskom putu. Pred sam vrh, Davor postavlja osiguranje i prelazimo strmi snežnik. Izlaskom iz snežnika čeka nas sipar, sitan, nestabilan, beži pod nogama. Idemo polako, paralelno. Tanja je pored mene i tek što je jedva, lakim dodiranjem dotakla blok stene veličine metar sa metar,

on proleće pored mene neverovatnom snagom i brzinom. Počinje da krši i lomi tačno u levak iz kog smo izašli. Osećaju se varnice u vazduhu od sile udara bloka u stenu. Davor kaže da je ostavio Ervina na platou ispod useka, što znači da je stena otišla pravo na njega. Nadamo se da nije ono najgore, već ga je dosta toga snašlo. Kasnije, kada smo sišli, videli smo da je stena došla skoro do mesta gde je on ležao, verovatno od straha da ne padne, opet nešto na njega, Ervin se pomerio niže ispod velikog boldera, gde je zaštićen od svega. Tu ga kasnije nalazimo.

Prošli smo sve teške i nesigurne deonice. Na grebenu smo. Vidimo veliki metalni krst. Dobro je. Uspeli smo. Sada je oko 12 sati. Stižemo na vrh, upisujemo se u knjigu. Pitam se da li je ovo prvi uspon ovim smerom? Nisam još čuo da je neko tuda penjao. Ako jeste, biće to drugi, prvi uspon u dva dana. Kakav uspeh! Proverićemo kad siđemo u civilizaciju. Slikamo se i bez zadržavanja krećemo nazad, da odvedemo Ervina što pre do kampa. Ovog puta odlučujemo da idemo redovnom stazom. Silazimo opet preko sipara do stene, tu nam se polako gubi markacija. Pokušavamo da je nađemo i posle malog zastoja

Otpenjavanje

uspevamo da je ispratimo do izlaska iz stene, ali tada nailazimo na novi problem.

Snežnik je dugačak i jako strm. Ispod su se otvorile pukotine. Nemamo mnogo vremena za promišljanje. Dolaze nam u susret teški, zloslutni oblaci iz Albanije. Munje sevaju na vrhovima pored nas. Samo je pitanje koliko im treba da nas stignu.

Davor pravi novo sidrište. Ne moramo se dogovarati. Puštamo prvo devojke da penju. Kreće

Morana i Tanja za njom. Dugo je trajalo dok se ponovo Davor javio da povučemo užu gore. Sledi Katarina.

Sada je snežnik dugačak za dve dužine užeta, a mi imamo samo jedno, tako da smo do pola snežnika osigurani, a drugu polovinu idemo na rizik od proklizavanja. Oblaci stižu Davora i mene na steni. Prva krupna kaplja pada na mene, užu nikako da se oslobodi, a munje sevaju. Najzad Davor daje signal, navezujem se i krećem da otpenjavam.

Tek što sam krenuo eto nevremena. Prvo kiša koja kvasi sneg i čini ga još klizavijim, pa onda grad koji mi odzvanja po kacigi. Pokušavam da se skoncentrišem na otpenjanje, tražeći stope prethodnika, kako ne bi mnogo lupao nogama u sneg. Pored toga, u momentu mislim da će mi prsti poplaveti. Svaki korak - dva udara u sneg. Munje sevaju, grmi, a od pomisli da u rukama imam cepin, nije mi dobro. Molim Boga samo da ne budemo mi ti gromobrani, provodnici. Ima li kraja ovom spuštanju? Čini mi se da traje celu večnost! Najzad, kraj užeta. Odvezujem se, a znam da me čeka najmanje još toliko. Koncentrišem se da ne napravim koju grešku. U glavi mi odzvanjaju tupi udarci o sneg i grad koji lupa po kacigi. Već sam sav mokr, ali se ne obazirem na to, samo se trudim da što pre siđem sa strmog kuloara.

Nešto oko pola sata otpenjavanja, možda i duže, dolazim na

Ervin u bolovima

Odlete Ervin

Pukotine

malo sigurniji odsek. Stižem Tanju i Moranu, evo ga i Davor za mnom. Njih troje se ponovo navezuju, a ja pokušavam da stignem do Katarine i da se bar za koliko sklonimo od nevremena i kiše.

Dolazimo do mesta gde je Ervin ostavljen, vidimo da li je otišao malo niže, da se skloni od stene i nevremena. Kaća i ja se sklanjamo u stenu da malo predahnemo, dok nas ne stignu ostali. Kaća opet vadi svoju kesicu i zavija cigaru. Prosto je lepo gledati je sa kojom smirenošću pali tu cigaru, nakon svega što smo prošli.

Okupili smo se ponovo i krećemo zajedno u dolinu, prema našem kampu. Pratimo tragove Ervina i nalazimo ga ispod stene. Ja uzimam njegov ranac, Kaća mu pomaže u hodu, kad na jedanput čujem buku. Pokušavam da vidim šta je. Iza druge doline proleće helikopter. Mašem, ali me ne vide. Nestaje u dolini. Pomisao da nas nije video i da će možda otići me ne čini srećnim. Nadam se da će napraviti još koji krug. Nastavljamo ka našem kampu, kad evo ga opet. Proleće relativno blizu, mašem, prolazi pored nas, okreće se, pravi nekoliko krugova i sad sam siguran da nas je video, spušta se nisko, pokazujem pilotu gde je Ervin, potvrđuje mi dizanjem ruke i odlazi prema njemu i Kaći. Sleće na jedan

plato, izlaze trojica u vojnim uniformama, dolazim do njih i predajem im Ervinov ranac. Pozdravljamo se svi sa njima, prihvataju povređenog i dok je helikopter u niskom letu, ubacuju ga unutra, uskaču i poleću.

Mašemo i slikamo se dok helio poleće. Srećni smo što smo bili u mogućnosti da pomognemo Ervinu. Pokazao je veliku neopreznost. Šta bi bilo da se u tom trenutku nismo našli tu, ne možemo ni da zamislimo. Da li bi se završilo tragično po njega, na svu sreću nećemo saznati.

Nakon svega toga nastaje čudna praznina. Tišina. Vreme se smirilo. Nema više kiše, sve je nekako utihnulo. Hodamo polako, premoreni od svega, a ujedno i srećni, zadovoljni postignutim. Da, ali je prisutna i neka seta, bar kod mene. Svaki put kad silazim, odlazim sa planine, u meni je prisutna neka vrsta sete i tuge. Ni sam sebi ne mogu nekad da objasnim taj osećaj.

Ubrzavam hod da što pre stignem do kampa. Kolet nas već dugo čeka. Trebali smo se vratiti pre četiri sata. Videla je helikopter. Znam da će da pomisli sve najgore. Trudim da požurim, da joj javim da smo svi dobro. Hodamo i vidimo naš kamp. Vičemo da nas Kolet čuje, ali niko se ne odaziva. Da li je otišla po pomoć ili nas jednostavno ne čuje? Stižem do šatora. Kiša ponovo sipi. Vičem

i najzad se Kolet odaziva. Dobro je. Sve se završilo kako treba.

Mokri smo do gole kože, iscrpljeni. Nakon nekoliko toplih napitaka i supa ležemo u naše šatore i noćimo, u nadi da će sutra ipak biti bolje vreme.

Petak - Jutro obećava. Razvedrava se. Ustajem pre svih i razvlačim užad po stenama, ne bi li raširio sav mokrak veš da se malo osuši. Kuvam kafu i uživam u jutru i samoći. Neću moći dugo. Moram da ih budim da

krenemo nazad. Čeka nas još dosta pešačenja do našeg vozila. Polako ustaju svi. Pakujemo naš kamp i sada sa olakšanim rancima, pošto smo pojeli svu hranu, krećemo pored Buni jezera, nazad. Jezera su prelepa, puna su vode, na nekima još plivaju sante leda. Ne žurimo nigde, uživajući u prelepom prizoru. Prelazimo polako šumski pojas i dolazimo do karaule u Zastanu. Pravimo kratku pauzu i nastavljamo dalje. Kod vozila smo bili oko 14 sati. Kad

sam stigao do vozila nalazim poruku Admira Lalića, člana GSS Crne Gore, koji je pošao da nam pomogne sa Ervinom i videvši helikopter, vratio se i ostavio poruku. Ovim putem mu se zahvaljujem.

Prokletije nas i ovaj put nisu ostavile ravnodušnim. Lepota njenih divljina nas ostavlja nemima. Ne postoje reči koje mogu opisati trenutke provedene u surovom prostanstvu, okruženi nepreglednim vrhovima Prokletijskog masiva. Ova

Na vrhu Maja e Jezerces

priča podseća sve nas da se Prokletije ne shvataju olako i da je potrebno dobro se pripremiti i opremiti, ako želite da boravite, penjete u njenom okrilju.

Do sledećeg lutanja po bespućima Prokletija.
Organizacija: „PK Radnički“
Beograd

Vodič: Aleksandar Tijanić

TEKST: ALEKSANDAR TIJANIĆ

FOTO: ALEKSANDAR TIJANIĆ

I TATJANA ZAJEC

Zimski *Grossglockner* po Studlgratu

Rene iz Zagreba i **Dario** iz
Osijeka (**Hrvatska**) ispenjali
do križa na vrhu!

Studl grebenom na visočicu Austrije po idealnom zimskome danu doživljaj je za preporučavanje dragoj djeci i podozrivim odraslima okupljenim uz sitne kolačiće i topao čaj od šipka, dok onkraj uha iz centralnog obiteljskog svetišta - japanskoga proizvođača Panasonic - nedjeljni komentar kaže: tko ne misli ovako taj kleveče i laže! Rene iz Zagreba i Dario iz Osijeka kao dobri i veseli planinari poverali su se uz smješak, skroz laganice, po miksanom terenu trojki što plus a što minus, na 3.798 metrični vrh Gloknera.

Teren je bio posut snježnim pršićem uz pokoji komadić leda! Čitavim vedro danim putem jedan su drugom pozirali sa pomalo bizarnom i duboko utisnutom željom o gledanju samoga sebe u binarnoj sazdanosti izvjesne budućnosti! Rene se u svakom smislu poistovjetio sa svojim uzorom Karl Mariom Herrligkofferom (to je, već znate, onaj mračni tipus koji je vodio zlopato Mesnera na vrhove po Aziji i imao čitav niz ideoloških izljeva) namačući svoju prvenstveno opću a zatim i posebnu i volju Dariu?! Potonji, prihvaćajući nametnutu mu ulogu bio je savršeno krotak a ne neobuzdan poput potentnog Rainholda Messnera na Nangi, zbog čega je Karl Maria, alias Rene, u sebi emo-

cionalno ključao podcjenjivački ga uspoređujući sa poniznim Jaquesom Sobiosom na mitskoj fotografiji uz Lionel Terraya i francusku zastavu nakon prvenstvenog uspona na Mt. Huntington u Aljaškom gorju!

Križ na vrhu u tri popodne ovaj put je bio je stabilan! Nas dvojica jedini na planini pili smo čaj i grickali orahe i čokoladu koja inače služi ženama za kuhanje. Kako najavljenog vjetra nije bilo, nakon nekih pola sata pruženih pogleda uzduž i poprijeko svih skupina, grupa i podgrupa Alpa, od Mt. Blanca do Triglava, krenuli smo u leteći spust nekih 1.700 m do Luckner hausa na 1.910 m. Između malog Gloknera i Erzog Johan put smo skratili preko 50° jaruge koja nam se dolje u suton sa ledenjaka doimala kao izrazito lijep snježni jezik.

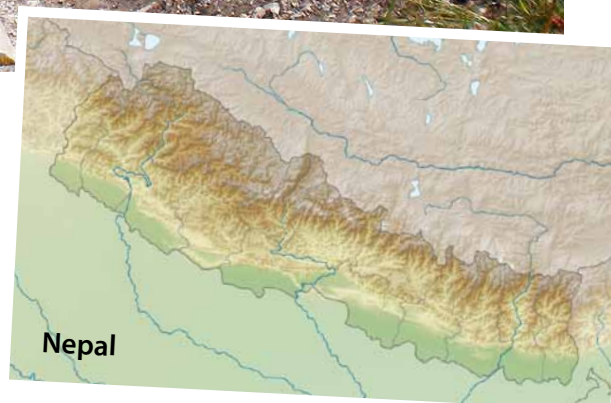
Nakon toga a zbog optimalizacije Rene je otišao na skijama po stvari do zimske sobe u planinarskom domu Studlhutte gdje smo dan prije proveli gotovo cijelo poslije podne i ugodnu noć. Dario je nastavio u tišini predvečerja dolje prema autu kod kojega se našao sa svojim planinskim drugom negdje oko četiri sata prije ponoći.

DARIO MAJETIĆ, OSIJEK

Demistifikacija HIMALAJA

Bio sam prisutan dok je jedan „instruktor“ objašnjavao mladom planinaru kako su Himalaji opasni, kako treba da ih odmah zaboravi i izbaci iz glave, kao da su to grešne misli.

Verovatno bih zaboravio ovaj događaj da dotičnog „instruktora“ lično ne poznajem. Ne samo iz viđenja, već poznajem sve njegove strahove, znanje (neznanje) i ljudske kvalitete jer smo ga jedva izvukli na jedan od manjih himalajskih vrhova. Sada kao veliki znalac straši sopstvenim strahom druge kako bi sačuvao status nekoga koje bio čak na Himalajima.

Zato sam seo i napisao ovaj tekst.

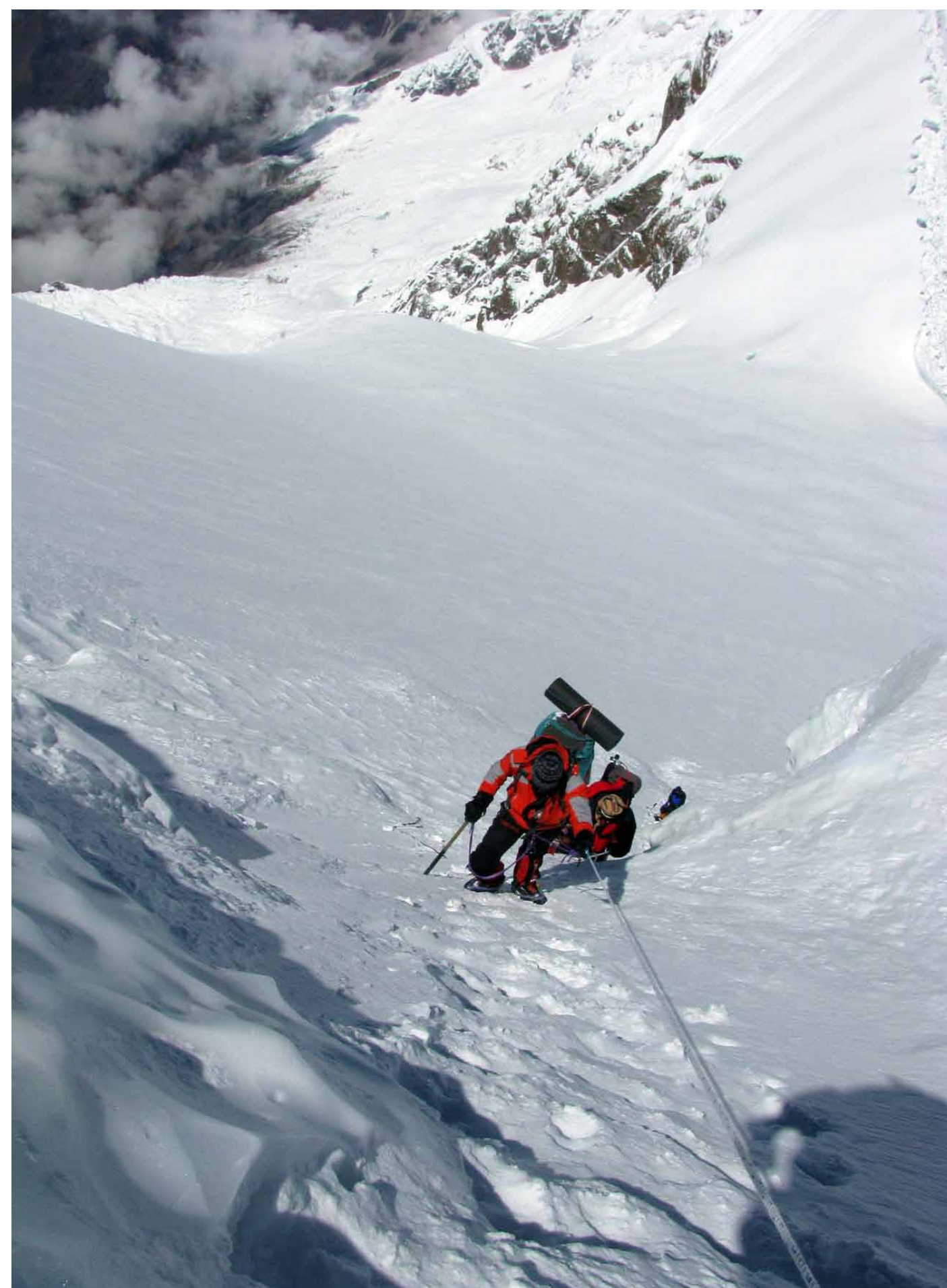
HIMALAYA U PREVODU sa sanskrita znači „Zemlja snega“. Kada spomenete tu reč koja ljudima zvuči veoma egzotično i daleko, prva reakcija je: „Uh, bre, tamo

je mnogo hladno! Namam ja snage za to ili ima li tamo šta da se jede?“

Na moju žalost Himalaji više nisu zemlja snega kao što su bili nekada.

Sada zbog klimatskih promena sve više liče na zemlju šuma i stepa iz koje se uzdižu crne masivne stene sa tu i tamo malo snega na njima. Krajem maja meseca granica stalnog snega je gotovo na 6.000 m, a prosečna dnevna temperatura je oko 25 stepeni celzijusa. Temperatura tokom noćnog uspona na Island Peak (6.189 m) ove godine bila je oko – deset stepeni. Ako uzmemo u obzir zimske temperature u našim planinama onda je na Himalajima definitivno toplije.

MISLIM DA NIJE PROBLEM u hladnoći, kondiciji ili veštinama da bi se popeo neki od manjih himalajskih vrhova. Problem je u neznanju, a neznanje rađa strah i

čini vas podložnim manipulacijama drugih ljudi. Danas je svaka informacija dostupna i čini nam se da jednim klikom sve možemo saznati, ali često zaboravljamo da informacija nije isto što i znanje. Najlakši put do pravog znanja je preko onih koji su puno toga prošli u životu i rado poklanjaju drugima to iskustvo. Takvih je malo jer uglavnom kao „instruktor“ sa početka priče teže da zadrže svoje (ne)znanje kako bi dodatno mistifikovali ono što je u suštini prosto i jednostavno. Ali ako se malo potrudite prepoznate one prave. Kako?

Vrlo jednostavno – „Po plodovima poznate drvo“.

ONI KOJI NESEBIČNO DAJU, stvaraju iz godine u godinu, oni koji vas hrabre da istrajete i ne prenose vam sopstvene strahove već lično znanje, oni koji se raduju kada uspete da ostvarite svoj san... To su ljudi čije iskustvo je zlata vredno. Čak i tada ne uzimajte sve zdravo za gotovo. Mala doza sumnje nije loša jer se svet menja i okolnosti pod kojima je neko sticao iskustvo se menjaju. Važno je da se oslobodite straha i da istražujete. Povratite onu dečiju radoznalost koju ste davno izgubili i krenite da otkrivete ovu divnu planetu na kojoj živimo, a naročito moj omiljeni netaknuti kutak – Himalaje.

KADA DOĐETE DO ZNANJA onda ga treba proveriti u praksi kako bi kroz avanture i ekspedicije sticali iskustvo i tom znanju dodali neki svoj lični pečat. Bez odlazaka u planinu nema iskustva. Možete pročitati hiljade knjiga i priručnika o planinarenju te

NAJAVA EKSPEDICIJA EXTREME SUMMIT TEAM-A

Ama Dablam Expedition 2014.

Uspon na Ama Dablam (6.856m), Nepal

Trajanje: 30 dana

Polazak: 25.10. - 25.11.2014.

Island Peak expedition 2014.

Uspon na Island Peak (6.189m) - Nepal

Trajanje: 22 Dana

Polazak: 10.10.2014

Aconcagua expedition 2014.

Uspon na najviši vrh Južne Amerike –

Aconcagua (6.962m)

Polazak: 28.01.2014.

Everest Expedition 2014.

Ekspedicija na najviši vrh na svetu.

Trajanje: 62 Dana

Polazak: 27.03. – 4. 06 2014.

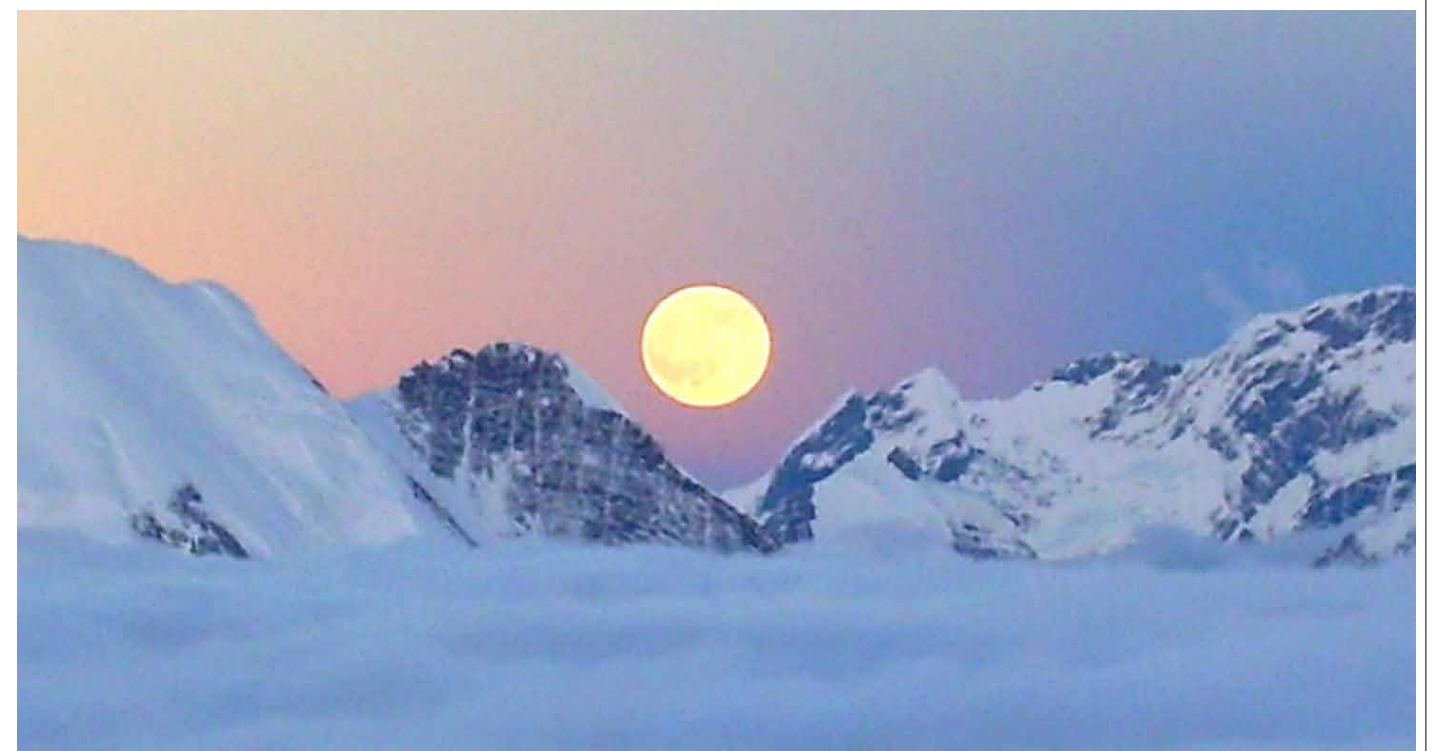
tako teoretski sve znati ali to vam neće pomoći da u nekim nepredviđenim okolnostima koje samo Priroda može da stvori, donesete pravu odluku. Vremenom vaše samopouzdanje će rasti a paralelno sa njim i vaše poštovanje Prirode jer što je više upoznajete shvatićete koliko u stvari malo znate.

I na kraju da se vratimo na početak priče.

Ako krenete na ovaj put koji sam vam predložio, onda vas nikada neće uplašiti priča bilo kog čoveka a Priroda će biti otvorena knjiga i vaš najbolji učitelj.

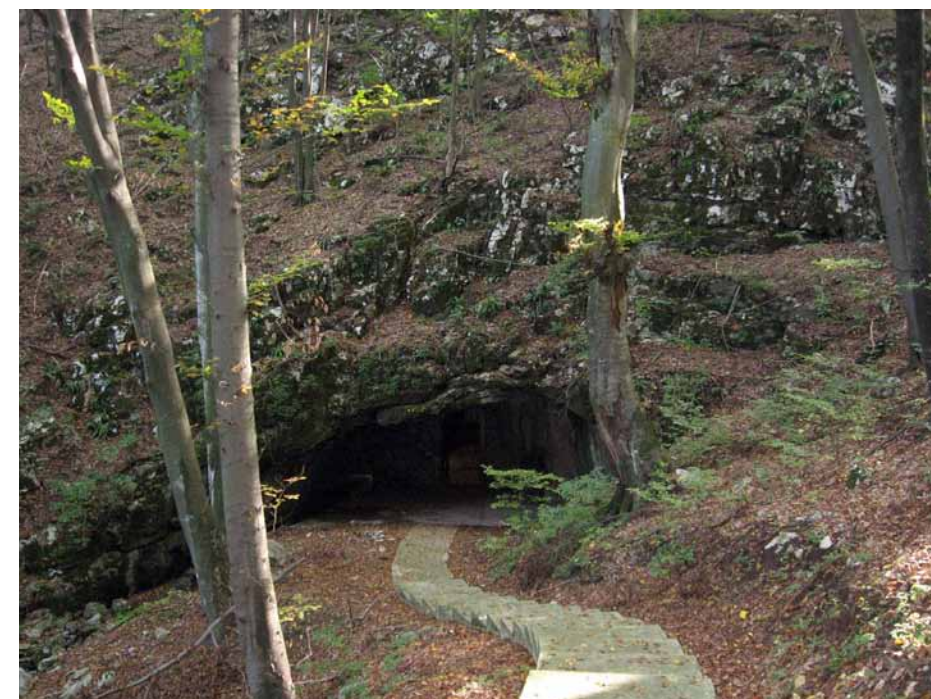
SAMO HRABRO... ŽIVOT JE LEPI!

DRAGAN JAČIMOVIĆ

Homoljske planine

*Pitomi vrhovi Homoljskih planina
(Srbija) dočekali planinare iz
pančevačkog PD „Jelenak“...*

Kad bi mi neko ranije spomenuo Homolje, prvo bih u glavi čula zvuk gajdi i vlaškog kola, a pred očima bi mi se pojavila strašna baba vračara! A onda sam te krajeve počela da obilazim sa planinarima. Otkrivali smo svet koji postoji iznad ljudi i njihovih svakodnevnih briga, koji je večan u svojoj skrivenoj lepoti. Svet koji se pokazuje samo odvažnima...

Lepotama Homolja imali smo prilike da se divimo mnogo puta do sad. Šetnja po mirisnim pašnjacima, udisanje svežeg

šumskog vazduha, žubor planinskih potočića, prelepe pećinske dvorane i ukrasi, kao i živopisan pogled sa vrhova, ostavljaju nezaboravan utisak. Tu su i susreti sa seljacima, koji su uvek srdačni, raspoloženi za razgovor i šalu. Naravno, radost izaziva i svaki iznenadni susret sa divljim životinjama ili njihovim tragovima u snegu. Posle napornog pešačenja, okrepljen je čeka u obližnjim restoranima, uz domaće specijalitete, nezaobilazan kačamak i zvuke vlaške muzike sa lokalne radio - stanice.

Srbija
Pinom je
obeležena
približna
pozicija
lokacije
opisane u
tekstu.

Pitomi vrhovi Homoljskih planina uvek nas dobronamerno dočekaju. Pohodili smo ih u svim godišnjim dobima i vremenskim

prilikama. To su planine koje su nama Pančevcima ustvari veoma pristupačne zbog blizine jer su udaljene svega stotinak kilometara od Pančeva. Homoljske planine pripadaju Karpatsko - balkanskoj grupi planina i imaju pravac pružanja zapad - istok. Smeštene su između Zviške kotline na severu i Žagubičke kotline na jugu, kao i između Mlavske kotline na zapadu i izvorišnih delova Gornjeg Peka na istoku. Izgrađene su pretežno od škriljca i krečnjaka. Zbog toga u ovom kraju nailazimo na mnoštvo

pećina i drugih atraktivnih oblika reljefa. Prosečna visina je oko 900 m, a najviša tačka je vrh Štubej, sa 962 mnv. Od njega put strmo vodi do ulaza u jednu od najpoznatijih pećina ovog kraja- Ceremošnju. Uzan ulazni kanal vodi do prostornih dvorana, bogato ukrašenih milenijumskim ukrasima. Iznad glave nam vise slepi miševi, ali je jača zadivljenost pred lepotom koja je stvorena u mraku, pod zemljom... U neposrednoj blizini nalaze se i druge ovakve lepote: Ravništarka, Duboka, Hajdučka, Pogana...

Priroda ovog kraja obdarena je i drugim lepotama. Klima na Homolju pogoduje pečurkama. Posle kiše, nailazili smo na mnoge, ali treba biti oprezan pri branju. Meštani su nas uputili na sunčanicu, kao jestivu vrstu. Selo Kamenovo je čuveno po pčelarima i kvalitetnom medu. Kada se ide dalje ka jugu, stiže se u selo Ždrelo, na samom ulazu u Gornjačku klisuru. Pre nekoliko desetina godina, kraj puta je u snažnom mlazu izbila lekovita top-la voda. Sada je to uređena banja,

u koju uvek sa radošću svratimo. Kad su dani kratki, a sneg prekrije planinarske staze, kupanje u ovoj vodi je veoma blagotvorno.

Administrativni centar ove oblasti je Žagubica, mala i živopisna varoš, atraktivna po vrelu Mlave. Reka izvire iz vrtače duboke 22 m, ali nova ispitivanja

upućuju na činjenicu da je to samo prvi deo sifonskog izvora dubokog više od 70 m. Meštani pričaju da se ispod Beljanice nalazi veliko jezero, iz kog izvire Mlava i Resava. Prelepa plava boja vrela deluje kao da izvire iz nekog drugog sveta, pa zato i ne čudi što je narod oko njega ispleo mno-

gobrojne legende. Treba pomenuti i Krupajsko vrelo, verovatno najlepše kraško vrelo u Srbiji.

Na ulazu u Gornjačku klisuru posetioce dočekuje opustela isposnica manastira Blagoveštenje, u kojoj je nekada bilo četiri stotine monaha. Monaške kelije su uklesane u stene i čitav objekat je sto-

pljen sa okruženjem. Malo dalje, na drugoj obali Mlave, iz oštih stena izranja bela crkva čuvenog manastira Gornjak. Od njega polazi staza ka vrhu Ježevac. Ime je dobio po vetru koji tu duva tokom čitave godine. U nekoliko navrata zbog toga nismo ni stigli do vrha. Kad sam prvi put išla tamo, nas troje

smo se čvrsto držali i smejali pod udarima vetra koji nas je terao ka provaliji! U takvim situacijama se i rađa ljubav prema planinarenju...

Među atraktivne vrhove ovog kraja spadaju i Veliki i Mali Vukan. Jasno je po čemu su dobili ime. Staza najpre vijuga kroz šumu, a onda izbija na strme stene, sa kojih se pruža vrtoglavi pogled na okolinu. Tu su nastale i neke od naših najlepših fotografija... Vetar je i tu izuzetno jak, pa ponekad samo najhrabriji stignu do vrha.

Krilaš je poslednjih godina postao glavno okupljalište paraglajdera. Možemo samo da zamislimo kako je impozantan njihov orlovski pogled na ove krajeve... Vrhovi Sumorovac, Kobilja glava i Vrata ostaće nam u sećanju po ogromnom februarskom snegu 2012. godine, kada smo na ne-

kim mestima upadali u sneg do struka! Škljocaju aparati, a smeh se ori kroz šumu... U tim trenucima, kada oseti nemoć pred prirodom, čovek počinje drugačije da posmatra sebe i svet koji ga okružuje. Svakodnevni problemi postaju prašina naspram večne lepote i snage prirode... U vrevi gradskog života to ne može ni da se nasluti: da iznad nas postoji svet mira i lepote, veličanstvene snage. I to je ono što nas neodoljivo vuče da svakog vikenda idemo gore... Ustajemo u zoru, ceo dan pešačimo, penjemo se, ostajemo bez daha, znojimo, umaramo... A nagrada je susret sa lepotom, disanje sa njom, povratak korenima, spoznaja onoga što je jedino važno. Zagrljaj sa prirodom...

TEKST: LJ. S.

Veliki planinski masiv i izazov BIOČ, MAGLIĆ, VOLUJAK

Kompleks ovih planina (**Bosna i Hercegovina**) uvek je izazovan i valja mu doći u pohode kad je stabilno vreme. Podsetićemo se na ovogodišnje planinarenje...

Nekada više planina čine nerazdvoju celinu, kao što je to slučaj sa Magličem, koji se ne može posmatrati odvojeno od vrhova Bioča i Volujaka. Kada kažemo ime bilo koje od ovih planina, mislimo i na druge sa kojima su vezane u čudesnu celinu vrhova zavidne visine. Trnovačko jezero je centar zbivanja, mesto odakle je moguće popeti najviše vrhova. Tu su prašumska područja, poznata prašuma Perućica, kanjon Suhe koji pripada istoj prašumi, pa Sutjeska, drugi kanjoni, šume u kojima se samo zveri osećaju sigurno, brojni visoki vrhovi, stene, odsečene i neosvojive litice, visoravni na većim

Bosna i
Hercegovina
Pinom je obeležena
približna pozicija
lokacije opisane u tekstu.

visinama, kao što je greben Volujaka, mnoštvo toga. U dubodolini među najvišim vrhovima je navedeno jezero, okruženo šumama i stenama. Šator je tu jedina planinarska kućica, najlepša.

Ima li lepšeg planinskog ugođaja i doživljaja.

Obično se planinari ovde zadovolje penjanjem Maglića i boravkom na Trnovačkom jezeru, što se pamti, ali ima i onih koji znaju da tu ima mnoštvo vrhova i različitih pravaca na kojima je moguće provesti dane u uživanju, pa je prava šteta ne videti i ne osetiti sve to. Retke su planinske lokacije, kao što je Trnovačko jezero, odakle je sa jednog kampa moguće nedelju dana odlaziti

na različite strane i peti razne vrhove, otkrivajući prostor svaki put iznova i na drugi način.

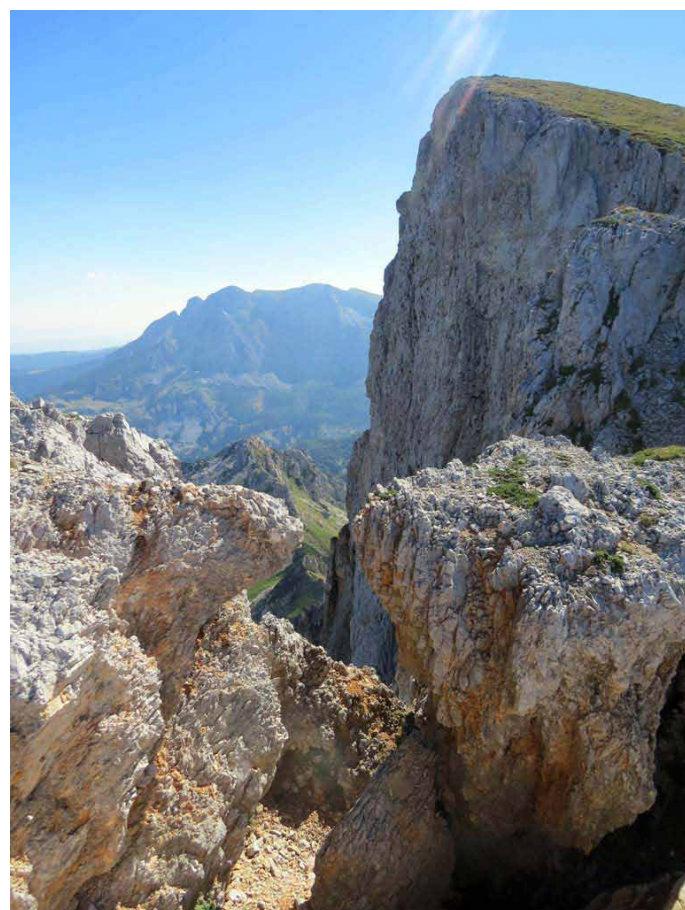
Dolazeći na ovo područje obično nastojim da se što duže zadržim i izvedem što više planinarskih tura, te tako kompletiram ukupni doživljaj. Magić je tada neizbežni početak, no samo je uvod i nagoveštaj onog što sledi. Desetak najviših vrhova su izazov, pa ih moram navesti. Tu su: Veliki Vitao (2.497 m), Maglič (2.386 m),

Trnovački Durmitor (2.241 m), Trzivka (2.332 m), Vrstica (2.301 m), Zmajeva greda (2.321 m), Nož (2.299 m), Velika Vlasulja (2.337 m), Studenac (2.294 m), Točila (2.297 m), Veliki Oštrikovac (2.294 m), Badanj (2.242 m) i tako dalje, brojni vrhovi iznad 2.000 m.

Vremenske prilike su opredelile da na ovom području ove godine izvedemo tri akcije, da popnemo najviše vrhove Bioča, Maglića i Volujaka, a pravac ka Vrsti i Zmajevoj gredi i još neki pravci - ostaju za neku drugu priliku. Doživljaj je popeti najviše vrhove ove tri planine, to вреди zabeležiti, jer to stvara osećaj potpunosti i zadovoljstva.

Zora je i na Suhi izlazimo iz autobusa, zatežemo na leđima pune transportne rančeve, sa šatorskom i ostalom opremom i hranom, pa krećemo putem uz kanjon, do Suhe jezerine, gde stižemo za nepuna tri sata. Dalje idemo sa malim rancem, nešto hrane i vode, tako krećemo ka Prijedoru, odakle penjemo Maglić. Na Prijedoru se gradi novi eko katun, srećem se sa Zoranom, koji tu ima svoj katun, podsećamo se na ranija viđenja.

Penjanje Maglića ovom stazom, posebno doživljaj stena u gornjem delu ka vrhu, divan je uvod u ovo područje, sve ono što sledi, a i što se oko može videti i naslutiti. Tu je strmina, sipar, iznad stene koje mame i ujedno opominju na oprez. Idealni su vremenski uslovi, nešto niža ali prijatna temperatura, pa smo na vrhu za dva sata. Vrh je ovo nad vrhovima, iako ima veći na ovom prostoru. Ovde je glavni vidikovac, gde mnogi nastoje da stignu. Silazak istim pravcem je možda zahtevniji od penjanja.

Na Suhoj jezerini leđa opet dobijaju rančeve, čijeg tereta su se bila oslobodila. Susret sa jezerom je uvek kao da sam prvi put, kroz šumu proviri zelena površina vode u kojoj se ogledaju okolne stene. Primećujem da na obali, gde se

postavljaju šatori, isplivava sve više kamenja i da se šire neravnine, pa treba naći podesno mesto. Obala jezera sa suprotne strane je sada uređena i prohodna čitavom dužinom. Voda, stene, šuma, tišina, to je jedino prisutno. Idealno za odmor u čudesnom prostoru. Sledе dva dana penjanja vehova, prvo Velikog Vitla, preko Trnovačkog Durmitora i Vlasulje, vrha Volujaka, drugi dan preko Studenca grebenom do Badnja.

Otkrivanje je to prostora, svaki put iznova, uvek lepše od prethodnog. Koliko god puta ovde dolazili, nikada vam nije dosta, opet ste sa novim doživljajima, u tome je smisao planinarenja.

PLANINOM

*knjiga vodič,
drugo prošireno izdanje*
Autor: Tomica Delibašić

O planinama Crne Gore i Srbije, opisi planina i staza, poziv na literaturu, brojne potrebne podatke, uz deo o planinarenju uopšte, šta planinar treba da zna i na šta da obrati pažnju.

Po pristupačnoj ceni od
500 dinara, pouzećem, sa
troškovima slanja
700 dinara.

Više detalja o uslovima
poručivanja i kupovine:
www.tomica-planinom.com

E-mail:

tdelibasic@ptt.rs

Telefon autora:

+381(0)64-245-22-37

Decembru u zagrljaj

Kruševički vis (Srbija), 8. 12. bio je meta beogradskim planinarima...

I njem prekriveno, nedeljno jutro se kezi kroz grane pokunjenih tuja. Blistav dah prve svetlosti potaknu oko. Još jedan dan za planinu. Hvala!

Iznad ledene pokorice, sa asfalta, proletila je vrana, noseći orah u kljunu. Lepet krila i škripanje donova su bili jedini zvuci u uhu...

Grupisani i zavaljeni u dva

kotrljajuća kombija, prođosmo kroz Lazarevac. Još je nedelju pokrivaio snom. Samo patrolno auto policije i par domaćica sa cegerima. Nekoliko uzputnih kafana nas je odbilo, zaključanim vratima. Kroz Trbušnicu proklizismo, sa dva oblaka, okačena o farove. Stadosmo u Kruševici, iznad osnovne škole. Okupljanje u ljupkom parku, ispod izvora mineralne vode. Obogaćeni Banetovom pričom o tom kraju, krenusmo stazom između začuđenih i lajavih kućica. Makadam krcka pod nogama raspoloženih planinara. Ono malo probuđenih, čupavih glava, pozdravljalo nas je preko

krnjavih taraba. Dan je davao jutru malo topline. Nosevi i uši su bojeni u crveno. Oči razigrane, krivudaju pogled.

„Branislave, a koji je ono vrh, tamo - desno? A kako se zove ono selo? A koliko kilometara ćemo preći danas? A koliko još kilometara ima do Sokolovog gnezda?”

Pitanja su topila maglu u kapljice... Kolona, duga kao smuk, gmizala je do gazda Lekine njive.

Prepade se pogled od ljepote. Valjevske planine, posute bjelim, izroniša na horizontu. Lijevo, Ostrvica, zabodena u oblak, otvara vidik ka Rudniku. Preko Kruševičkog

visa, Venčac grli Bukulju, dok ih ljubomorno posmatra narogušeni Kosmaj. Samo se Avala utapala u svijetlo sivi bunar... Puno fotografija i još pitanja...

Vijugavi put kroz selo, provede nas kraj „Sokolovog gnezda”. U njemu ostade optimistični Savo, ložeci vatru u šporetu i pristavljajući vodu za čaj... Planinarska kuća, tek probuđena, žmirkala je na kolonu, vlažnim staklima prozora... Ostade nam groblje sa lijeve strane puta. Bilo je i krajputaša. Spuštajući se u korito riječice Onjeg, ostavismo

i kuće, napukle, zarasle i tužne. Livade su stidljivo otresale preostali snijeg sa narogušenih vlati trave. Kroz bukovu šumu, put, blatnjav i klizav, spusti nas do izvora kisele vode. Sav riđ od sumpora, prokrio se sebi put preko kamenog platoa u rijeku. Limeni lončić, ostavljen na stijeni, pomogao je svima da utale radoznalost i žeđ. Onjeg, ogrnut plaštom bijele romanse, skupljao je žubor sa preostalih potoka. Sjećam ga se iz proljećnog izdanja, kada je kidao i nosio drveće kao slamke. Pređosmo na drugu obalu,

„Pobedine” akcije

U januaru mesecu PK „Pobeda” organizuje:

■ **Fruška gora**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Niske i Visoke Tatire - Slovačka**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Pirin**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

puštajući polusmrznutog momka da skakuće preko kamenja. Nešto prije ostataka drevne vodenice, vratismo se na desnu obalu. Taj dio staze, sve do šumskog puta, zabio se svima pod obrve. Jedan od puteva za izvlačenje drveta, povede nas kružno ka planinarskoj kući. Tragovi ranjavanja šume - svuda! Lakomi ljudi sijeku nasumice... Par breza na samcu je preživjelo. Mlade su i još ne interesantne testerama. Podrhtavaju na jesenjem suncu, kao goluzdravi ptici. Ponovo smo kraj napuštenih i ugaslih kuća. Samo par vikendica, daje znake života parkiranim četvorotočkašima. Ostarjela stabla šljiva, ukrivo raskrečena, još samo pticama daju radost. Zima se prikradala, kao mačak u lovu. Iz usporenog pokreta, još blistave jeseni, slijedi nagli skok ledene modrine...

Razvučena, vijugava i vrcava, linija planinara uđe u „Sokolovo gnezdo”. Sunce, kao da je čekalo taj momenat, pocijepa par oblaka i pusti sjaj i toplinu po licima, ozarivši ih.

Tih 90 minuta pretvorilo se u zlato. Dvorište i kuća, puni! Sve je vrvilo od veselosti. Kafa, čaj, rakija...

Cvijetovi - Milica, Gordana, Biljana, Stanka, Jovana... mješali su se sa stablima... Nenad, Veljko, Darko, Duško...

Ipak, mada blistav, dan je izdisao. Moralo se poći... Nekoliko pomenutih dama, na čelu sa Brankom, preuzeše brzi posao pranja suđa i sređivanja kuhinje. Domaćini, Bane i Sava, opraše podove. Čuvenom pištaljkom, objavih pokret. Čekalo nas je još par kilometara pješaćenja do lijepog kompleksa - „Babina Reka!”... Ostade Sokolovo gnezdo, osmjehnuto kapijom, okrećenom u bijelo.

U prolazu vidjeh čika Leku. „Kako si, čika Leko?”

„Gde si Bane, kućo stara!?”
 „Vidimo se uskoro, Pozdravljam te!” Neumorna dobričina od 83 ljeta, me uvijek razveseli i pomalo postidi svojom energijom. Ponovo se kolona opružila po dužini grebena. Sunce se spuštalo horizontu u krilo. U grupicama, pomalo umornim, preko simpatičnog, drvenog mosta, uđosmo u restoran. Topao, čist i ljubaznog osmjeha, biješe doček domaćina... Tako ušuškana, prodoše cijela dva sata... Predavanje užiticima prekinu pištaljka. Povratak u veliki grad je neminovan... Ovog puta, iz zvučnika su, pored rockandrolla, odzvanjali glasovi - Miroslav, Halid, Vesna, Nada... Planinarska populacija je krenula da se pali i žari... Srećom, uplovismo u okrajke Beograda. Veselo društvo se za čas rasu po narogušenim ulicama promrzlog grada. Savršena linija, od svitanja do sumraka i još malo dublje, podvučena je. Zagrljaj magle, hladan i vlažan, dotače mi ramena, povijena od težine ranca, dok je škripanje đonova, ponovo bio jedini zvuk u uhu...

DOPISNIK IZ DŽEPOVA PRIRODE:
 BRANISLAV MAKLEJENVIĆ

PLANINARSKI KLUB „POBEDA” JE NAJBROJNIJI PLANINARSKI KLUB U SRBIJI SA PREKO 2.000 ČLANOVA I NAJVEĆIM BROJEM AKCIJA, IZLETA I POHODA. OSNOVNE AKTIVNOSTI KLUBA SU: IZLETI, PLANINARENJE, SPORTSKA ORIJENTACIJA, ALPINIZAM, I NADASVE DRUŽENJE SA LJUDIMA RAZNIH PROFESIJA, NACIONALNOSTI, KOJE SVE POVEZUJE HUMANOST I LJUBAV PREMA PRIRODI.

Nebesko škakljanje

Jedna planinarska avantura sa **Rajcem (Srbija)** kao jedinom metom...

Srbija
 Pinom je obeležena približna pozicija lokacije opisane u tekstu.

S ubota se otimala i ritala, frcajući kišne mlazeve po Beogradu. Nedelja, sva preneražena, prihvati samo dio tog procesa. U ponoć mi desno uho, onako otkriveno, prosljedi ritmične otkucaje sa oluka. Tako budnom i zgrčenom, curiše zvuci kiše niz ušne kanale, crpeći potpunu pažnju, tek zalegle spodobе. Kroz prozor,

mrkli mrak zuri u moje lice. Ukucano vrijeme buđenja, uredno vrišti sa telefona. Budim se! Svaki sat buljim u ekran. Uf! 3,15 h. Da li da ustanem ili odustanem? Bježi đavole! Naravno da ustadoh, praćen zvukom škripanja sopstvenih kostiju. Posle umivanja i pranja ono malo zuba što je preostalo, pristavih vodu za čaj. Na vunenom tepihu zaokružih okvir

za vježbe - Pet Tibećanaca. Zavrtih se u vasionu. Obuze me beskraj. Savršen spoj vježbe i disanja! Svega deset minuta! Od uspanog do uzbudljivog! Potom, kako noć gasne, zabodoh pogled u nebo. Cure tragovi subote preko neba. Nedelja je ritmičkim plesom otresla kapi kiše sa svoje kabanice. Valjda svjesna, da jesen izmiče oku, propusti po

raskrsnici, posle Ljiga, obično kažu: „Evo nas na Rajcu.” Rajac strši svojim oblim vrhom! Obrastao svim nas-tojanjima da bude lijep, on prosto bude - Rajac.

Mrgudni hod do vrha... pogled na savršen krug! Mislite da može bolje!? Može! Spust preko Vijuljka, onom lijepom stazom, pored lovačke kuće...

Potom pogled, vrijedan življenja! Petlača - Polom - Gornji Banjani...

Njive, tek uzorane...Pogled tek savršen. Gdje sam?

I onda... Da, sve je tu..

U selu nas dočekaše Gornji Banjani. Mala Dičina se ubaci u Veliku. Iznad mosta, nekako stidljivo, okačena u zagrljaj, Dičina grolji, pršteći preko kamenog korita.

U samom selu, čudo! Lezi mi na rame, djevojko!

Kafana „Lovački sastanak” - „Ne-ne” Nikako lovački! „O, mlada! Da li bi nas poslužila?”

„O, da! Ja jesam mlada, ali se zovem Ivana! Sad ću vas poslušiti!

Izvolite...”

„Sa takvim osmjehom, neka bude kafa, vruća, crna i za pamćenje...”

„Sve će biti kako vi želite...”

Baš tako bješe. Kafana puna sebe. Ivana puna nedelje. Nedelja puna Ivane. Dok Dičina ubacuje treptaje besmislenih skaradnosti, vježba plavetnila, dolazeći sa nebesa, puca i razbija se u fini tepih prolaznosti...

Crpim svu silu opadalih šišarki! Raspadajući dan se pokušava skupiti u korpu. Dobar dan, rekoh suncu... Laka noć, reče mi mjesec...

I onda, kad pomislih da je... pa ne baš kraj... otpadaju mi đonovi od cipela kužnih. Odoh, odperjah... Skoro... odlepršah... Prosto sam neviđen... Stranac u domaćim čizmama....

Plazeći uz vodotečinu Dičine, okruženi borovinom kao medom, ruke... o Bože! Ruke se rasprostire u pokušaju da zagrlje sve što je Rajac dao u grcaju. Kako pogrbljeni planinari stizahu, zabadajući se u

noć, tako ružičasti, blesavi tango, ucrtavaše blagu liniju savršenog plesa. Magla, vlažna i siva, poglela po obrvama, klizeći niz oborene glave. „Izvinite, ka planinarskom

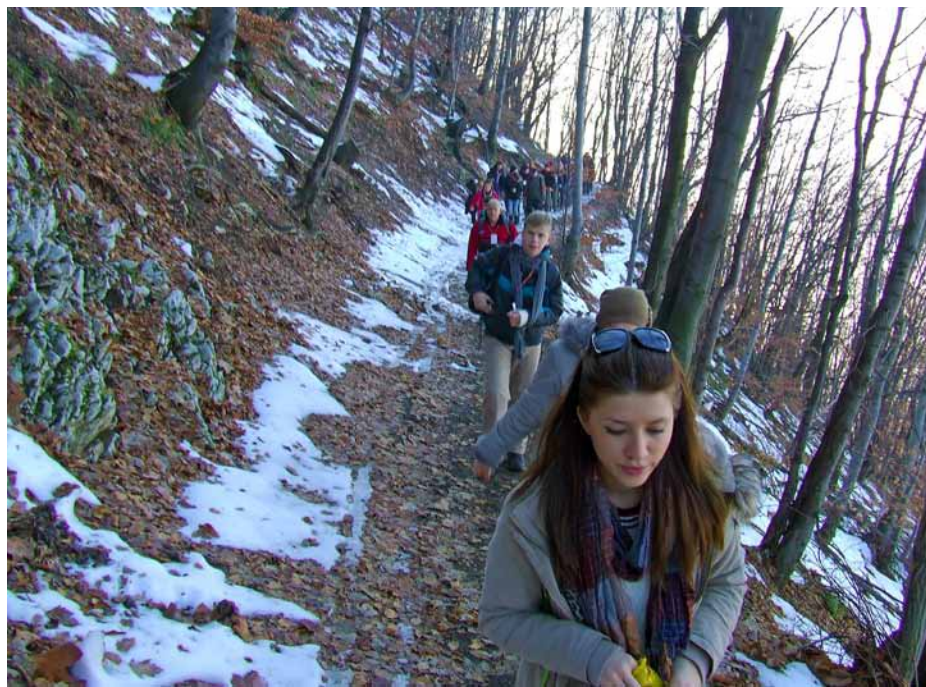
domu, ovuda, pravo?” „Planinarko, na dobrom ste putu...”

DOPIŠNIK IZ DŽEPOVA PRIRODE:
BRANISLAV MAKLIJENOVIC

Iz gradskog pakla U RAJ PRIRODE

Pedesetak **Zeničanki i Zeničana** se odazvalo pozivu Udruženja za razvoj i podršku planinarstva i sportskog turizma „**VEDRO**” u učešću u „Maršu za kisik: Urgentnom izletu na Smetove” (**Bosna i Hercegovina**)...

Tмурно nedjeljno jutro, sedam sati, Turska česma u Zenici. Pedesetak Zeničanki i Zeničana se odazvalo pozivu Udruženja za razvoj i podršku planinarstva i sportskog turizma „VEDRO“ u učešću u „Maršu za kisik: Urgentnom izletu na Smetove“, svojevrsnom poklonu i pomoći sugrađanima u teškim danima još teže zagađenosti grada.

Putem ka odredištu, koloni se pridružilo još četrdesetak učesnika, tako da je rutu preko Crkvice, Novog Sela, Dobrih Voda do spomenika na Smetovima prošlo devedeset osoba. Iznenadeni kristalno čistim zrakom i vedrim nebom, „Vedraši“ su na užem rejonu Smetova proveli skoro tri sata, da bi se u kasnim popodnevним satima, na opće razočarenje, vratili u Zenicu.

„Ovi što su ostali dole će zažaliti što današnji dan nisu proveli na svježem zraku Smetova. Ovo je za svaku pohvalu. Nismo protestna, nego rekreativna grupa, koja je za nula KM sjajno provela dan i, makar na kratko, izvukla se iz onog zeničkog pakla u ovaj smetovski raj. Hvala ekipi Udruženja 'VEDRO' na predivnoj turi i prelijepo ispunjenom danu“, rekao je Edin Hujdur.

Kao i mnogo puta do sada, „VEDRO“ je sakupilo članove nekoliko zeničkih i kakanjskih

planinarskih društava: „Poštar“, „Tajan - Lisac“, „Mladost“, „Željezara“ i „Bočica“.

„Izlet je izveden u sjajnoj atmosferi, držali smo se planirane rute, a gusta magla nam nije smetala, jer smo testirali i po prvi put službeno koristili sistem radio-veze, koji nam je umnogome pomogao prilikom realizacije izleta, što govori koliko ozbiljno pristupamo našoj zamisli i kako vidimo budućnost našeg udruženja“, izjavio je sekretar Udruženja, Haris Adilović.

Uz „VEDRO“ je ovaj put bio i medijski sponzor - radio „Zenit“ iz Zenice, te tehnički sponzor - štamparija „Labirint“ iz Zenice, koji su prepoznali potencijal ove grupe mladih ljudi.

PR UDRUŽENJA ZA RAZVOJ I PODRŠKU PLANINARSTVA I SPORTSKOG TURIZMA „VEDRO“
AFAN ABAZOVIĆ

Kontakt info

Naredni izleti se planiraju u januaru 2014. godine, a javnost će o njima biti upoznata putem Facebook stranice:

www.facebook.com/vedro.ba
i web-stranice, koja počinje sa radom od početka januara 2014. Ona će se nalaziti na adresi:
www.vedro.ba

Bosna i Hercegovina

Pinom je obeležena približna pozicija lokacije opisane u tekstu.

Download

Trek ove staze možete da preuzmete na
OVOM LINKU

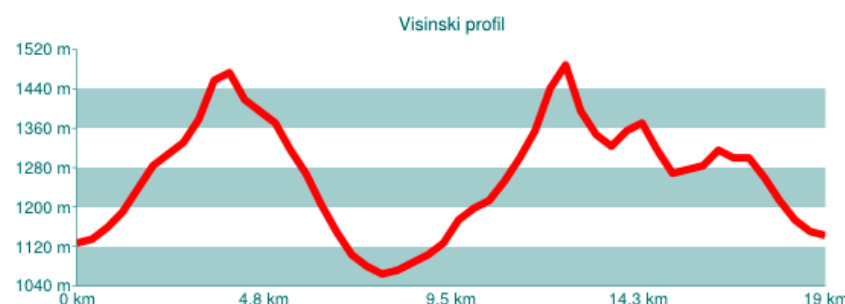
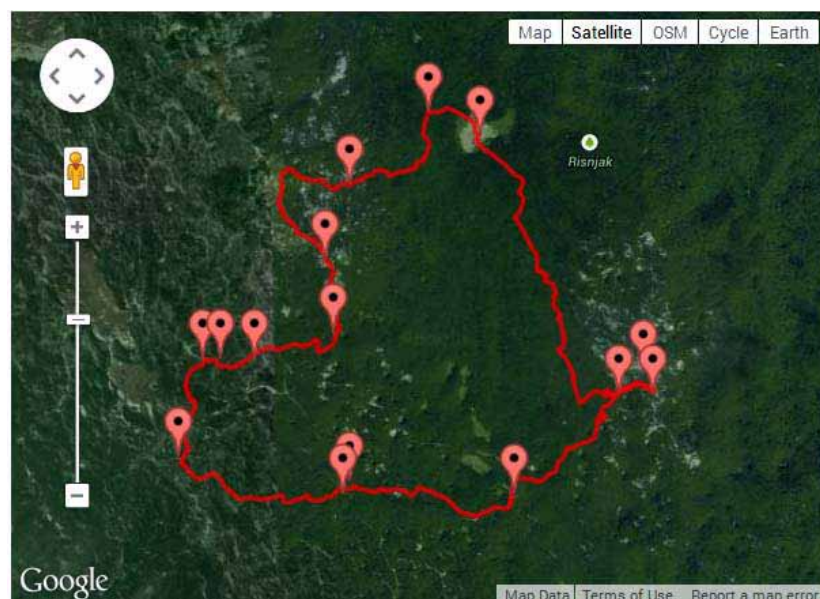
Gorski kotar (Hrvatska)

Staze u NP „Risnjak” kriju neslućene lepote. Trek prolazi kroz gustu šumu na početku uspona, a delimično vodi i Rimskom cestom

Snježnik (1.505 m)
Veliki Risnjak (1.528 m)

Podaci o trekovima

Ukupna dužina treka: 18,5 km
Ukupan savladan uspon i spust: 1.060 m
Najniža tačka treka: 1.050 m
Najviša tačka treka: 1.528 m
Kondiciona težina treka: 5/10
Tehnička težina trka: 3/10

Nacionalni park „Risnjak” nalazi se u Gorskom Kotaru u Hrvatskoj. Prostire se na površini od 63,5 km² i zauzima srednji deo planinskih masiva Risnjaka, Snježnika i gornjeg toka reke Kupe. U neposrednoj je blizini Jadranskog mora, samo 15 km severoistočno od Rijeke. Masiv Risnjaka dominira Kvarnerskim zalivom. Vrh Veliki Risnjak (1.528 m) izvanredan je vidikovac na Istru i jadransku obalu. Područje Risnjaka proglašeno je nacionalnim parkom 1953. godine. Pripada Dinarskim planinama koje se pružaju od istočnih Alpa do Šarsko - pinskog masiva, odnosno, to je područje koje spaja Alpe i Dinaride.

Specifični klimatski, geološki i petrografski faktori uticali su na raz-

voj flore i faune ovog kraja. Na maloj površini razvijeno je preko trideset biljnih zajednica.

Stanište je i mnogih životinjskih vrsta. U Nacionalnom parku „Risnjak” živi mrki medved, jelen, srna, divokoza, divlja svinja, vuk, kuna, a nekada je živio i ris, po kome je i planina dobila ime. Na Risnjaku se nalazi glavni centar Platak, odakle polaze mnoge dobro markirane staze za planinare i mnogobrojne ljubitelje prirode. Na Platu se nalaze planinarski domovi i skromna skijaška staza.

Povod posete NP „Risnjak” je održavanje 14. Susreti planinara Balkana. Domaćin i organizator, za ovu godinu, u ime balkanske zemlja Hrvatske, bilo je PD „Kamenjak” iz Rijeke. Susreti su i održani na lokaciji Platka - Plani-

narski dom „Sušak”, u NP „Risnjak”. Ovoj akciji odazvalo se oko 200 planinara iz svih balkanskih zemalja ali na kružnu turu i uspon na vrhove Snježnik (1.505 mnv) i Veliki Risnjak (1.528 mnv) polazi 120 planinara, s tim da kompletnu trasu završava 70 planinara.

Staza prolazi kroz gustu šumu na početku uspona, a delimično vodi i Rimskom cestom. Odvajamo se od Rimske ceste i kroz grlo izlazimo na prelepe livade. Završni uspon na Snježnik je preko stena sa divnim vidikovcima.

Sa Snježnika silazimo oprezno, do rascvetanih livada, pa Frankopanskim putem kroz Srebrna vrata, sve do mesta Lazca, gde pravimo pauzu i osveženje. Lazac je polazna tačka sa severa i ulaz u

Nacionalni park. U nastavku uspona prema vrhu V. Risnjak, najpre dolazimo do doma na Risnjaku (1.418 m) ili Schlosserovog doma, kako ga meštani najčešće zovu. Tu pravimo kraću pauzu i onda

sledi malo strmija staza do vrha koja ja na nekim mestima osigurana čeličnim sajlama i klinovima. Istom stazom silazimo sa vrha do Šloserovog doma, kratko se odmaramo i nastavljamo ka Platu,

Pelcerovom stazom i preko Cajtije, stižemo na polaznu tačku odakle smo i krenuli na uspone i pešačenje.

AUTOR TREKA:
SLAVKO ŠMIT

Dve vežbe spasavanja

Ekipe GSS Srbije obezbeđivale su više manifestacija i planinarskih akcija i manifestacija u Srbiji i inostranstvu...

Predstavnici Gorske službe spasavanja Srbije organizovali su vežbu spasavanja iz speleološkog objekta - Rakin ponor 2013. kao i vežbu spasavanja u skijaškom centru na Kopaoniku.

RAKIN PONOR 2013.

Miroč, jama Rakin ponor – U okviru redovnih godišnjih aktivnosti, Gorska služba spasavanja Srbije izvela je od 15. do 17. novembra tradicionalnu vežbu spasavanja iz speleološkog objekta. Ovogodišnja lokacija vežbe bila je jama Rakin ponor na Miroču.

Vežba je organizovana sa ciljem uvežbavanja spasilaca i spasilačkih ekipa za izvođenje spasavanja iz speleoloških objekata, kao i proširenja saradnje sa speleološkim klubovima u zemlji i speleospasilačkim službama iz regiona. Ujedno, ovo je bila i završna vežba polaznika ovogodišnjeg speleospasilačkog kursa GSS-a.

Među 65 učesnika vežbe, Gorsku službu spasavanja Srbije predstavljali su: spasioci tima za spasavanje u vertikalnim uslovima, spasioci logističkog tima i spasioci tima za spasavanje u opštim planinskim uslovima. Osim njih, na vežbi su učestvovali i predstavnici Sektora za vanredne situacije MUP-a Srbije, predstavnici službi iz regiona: Jamarske reševalne službe Slovenije, speleospasilačkih službi iz Bugarske i Rumunije, predstavnici speleoloških klubova iz naše zemlje: Penjačkog kluba „As“, Speleološkog odseka Beograd „Petar Bakić“, Akademsko speleološko alpinističkog kluba, kao i predstavnici specijalnih jedinica MUP-a Srbije: Protivterorističke jedinice (PTJ) i Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ).

Devet spasilačkih ekipa u jami, uz koordinaciju članova Štaba akcije spasavanja, Baze, Logističke

Telefoni gorske službe spasavanja u regionu
SVI NA JEDNOM MESTU

Rakin ponor 2013.

ekipe i Ekipa za površinski transport, uspeali su da, nakon devet sati, izvuku povređenog speleologa sa dubine od 180 metara i transportuju ga do mesta gde se nalazilo sanitetsko vozilo.

Simulaciju pružanja prve pomoći unesrećenom izveo je medicinski tim GSS-a na dnu jame. Njegov transport kroz celu jamu, specijalnim speleospasilačkim nosilom Nest, obavili su spasioci timova za spasavanje u vertikalnim i u opštim planinskim uslovima GSS-a, zajedno sa ostalim učesnicima vežbe, postavljajući potrebne sisteme za evakuaciju povređenog. Površinski transport, od ulaza u jamu do mesta predaje povređenog sanitetskom vozilu, izveden je uz upotrebu formacijskog nosila UT 2000.

Speleospasilačka vežba je jedna od najmasovnijih akcija Gorske službe spasavanja Srbije, koja na direktan način prikazuje raspoložive potencijale naše službe za spasavanje iz podzemlja, ali je i najbolja prilika da se vidi kako bi generalno izgledala realna situacija spasavanja na nepristupačnim terenima i saradnja sa ostalim srodnim službama iz naše zemlje, kao i kolegama iz okolnih zemalja.

VEŽBA SPASAVANJA

U SKIJAŠKOM CENTRU - KOPAONIK 2013.

Kopaonik, Dolina sportova – Povodom otvaranja ambulate Urgentnog centra Kliničkog centra Srbije na Kopaoniku, u sredu, 4. decembra, u Dolini spor-

Sve dodatne informacije mogu se pronaći na našoj Internet stranici:

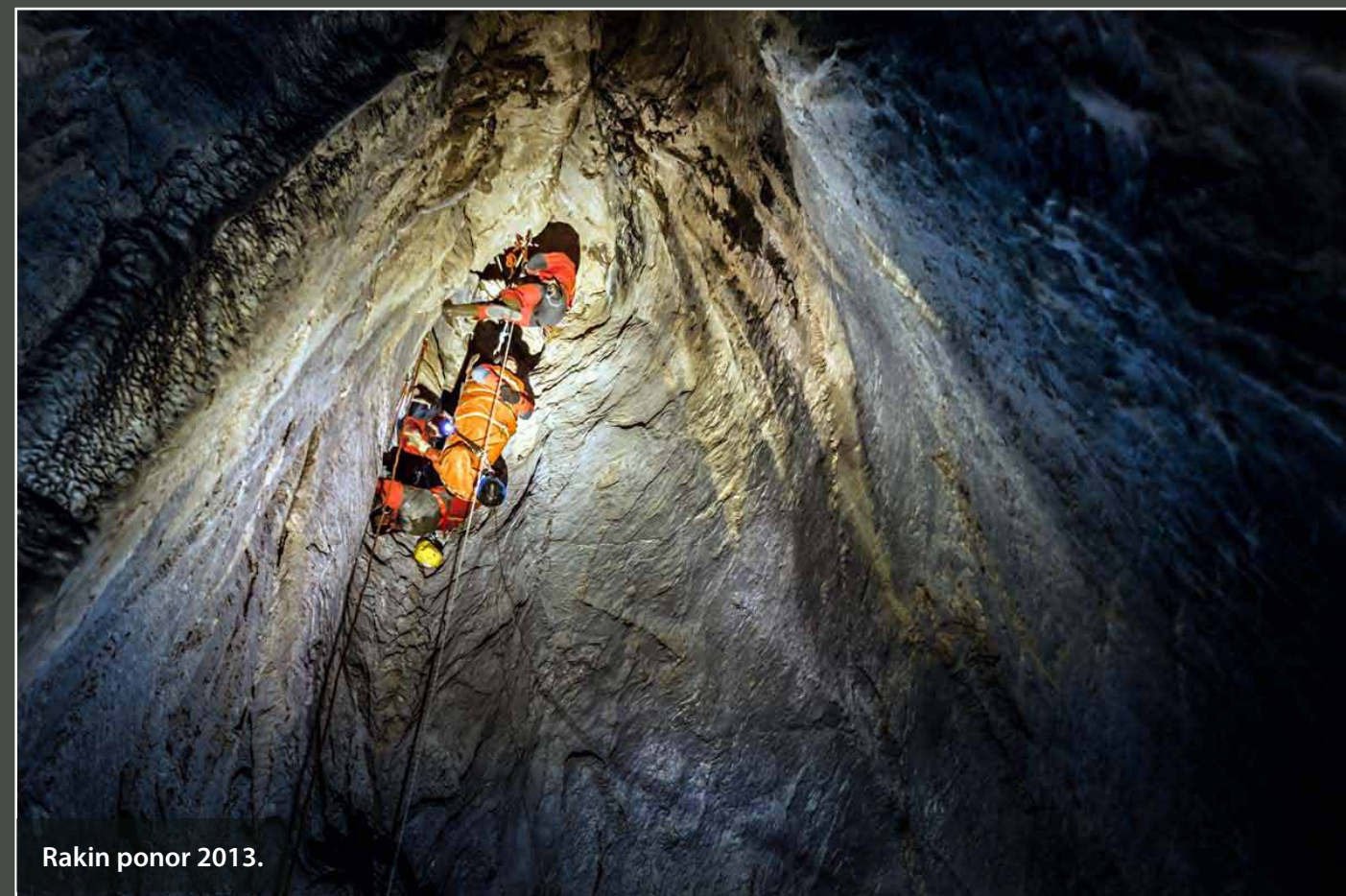
www.gss.rs

kao i na stranici Planinarskog saveza Srbije:

www.pss.rs

tova održana je vežba spasavanja u skijaškom centru - „Kopaonik 2013“. Osim predstavnika Kliničkog centra Srbije, u realizaciji vežbe učestvovali su i JP Skijališta Srbije, Žandarmerija MUP-a Srbije i Gorska služba spasavanja Srbije.

Cilj vežbe bio je da se demonstrira na koji način je organizovan i uređen sistem bezbednosti u skijaškom centru Kopaonik, da se demonstrira rad pojedinačnih elemenata sistema bezbednosti u skijalištu i njihov rad u združenim intervencijama.

Rakin ponor 2013.

U SLUČAJU POTREBE, MOŽETE SE OBRATITI ZA POMOĆ, POZIVOM NA BROJ TELEFONA:
063/466-466.

Kopaonik 2013.

SCENARIO IZVOĐENJA VEŽBE

1. Zauzimanje polaza žičare od strane terorista

Teroristi zauzimaju polaz žičare Pančičev vrh. Zaustavljaju žicu i kao taoce uzimaju žičničare u polaznoj stanici žičare. U trenutku zaustavljanja žičare, u korpama se nalaze skijaši, koji takođe postaju taoci terorista.

2. Štićena ličnost doživljava infarkt na skijaškoj stazi

U vreme zauzimanja polaza žičare od strane terorista, na stazi je štićena ličnost, koja se nalazi na skijanju. Obezbeđenje štićene ličnosti dobija obaveštenje o upadu terorista i obaveštava ga o tom događaju, nakon čega, zbog velikog emocionalnog uzbuđenja, štićena ličnost doživljava infarkt na stazi. Upućuje se poziv spasiocima GSS Srbije.

3. Pregovaranje sa teroristima

Pregovarački tim Žandarmerije započinje pregovaranje sa teroristima u polazu žičare Pančičev vrh.

4. Upad žandarmerije i lišavanje slobode terorista

Teroristi otvaraju vatru na grupu za upad. Upadni timovi Žandarmerije zauzimaju polaznu kućicu žičare i lišavaju slobode teroriste.

5. Zbrinjavanje povređenog teroriste

Prilikom upada dolazi do ranjavanja jednog teroriste. Na intervenciju dolazi ekipa GSS Srbije i lekar Kliničkog centra Srbije.

6. Pad skijaša sa žičare

U trenutku upada Žandarmerije u polaznu kućicu, skijaš usled straha ispada iz korpe i prilikom pada povređuje kičmu. Upućuje se poziv GSS Srbije. Spasilac na motornim sankama dovozi kičma-trans, pomoću kojeg se vrši imobilizacija povređenog skijaša. Povređeni se transportuje tabačem do ambulante Kliničkog centra.

7. Pokušaj osposobljavanja žičare od strane ekipe održavanja

Nakon što su teroristi lišeni slobode, na polaz žičare dolaze dve ekipe za održavanje i pokušavaju da osposobe žičaru za rad.

8. Evakuacija skijaša sa žičare

Ekipe za održavanje utvrđuju da je, zbog oštećenja koje su napravili teroristi, nemoguće žičaru osposobiti u kraćem vremenskom periodu. Postupa se po proceduri evakuacije skijaša sa žičare.

9. Evakuacija povređenog radnika sa stuba

Na platformi stuba 1 žičare Pančičev vrh dolazi do povređivanja jednog od radnika, koji je radio na osposobljavanju žičare. Nakon dobijanja obaveštenja o povređivanju radnika službe održavanja, ekipa GSS Srbije dolazi na platformu stuba, pristupa povređenom radniku. Ekipa zbrinjava povrede i pakuje povređenog u spasilačko nosilo za spasavanje u vertikalnim uslovima, jer priroda povreda diktira evakuaciju povređenog sistemom za horizontalno-vertikalni transport.

10. Pretraga za izgubljenim skijašima

Kako se vest o zauzimanju polaza žičare od strane terorista brzo proširila po stazama, veliki broj skijaša je usled straha skrenuo sa staze u šumu i javljaju telefonom da su se izgubili i ne umeju samostalno da se vrate. Organizuje se pretraga za izgubljenim skijašima.

Spasioci GSS Srbije prikazali su prisutnima tokom vežbe u više segmenata svoj rad i procedure koje primenjuju prilikom zbrinjavanja povreda na stazi i njihovog transporta do ambulante.

U saradnji sa pripadnicima Žandarmerije izveli su spuštanje iz helikoptera i evakuaciju skijaša sa žičare koja je u kvaru. Procedura evakuacije žičare GSS Srbije je definisana po najvišim bezbednosnim standardima i njome se obezbeđuje da su i spasilac i skijaši u svakom trenutku osigurani u više nezavisnih tačaka.

U SLUČAJU POTREBE, MOŽETE SE OBRATITI ZA POMOĆ, POZIVOM NA BROJ TELEFONA: 063/466-466.

ODRŽANA OBUKA ZA KORIŠĆENJE RECCO SISTEMA

Kopaonik – U utorak, 10. decembra, u organizaciji JP „Skijališta Srbije“, na Kopaoniku je održana obuka za korišćenje RECCO sistema na kojoj su učestvovali i spasioci GSS Srbije.

RECCO sisteme učesnicima ovog seminara prezentovao je Bernd Zehetleitner, predstavnik kompanije RECCO i načelnik stanice Bajern nemačke gorske službe spasavanja (Bergwacht Bayern).

Tokom teorijskog predavanja prikazana je statistika nesreća u planinama i istaknut značaj neophodnosti postojanja i upotrebe RECCO sistema u svim ozbiljnim skijaškim centrima. Kroz rad na terenu učesnici obuke su ovladali korišćenjem detektora RECCO sistema, koje je za ovu sezonu nabavilo JP „Skijališta Srbije“. RECCO sistem omogućava znatno bržu pretragu terena i lako pronalaženje izgubljenih i ugroženih skijaša u slučaju lavina.

Spasioci tima za spasavanje u vertikalnim uslovima demonstrirali su spuštanje sa stuba „povređenog“ radnika sistemom za horizontalno-vertikalni transport (kosom tirolskom traverzom).

Poseban segment vežbe bila je pretraga za izgubljenim skijašima u šumi. U jednoj zoni pretrage „češljanje“ terena izvela je ekipa spasilaca, dok je drugu zonu pretraživao specijalno obučeni spasilac.

Vežba je, na zadovoljstvo svih učesnika i prisutnih

zvanica, uspešno privedena kraju.

GSS je tokom celokupne vežbe „Kopaonik 2013“, ispunio sve zadatke definisane tokom priprema koje su joj prethodile. Nastavljena je uspešna saradnja sa JP Skijališta Srbije, Kliničkim centrom Srbije i Žandarmerijom MUP-a Srbije, a vežba se pokazala korisnom jer su svi učesnici mogli da vide mogućnosti, ali i probleme na koje drugi nalaze prilikom rada u oblastima u kojima deluju.

Prvo vezbalište, Avala, predavanje o nosilima

Postani spasilac!

Kopaonik. Rano nedeljno jutro. Stihovi čuvene koračnice polaznika Osnovnog kursa GSS-a odjekuju padinama Kopaonika, označavajući kraj ovogodišnje šestodnevne završne vežbe.

„Već za jedno mesec - dva u crvenom biću ja, zbrinjavaću povređene i tražiti izgubljene...” Nova generacija kandidata za članove GSS Srbije je, tokom prethodna dva meseca, složno, postepeno i sigurno usvajala nova znanja i savladavala zadatke koje su pred njih postavljali instruktori službe. Noć, sneg, kiša, magla, težak teren, konstantan rad i veoma malo sna bili su pravi izazov za 42 momka koji su se nakon uvodnih testiranja tokom septembra, održanih u 16 gradova širom Srbije, našli na osnovnom kursu GSS-a. Finale obuke bilo je u Beogradu, 30. novembra, na polaganju završnih ispita iz tehnike i medicine, kao i dodatne provere fizičke pripremljenosti kandidata. Zvanje „polaznik GSS Srbije”, popularno „tečajac”, steklo je njih 32.

Osnovni kurs GSS Srbije je polazna obuka za zainteresovane skijaše, planinare, alpiniste, speleologe, ronioce i sve one koji se intenzivno bave nekom od ovih aktivnosti. Postati spasilac je dugotrajan proces, a osnovni kurs GSS-a samo prva faza u formiranju budućih „planinskih anđela čuvara”. Višegodišnja tradicija i model po kome su se obučavale generacije

spasilaca vremenom je postao prepoznatljiv u širokim društvenim krugovima, a prisustvo momaka u crvenim jaknama sinonim za sigurnost i bezbednost.

Ovogodišnja uvodna testiranja obeležio je odličan odziv kandidata, pa je komisija za prijem imala ni malo lak posao da njihov broj svede na organizaciono prihvatljiv. Kurs je započeo predavanjem u Beogradu, na kome je, kroz dodatni razgovor, konačno utvrđen spisak primljenih kandidata.

Predavanja i vežbališta su, tokom oktobra i novembra, održana na Avali, Zlatiboru i Staroj planini, dok je

Prvo vežbalište, Avala, orijentacija

Instruktori na kursu

Obuka iz medicine, završena vežba, Kopaonik

Završna vežba, Kopaonik

šestodnevna završna vežba održana tradicionalno, krajem novembra, na Kopaoniku. Vežbališta su održavana vikendima, sa slobodnim vikendom između dva vežbališta i slobodnim vikendom pre završne vežbe.

Polaznici kursa sticali su osnovna znanja, neophodna kako bi bili spremni da se odazovu pozivu službe i pruže pomoć onima kojima je potrebna. Tokom šestodnevnog boravka na Kopaoniku, budući spasioci bili su u prilici da utvrde sve ono što su učili na prethodnim vežbalištima, ali i da se upoznaju sa planinom na kojoj će najčešće provoditi vreme tokom skijaške sezone radeći kao spasioci.

Osim tehnike evakuacije žičare, kursisti su, pod budnim okom instruktora Gorskog službe spasavanja Srbije, svakodnevnim šetnjama i pretragama terena ovladavali metodama traganja za nestalim licima i orijentacijom.

Na kraju boravka na Kopaoniku, sve učesnike očekivao je višerasovni završni marš po teškom terenu Kopaonika. Ovogodišnja relacija bila je: Konaci - Mali Karaman - Karaman - Jaram - Bela reka - Kneževske bare - Mali Karaman - Planinarski dom Kopaonik. Na pešačenje se krenulo u večernjim satima. Polaznici kursa dobili su zadatak da naprave tvrda nosila i da dvojicu „povređenih” prenesu spomenutom trasom. Nakon višesatnog pešačenja, na Kneževskim barama je podignut bivač. Sutradan su se učesnici marša preko vrha Malog Karamana spustili do planinarskog doma Kopaonik, gde je vežba i završena.

Predavači na kursu, instruktori Gorskog službe spasavanja, su, tokom protekla dva meseca, prenosili tečajcima znanja iz oblasti medicine i pružanja prve pomoći, orijentacije, meteorologije, kretanja u planini zimi i leti, opasnostima koje ih tamo očekuju, upotrebi

GPS-a, izradi čvorova i improvizovanih transportnih sredstava, strukturi GSS-a, itd. Instruktori su pratili rad i napredak polaznika kursa od prvog vežbališta do kraja kursa i davali ocenu koja opisuje ponašanje, zalaganje i rad svakog kandidata.

U toku procesa obuke, polaznici kursa često stižu i nadimak, po kome će nadalje biti poznati. Nadimke karakteriše neobičnost, duhovitost, ali često umeju da budu i nemilosrdni. Kako god bilo, nadimak u GSS-u se ponosno nosi.

ŠTA NAKON ZAVRŠENE OBUKE?

Po uspešno završenom kursu i položenim ispitima, polaznici kursa postaju kandidati za članove GSS tzv. "tečajci". U okviru jednogodišnje prakse, očekuju ih obuke u zimskoj i letnjoj smeni na Kopaoniku, obezbeđivanje republičkih akcija i ostalih planinarskih

dešavanja, kao i polaganje ispita na skijalištu za licencu spasioca na uređenim skijaškim terenima.

Time stižu mogućnost da se kroz naredne obuke usavršavaju u spasilačkom radu. Prema planu obuka GSS Srbije, redovno se održavaju sledeće napredne obuke:

- Seminar spasavanja iz lavina;
- Seminar orijentacije;
- Seminar o pretragama;
- Kurs spasavanja iz speleoloških objekata;
- Kurs spasavanja iz stene;
- Kurs skijanja;
- Kurs turnog skijanja, itd.

GSS Srbije najviše vremena i sredstava ulaže upravo u obuku, jer je dobra i sistematska obuka polazište za dobijanje kvalitetnih spasilaca, pa samim tim i vrhun-ske spasilačke službe, spremne da odgovori na svaki

Treće vežbalište, Stara planina, pa-ra-la zavoj

Upotreba spasilačkog čamca, završna vežba, Kopaonik

Upotreba kičma transa, završna vežba, Kopaonik

od dobijenih zadataka na podizanju bezbednosti, zaštiti i spasavanju građana.

INSTRUKTORI GSS-A O KURSU

Lazar Jovanović, vođa ovogodišnjeg kursa.

- Još jedan kurs je završen. Trideset i dve mlade osobe postale su deo GSS-a. Od sada ih veže ista obaveza – isti cilj, a to je da pomognu ljudima u nevolji. Nisu sami, ima nas mnogo... I uvek smo tu kada zatreba.

Kao i predhodnih godina, kandidati na kursu se dosta razlikuju. Dolaze iz raznih sredina, sa različitim navikama, sposobnostima, a i životne okolnosti su im svakako drugačije. Međutim, želja da postanu deo GSS-a, svakako upućuje na to da sve njih povezuje nešto zajedničko, pre svega humanost i želja da pomognu drugima.

Na osnovnom kursu GSS-a kandidati stižu osnovna znanja iz oblasti koje su im potrebne kako bi na pravi način pomogli ljudima u nevolji, ali i da bi mogli da spreče nevolju ukoliko se nađu u blizini. Ovaj kurs im je karta u jednom pravcu, sa kojom ulaze u svet spasilaštva. Ukoliko završe kurs uspešno, sva vrata su im otvorena, a koliko daleko će ići, to zavisi od njih samih.

Najvrednija stvar koju kandidati uče, jeste da rade u timu. Da shvate da su jači kao grupa, i da zavise jedni od drugih. Zagreballi smo po površini. Pred njima je još dosta rada i truda, usavršavanja u raznim oblastima.

Reč SPASILAC je dosta teška. Biti spasilac GSS-a nosi puno odgovornosti i zahteva puno znanja, a to je ono što bih voleo da svaki od njih spozna, i da shvati koliko rada i zalaganja stoji iza toga.

Čestitam im još jednom na uspešno završenom kursu, i želim im dugu spasilačku karijeru.

Marko Petrović, predsednik Komisije za medicinu GSS, vođa medicinskog tima GSS na kursu.

- Već sedmu godinu zaredom sam imao zadovoljstvo i privilegiju da rukovodim grupom sjajnih spasilaca – instruktora medicinskog tima, koji su odvojili svoje slobodno vreme kako bi ovogodišnjim polaznicima GSS kursa preneli znanje o medicini i pružanju prve pomoći u specifičnim situacijama u kojima gorski spasioci deluju. Izuzetna količina energije je uložena

„TEČAJCI” O KURSU

Marko Starčević, Odžaci, 28 godina, diplomirani ekonomista.

- Za kurs sam saznao preko interneta i prijavio sam se zato što volim izazove. Oduševljen sam, jer sam mnogo naučio i upoznao puno drugara. Preporučujem ljudima da se prijave zato što će naučiti pregršt novih stvari i testirati svoje psihofizičke sposobnosti. Instruktori na kursu su profesionalci u svom poslu, kako iz medicine i tehnike, tako i iz fizičke kondicije i maksimalno se trude da nas obuče i prenesu nam neophodno znanje.

Posle napornog dana, odrađene kondicije i celodnevog provedenog dana na terenu po suncu, kiši ili snegu (medicina i tehnika), na red dolaze predavanja. Predavanja su zanimljiva i tako koncipirana da prosto upijate znanje. Kurs je za mene jedno veliko životno iskustvo... Prijavi se i ti i postani deo GSS familije!

Dražan Vuković, Priboj, 29 godina, visoka škola.

- Volim sport, fudbal, planinski biciklizam, planinarenje. Međutim, sve te aktivnosti nisu mi bile dovoljne kako bih zaokružio svoju ličnost i karakter. GSS mi je pružio tu mogućnost. Izuzetno sam srećan i ponosan što sam postao član te organizacije, jer je zaista vredno to što sam naučio na kursu. I to ne samo u pogledu obučenosti, fizičke spremne, već i ono što je po meni najvrednije, a to je zajedništvo i drugarstvo koje se može videti na svakom koraku, kako u toku obuke, tako i u samom GSS-u. Preporučujem svima koji imaju želju da pomognu drugima, koji gaje još neke vrednosti osim materijalnih da se priključe našoj organizaciji. Biće teško i naporno, ali verujte, vredi!

Andrija Đorđević, Vladičin Han, 18 godina, učenik.

- Bavim se planinarenjem i speleologijom. Na GSS kurs sam došao da naučim nešto novo i zbog druženja. Ostale su mi mnoge lepe uspomene sa kursa, a stekao sam i puno novih prijatelja. Dopalo mi se što nakon svih prevaziđenih prepreka tečajci krenu da sarađuju, nauče da razmišljaju kao tim, a ne kao pojedinci. Instruktori se trude i znaju kako da prenesu znanje, a uz to su predavanja zanimljiva. Naučio sam mnoge stvari koje će mi koristiti kako u planinarenju, tako i u svakodnevnom životu. Preporučujem svima da se prijave, jer je GSS kurs lepo i nezaboravno iskustvo.

u organizaciju kursa, izvođenje vežbališta, održavanje predavanja i praktične nastave. Po završetku kursa, kada pogledam na ogroman posao koji je urađen, ostaje mi samo da konstatujem da je kvalitet kursa bio na izrazito visokom nivou i da je time Gorska služba „profitirala” sa još 32 člana spremna da se u svakom trenutku odazovu izazovima koje zvanje spasioca donosi. Kao vođa medicinskog tima, osećam se fenomenalno kada znam da sam bio deo ekipe koja je utemeljila spasilačko znanje u momke koji će, nadam se, činiti okosnicu službe u godinama koje dolaze.

Biciklirajte bezbedno

Ciklo svet pripremio je nekoliko korisnih saveta koji vam mogu obezbediti bezbedno učešće u saobraćaju...

PHOTO: WWW.EUROBIKE-SHOW.COM

Ciklo Svet Srbija, registrovana kao nevladina, neprofitna organizacija koja oko sebe okuplja ljubitelje sporta i prirode, a pre svega bicikliste, osnovana je 2001. godine. Najmasovnija i najorganizovanija organizacija okuplja oko stotina članova sa tendencijom porasta. Osnovni cilj ove organizacije je afirmacija biciklizma kao rekreativnog sporta, bicikla kao prevoznog sredstva, biciklističkog turizma, a u urbanim sredinama kao način odlaska u prirodu i upoznavanje sa lepotama koje nas okružuju.

Ciklo Svet Srbija bio je organizator više biciklističkih manifestacija, koje su kod ljubitelja biciklizma nailazile na izuzetno dobar odziv, a o čemu su izveštavali i mediji. Na godišnjem nivou se organizuje tridesetak biciklističkih izleta, brojka je impozatna za 12 godina postojanja. Vožnje su uglavnom organizovane do lokacija u blizini Beograda,

gde su učesnici mogli da vide i nauče nešto novo.

Prošlog leta tematski su posećivali značajna kulturna i istorijska obeležja, jezera i kupališta u okolini Beograda. Svaki vikend, organizovali su izlet uz obaveznu edukaciju o vožnji i održavanju bicikala.

BIKE INFOCENTAR

Biciklistički informativni centar namenjen je svim ljubiteljima dvotočkaša - rekreativcima, gradskim biciklistima, stranim i domaćim ciklo-turistima... On nudi sledeće:

1. Nadgledani parking za bicikle - Ostavite bicikl na čuvanje dok završavate obaveze u gradu.
2. Najam bicikala - Iznajmite udoban i jednostavan gradski bicikl po pristupačnoj ceni.
3. Servisiranje bicikala - Popravke lakih kvarova, edukacija u održavanju dvotočkaša, biciklistički

modni detalji i ostali pribor.

4. Klub - Klubski dešavanja.
5. Izložbeni prostor - Mesto za afirmaciju umetničkih dela povezanih sa biciklističkom kulturom.

MERE BEZBEDNOSTI

Pasivne treba da ublaže posledice kontakta kada se već to nije moglo izbeći. To su: kacige (preporuka), rukavice, retrovizor i reflektujući prsluk.

Aktivnih mera je više, jer one sprečavaju da dođe do bilo kakvih kontakata između učesnika u

Kontakti

Udruženje biciklista **Ciklo Svet Srbija**
 Adresa: Skenderbegova 15, 11000 Beograd
 Tel.: +381 11 20-30-117
 E-mail: urednistvo@ciklosvet.co.rs

saobraćaju. To su: horizontalna i vertikalna signalizacija, posebno izgrađena infrastruktura i osvetljenje (prednje i zadnje).

Edukacija svih učesnika u saobraćaju o njihovim potrebama kao ravnopravnih činioca u saobraćaju.

ZAŠTO JE TAJ BICIKLISTA ZAUZEO TRAKU?
Bezbednost:

1. Da bi biciklista imao bolji pregled i prostor za manevar pri opasnostima koje mu prete. Razlog što vozači sede na levoj strani a suvozači na desnoj je zato što je pregled bolji sa leve strane. Ovo važi i za bicikliste.

2. Da bi biciklista bio vidljiviji i time smanjio mogućnost da ga udare vozila koja dolaze u susret i skreću, ili koja nailaze otpozadi.

3. Da bi vas što ranije upozorio da treba da usporite ili predete u drugu traku da biste pretekli, kada je traka previše uska za bezbedno preticanje unutar same trake.

4. Da bi izbegao staklo, šljunak, zonu otvaranja vrata i ostale opasnosti na krajnjoj ivici trake.

5. Vožnja normalnom brzinom za bicikl po trotoaru je često nemoguća i nebezbedna, ako ne i protivna zakonu.

6. Da bi se pripremio za skretanje ulevo, menjajući postepeno traku po traku, bolje nego da napravi zaokret preko celog kolovoza u jednom potezu.

Zakonska prava:

1. Jer biciklista podleže istim pravima, pravilima i dužnostima kao i ostali vozači.

2. Jer i biciklista plaća poreze kojima se plaća održavanje puteva. Vozači motornih vozila plaćaju svega oko polovine svih troškova za puteve.

3. Biciklisti koji krše neka pravila ne poništavaju prava koja biciklisti imaju.

Ukratko: Saobraćajna traka je najsigurnije mesto za vožnju i biciklista ima zakonsko pravo da tamo bude. BICIKLISTI SU SAOBRAĆAJ!

Nisam ja zaštićena vrsta ako vozim bicikl, to je moj lični izbor.

Nije biciklistička staza jedini problem u gradu Beogradu! Ja se odričem metra staze, ako će se s tim novcima napraviti sklonište za beskućnike. Ljudi uvek vide samo loše, a treba biti realan u vremenu u kojem živimo i ne "graktati" samo o biciklističkoj infrastrukturi. Iako je ona jako bitna za povećanje broja biciklista na ulicama. Ali znajte da ću se i suprostaviti svakom ko kaže da ona nije bitna za porast broja stanovništva koji koriste bicikl kao prevozno sredstvo.

Info
12 JEDNOSTAVNIH PRAVILA
za bezbednu vožnju biciklom

1. Poštuj sve saobraćajne propise (crvena i zelena svetla, stop znakove, putokaze za autoput).
2. Poštuj desnu stranu u pravcu saobraćaja (uvek voziti pravom linijom, ne šarati između vozila).
3. Propisno osvetliti bicikl s predla/od pozadi (nikada ne vozite noću ako nemate belu sijalicu sa prednje strane, i crveno reflektor svetlo pozadi). U uslovima smanjene vidljivosti obavezno nosite reflektujuću prsluk.
4. Imajte odgovarajući signalni uređaj (upozorite druge o svom prisustvu tako što će te se ozvučiti zvoncem ili trubom).
5. Propustiti pešake (izbegavajte trotoar i sa pažnjom prelazite pešački prelaz).
6. Obratite pažnju na automobile (pazite na vozila koja izlaze iz sporednih ulica ili vozača koji iznenada otvaraju vrata vozila).
7. Nikada se ne pridržavajte za druga vozila (pridržavanje za vozilo u pokretu je izuzetno opasno). Izbegavajte „kaskaderske trikove“.
8. Uvek vozite sami na bicikli (bicikl je namenjen jednom vozaču, nikada ne vozite nekog - izbegavajte preopterećenje bicikla).
9. Proverite kočnice (budite sigurni da su u dobrom stanju bez da škripe ili blokiraju, a dodatno obazrivi kada su kolovozi mokri).
10. Pazite na raskrsnicama (usporite i gledajte levo-desno pre nego što pređete raskrsnicu).
11. Koristite ručne signale (dajte do znanja drugim učesnicima u saobraćaju šta planirate da uradite).
12. Vozite pravo – izbegavajte nagle pokrete i kretanje kroz saobraćaj (iznenadni pokreti uzrokuju nesreće, vozite bezbedno i obratite pažnju na druge bicikliste).

Biciklom na Vilinac

I to je moguće: sjajna bajk ekipa istraživala je **hajdučke staze** Velikog Vilinca (**Bosna i Hercegovina**)...

Pa šta se ima voziti biciklom na Veliki Vilinac, to je planinarska tura, uvjerava me prijatelj, jedan od onih normalnih biciklista, XC momčina, po rođenju planinar, genski predodređen, od mame i tate zaljubljenika u prirodu i planine.

„Ima, ima, prijatelju! Krenemo iz Doljana, posjetimo grob narodnog hajdučkog junaka Mijata Tomića, pa uz prekrasni mali potok Doljanku uživamo u milovanju sunca koje tek pokušava preskočiti prenske vrhove, uživamo u pogledu na selo Soviće i Pasije stijene iznad sela, kuda su nedavno gazili naši bike prijatelji iz Sarajeva, te kada prođemo Sovićka vrata napunimo dušu pogledom na Riso-

vac, Čvršnicu sa lijeve strane i orijaša Vrana sa desne strane. Potom polako uz Ivkića dolac i prekrasni šumski makadam dođemo do odvajanja planinarskog puta prema vrhu Veliki Vilinac, te lagano, sa jednim biciklom, planinarski, popeti se do vrha gdje vile igraju svoje igre na 2.118 metara nad morem. A na kraju tek dolazi krasno finale, pravi spust, neki bi rekli downhill, po prekrasnim kamenim livadama, uskim planinarskim puteljcima, kamenim vodilicama do planinarskog doma pod Vilincem, pa opet nazad istim putem. Mislim da će to biti prava tura, puna svega, malo vožnje po asfaltu, puno po makadamu, puno i guračine, puno i downhill-a, prekras-

ni pogledi, zrak čist i pun kisika, dobro društvo sa puno smijeha. A što više poželjeti? ne dam se ni ja smesti, posebno kada braniš nešto što baš i nije sasvim normalno.

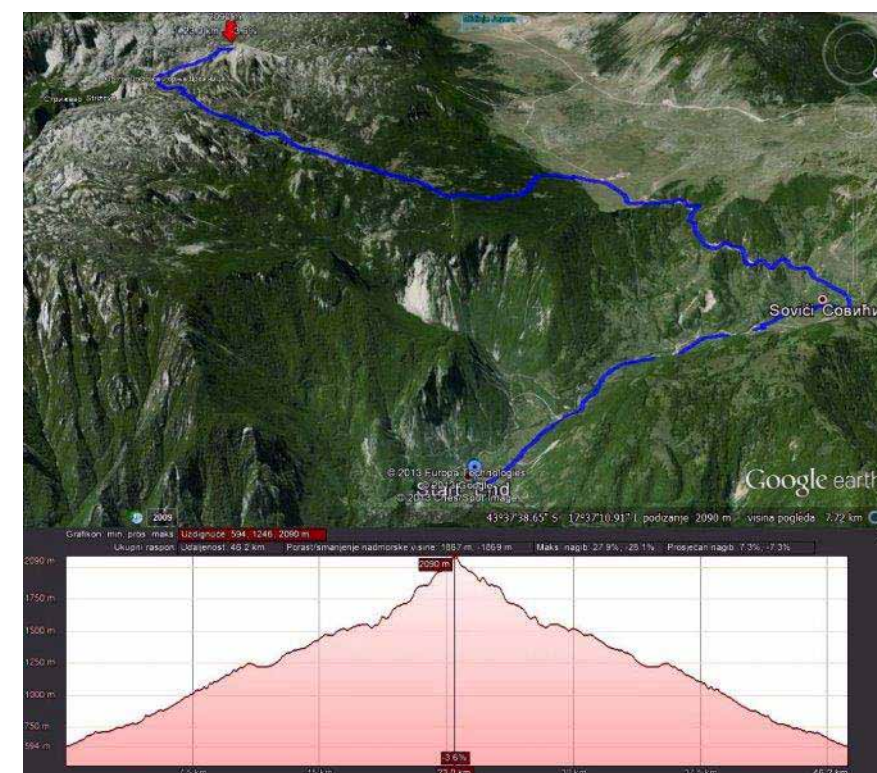
„U pravu si, bit će mraka tura“, priznaje, potpuno uvjeren da se to može izvesti baš kako je opisano, iako baš ne bi išao sa nama, jer mu se ne sviđa ta priča o puno guračine.

I bilo je tako.

Sve odrađeno po planu, samo ipak nismo mogli zamisliti kako je lijepo prolaziti po prekrasnoj Čvršnici njenim uvalama i vrtućima, piti hladnu vodu na izvoru u Gašparovini, ushićeno se pen-

jati kosom prema vrhu šibani hladnim orkanskim vjetrom, uz pune oči suza zbog antologijskog pogleda na skoro pola Bosne i još više Hercegovine. A prošli smo mi toga dosta. I uvijek je to nešto novo, nešto drugačije, svaka planina ima drugačiju dušu, drugačije nas prigrli i pjeva svoje pjesme.

Ovdje nam je Čvršnica sa svojim vilama pjevala hajdučku pjesmu, iskovanu u prošlim teškim vremenima, pa smo se i mi priključili sa hajdučkim šalom i zastavom, jer je naš Dake navijač hajdukovac, čak je pala i pjesma „Hajduka“, nadjačavana hukom vjetra i dahom vilinčevih vila koje su igrale oko nas.

Posjetili smo i planinarski dom pod Vilincem, bilo nam je zadovoljstvo obići to prekrasno mjesto sa pogledom na strme stijene Pešti brda i dolinu Dive Grabovice. Impozantne strme Mezića stijene uokviruju doživljaj i bude sjećanja na pregledane uspone prijatelja alpinista penjača.

Željeli smo mi posjetiti i Hajdučka vrata sa vrhom Drinjača, ali kratak dan i težak uspon sa biciklom uzeli su danak i oteli nam to zadovoljstvo. A baš bi bilo lijepo imati sliku sa biciklom u okviru vrata Hajdučkih. I sada mi je žao zbog toga. Ali samo zdravlja i bit će još vremena za novu posjetu ovim hajdučkim prostorima.

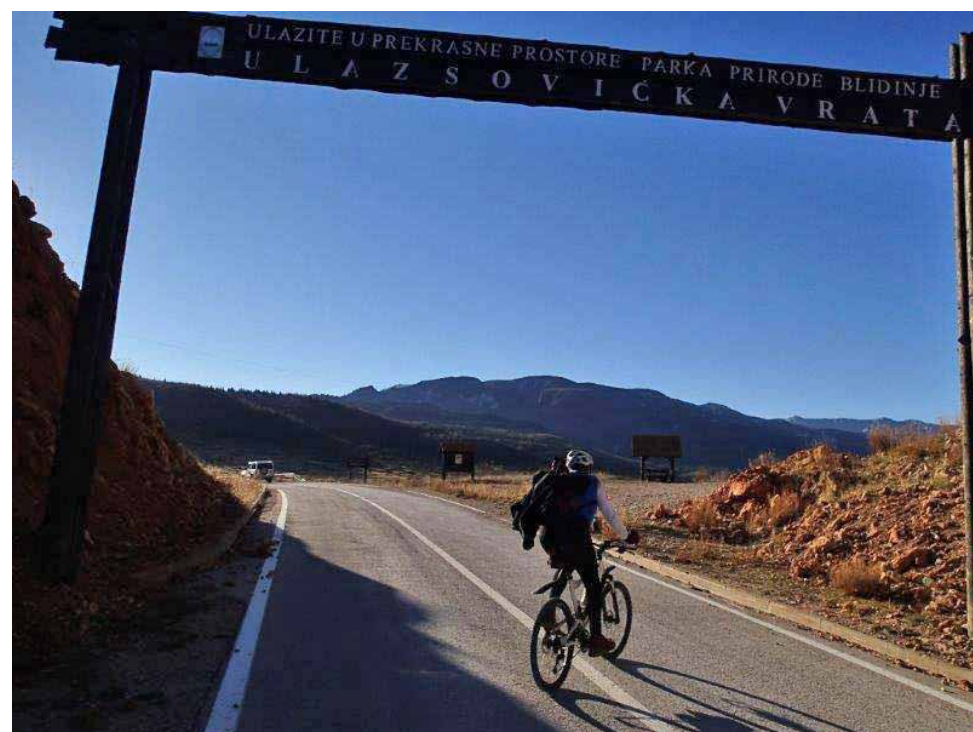
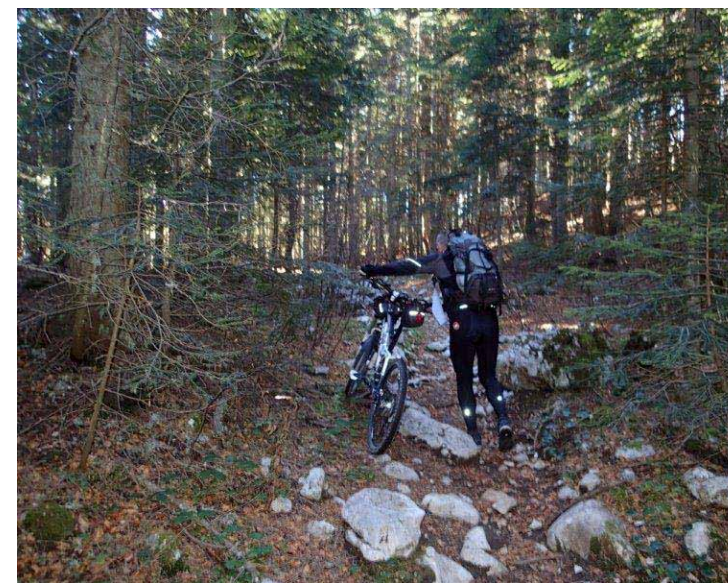
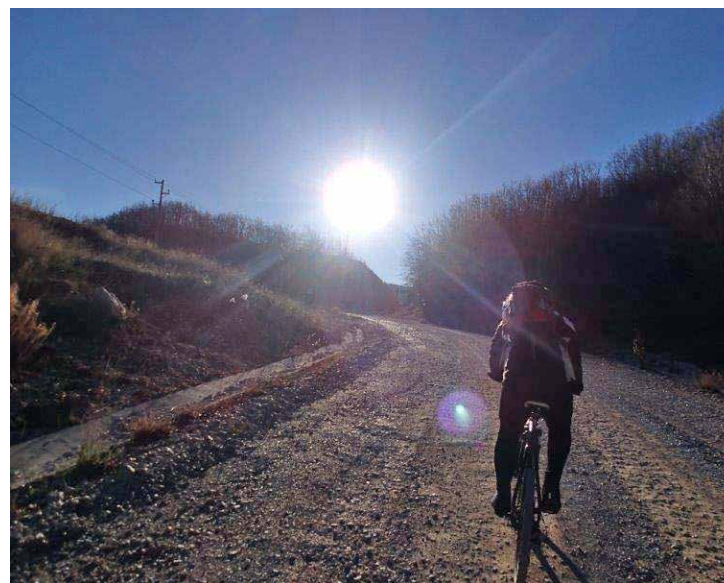
Konačno smo se spustili do ostavljenih bicikala u sumrak, zahvaljujući šumskim vilama što su nam omogućile slobodan prolaz.

I onda spust prvo do Risovca po odličnom makadamu i mrklom mraku, ručak to jest večera na vidikovcu kod Sovičkih vrata, uz takav vjetar da smo promrzli do kosti, ali nismo htjeli da ne gledamo crveni odsjaj posljednjih zraka sunca koji osvjetljavaju vrh atmosfere uz poneku zvijezdu kako na nebu tako i upaljenu sijalicu na visoravni risovačkoj, pa onda spust po makadamu do Sovića i po asfaltu do Doljana. Još jednom se iskazala jaka lampa reflektorka, jer nam je osvjetljavala put do u beskonačnost.

I onda druženje sa mještanima uz veselu mašinu u Doljanima, jer smo im obećali da ćemo svratiti na po jednu, dvije, jutros kada su počinjali sa turom, a oni sa pečenjem rakije. I dobra. Bacala dobro. Mene bacila pod krušku. Pala je i pokoja pjesmica, jer je lako družiti se i zapjevati sa finim i dobrim ljudima. Hvala im za prekrasni finale ove naše prekrasne ture.

Vozili: Dake, Mijo i Nenad.

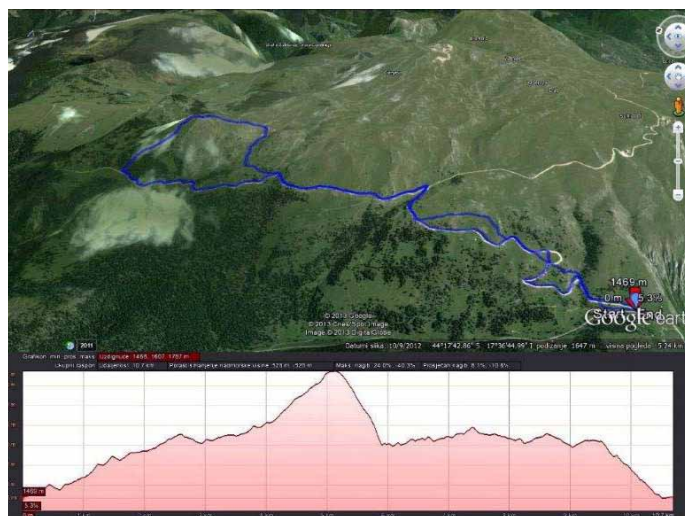
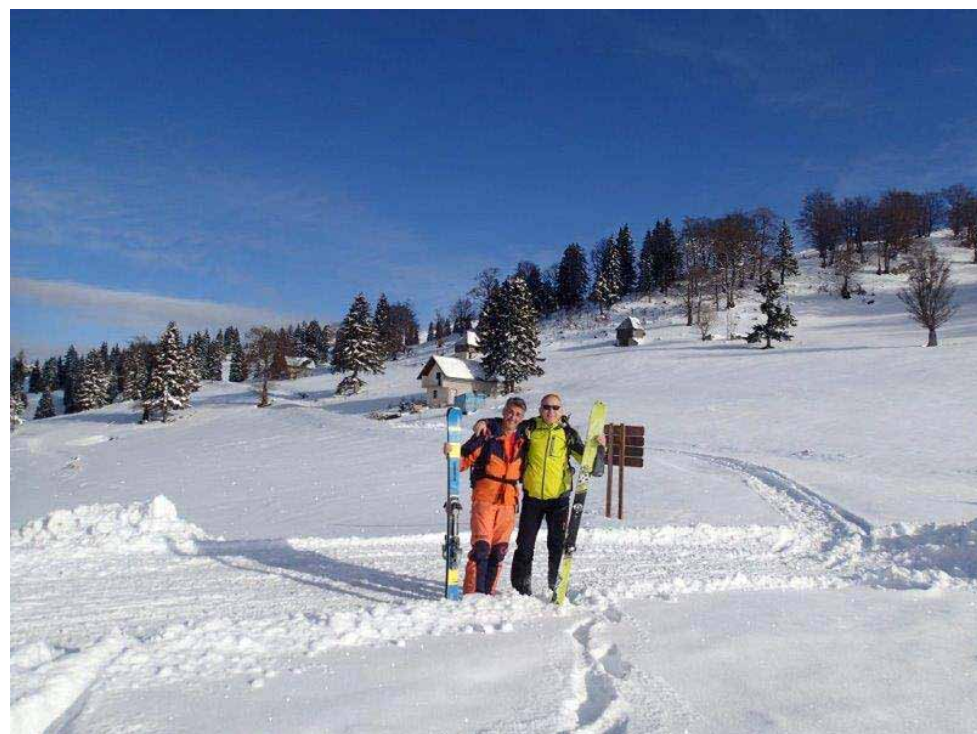
TEKST, FOTO I VIDEO: NENAD RAIJIĆ

Vlašićka avantura

TURNO SKIJANJE

Prvi „turno mačić“ po **Vlašiću**
(**Bosna i Hercegovina**) ili prvo
turno skijanje u sezoni 2013/14.

S tara narodna poslovice kaže da se „Prvi mačići u vodu bacaju“. Međutim, nadao sam se da će za našu prvu ovosezonsku turu turno skijanja po Vlašiću vrijediti druga poslovice koja kaže „Tko rano rani dvije sreće grabi“. I zaista, ne samo dvije nego stotinu, kako reče Gordan. Sunce cijeli dan, čist zrak, veličanstvena vlašićka prostranstva pod snijegom, duboki, prhki, suhi snijeg, prekrasan pogled na sve strane svijeta, čak do Cincara i Vitoroga, krasno društvo, zezancija i smijeh čitav dan. To bi mogao biti sažetak dana provedenog na Vlašiću, ali bih dodao i Čupinu antologijsku misao „Bože mili, ja ljepote“, koja ipak najbolje opisuje tu krasotu koja je tik iznad naših glava, tik iznad debelog sloja magle i smoga koja guši čitavu Lašvansku dolinu već dosta dana.

A da će tako biti odmah smo se ponadali kada smo napustili magleno - smogovski sloj iznad Travnika na putu za Galicu. Sivo bijeli krajolik sa karakterističnom crtom ceste za Galicu koja presijeca padine Vlašića,

upotpunjen je prekrasnim plavetnilom neba bez oblaka, uz pogled na moćne Devečanske stijene na kojima su se pri vrhu igralo nekoliko oblaka, tankih i prozirnih, da ne bi puno remetili plavetnilo neba, ali da bi i dalo dozu potrebne mističnosti krajoliku i našem pogledu. Ne mogavši odoljeti izazovu, zaustavili smo se da ovjekovječimo taj trenutak u vječnosti i da upijemo prijeko potrebnu sjedinjenost sa majkom prirodom, poštujući njeno savršenstvo u kreaciji.

Na Galici nas prekrasna bjelina opčinjava. Zrake sunca se odbijaju sa bezbrojnih snježnih kristalića čineći nestvarnu igru u našim očima svakim pomjeranjem glave. Duboki snijeg predstavlja pravu mogućnost za testiranje naše snage i vještine dok idemo nepostojećim putem prema Devečanima i Šantiću. Nailazimo i na dosta visoke smetove snijega, što pokazuje svu jačinu vjetra koja je vladala ovim prostorima u prošlim danima.

Naš današnji cilj je posjetiti jedan od najljepših vlašićkih vrhova, vrh Pavo, visok samo sitnih 1.807 km,

ali prekrasno obilježen i označen piramidom i planinarskim oznakama od strane naših prijatelja avanturista, imenjaka Babanovca. Već smo mi bili u posjeti kod njega, ali smo čuli da se posebno veseli posjeti kada padne prvi snijeg. Onda je posebno veseo i svojim gostima podari prekrasno vrijeme i pogled do u beskraj.

Dok smo mu se približavali poslije raskrsnice ispod Devečana za Šantić, bio je sakriven paperjastim oblacima, kao da je pokriven debelim jorganom. Još je spavao. Smijemo li ga probuditi, mučilo nas je. Ali kada smo mu došli pod noge, kroz udolinu poznatog katuna, polako je počeo da se budi, da se umiva i rastjeruje koprenu oko sebe, kao da želi da kaže da dođemo, da je spreman da nas primi na svoja ramena.

Ne treba zaboraviti naglasiti i ljepotu vlašičkih padina i ostalih vrhova koji su bljesnuli kada smo se uspeli na sedlo između vrhova Pave i Čave, posebno najstarijeg vlašićaka Paljenika, sa poznatim relejom na njegovim plećima, koji je totalno okovan snijegom i ledom.

Prekrasno izgleda i Crni vrh, koji je zaista crn kada

nema snijega zbog crnogorice na njemu, ali sada djeluje tako pitom, tako nježan i bijel, kao da ne krije skloništa za brojne životinje divlje i opasne. Jedino je u daljini nevidljiva Ljuta greda, netko je očito jako naljutio, pa se drži skrivena iza neke magle, ali su Police ljubopitljive i gledaju nas zajedno sa Kraljicom i vjerojatno se pitaju tko se to usudio kvariti tek smirenu površinu svježeg snijega po ovim prostranstvima.

Kako smo se teško probijali kroz duboki snijeg, sada nam se smiješno čini penjati se pješke, sa skijama na leđima, jer je jaki vjetar otpuhao snijeg sa kamenom pokrivenih padinama prema vrhu.

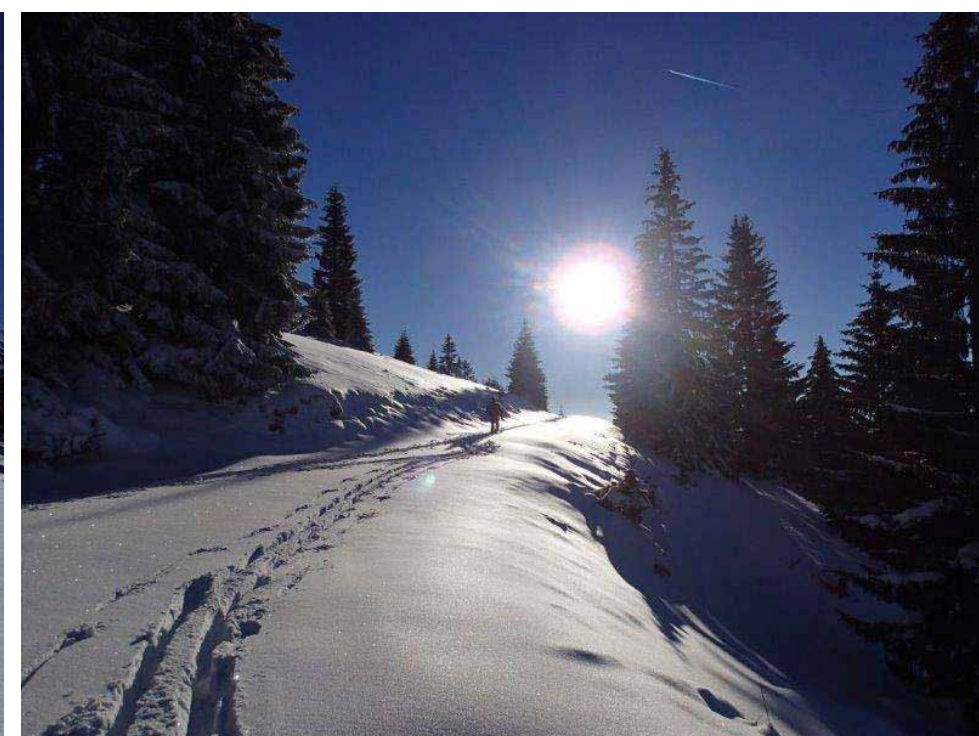
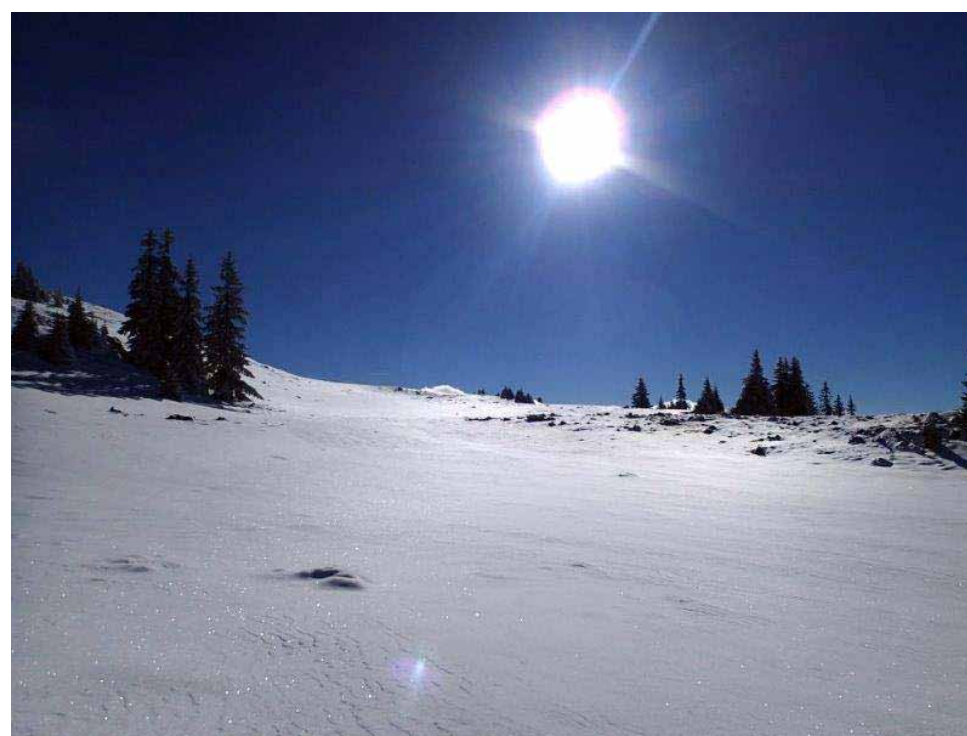
I konačno dolazimo do cilja, do našeg prijatelja Pave. Divimo se Čupinoj piramidi, slikamo se uz nju i slažemo se sa orijentacijom ploče sa oznakom vrha, jer je zaista najljepša slika sa pogledom na najviši vrh Paljenik.

Pogled na sve strane je očaravajući. Bjelina na sve strane. Sve odiše iskonskom čistoćom. Posebno opčinjavaju bijele snježne livade Vlašića, brežuljci i njegovi najviši vrhovi. Kristalno čisti zrak omogućuje pogled prema većini planina zapadno od Vlašića, preko Kalina, do Stožera, Plazenice i Malovana, a posebno se ističu piramide Cincara i Vitoroga.

Ostali bi mi kod ovog pravog domaćina Pave dugo, ali njegove sjevero - zapadne padine nas mame da se spustimo po njima, po djevičanski nedirnutom, dubokom snijegu. Skidamo kože sa skija, učvršćujemo vezove i pancerice, pakiramo opremu i konačno uživamo u spustu ostavljajući vijugave tragove po leđima našeg prijatelja Pave. Snijeg je malo predubok, mekan, tako da ne možemo razviti punu brzinu, iako ima i strmih dijelova.

Ali tko bi nešto mogao zamjeriti ovakvom prekrasnom i ranom početku turno sezone.

TEKST, FOTO I VIDEO:
NENAD RAJIĆ

Svetski dan snouborda obeležen revijom na Štrandu u **Novom Sadu (Srbija)**...

Under The Bridge

Proslava Svetskog dana snouborda, održana je 22. decembra na Štrandu u Novom Sadu, pod nazivom „Under The Bridge”. Organizator je Udruženje „Snb lajf” iz Novog Sada, koje je sopstvenim sredstvima, i uz veliku pomoć prijatelja, dovelo po

drugi put, manifestaciju World Snowboard Day, u Novi Sad.

Na platou ispod Mosta slobode postavljen je veštački sneg, skakaonica i boks, na kojima su snouborderi izvodili skokove i trikove, a sve uz pomoć bandži užeta koje omogućava zalet i dobijanje potrebnog

ubrzanja na ravnom. Zabavu je dodatno „potpalila” žonglerka vatrenim kuglama. Ove godine proslava je imala i humanitarni karakter, pa su za predstojeće praznike sakupljeni slatkiši za decu iz Svratišta. Posetioci su posluženi čajem, kuvanim vinom i Red Bull koktelima, a za za-

kusku je obezbeđen pasulj.

Naš stav kao organizatora je da smo zadovoljni kako je protekla proslava, bilo je odličan odziv i svi su se dobro proveli, od vozača do publike. Cilj je bio da okupimo snoubord zajednicu Novog Sada, i da zajedno proslavimo početak zime, a verujemo da smo u tome i uspeali.

Svetski dan snouborda je manifestacija koja se održava osmu godinu za redom u svetu, sa više od 150 pro-

Kontakt info

Udruženje „Snb lajf”

Adresa: Hadži Ruvimova 61, Novi Sad, Srbija

Web: www.snb-life.org

Potražite nas na [f](#)

slava u 35 zemalja sveta. Cilj ove manifestacije je promovisanje snouborda, obeležavanje početka zimske sezone, i zalaganje za ekološke ciljeve, jer bez prirode nema ni snouborda.

Radenko Lazić

VIŠE INFORMACIJA O KONCEPTU ISHRANA IZ PRIRODE „SREMUŠ“ MOŽETE PRONAĆI NA: WWW.SREMUS.ORG

REKLI SU O SREMUŠU

NI JEDNA BILJKA NA ZEMLJI NIJE TAKO DELOTVORNA ZA ČIŠĆENJE ŽELUCA, CREVA I KRVI KAO DIVLJI LUK

Jedna biljka - mnogo koristi

Naučite da prepoznate, uberete i upotrebite samoniklo jestivo i lekovito bilje, upoznajte raskoš sveta šumskih pečurki... U ovom broju upoznajte biljku **bokvicu**...

Bokvica (*Plantago major*) poznata je i pod nazivima žilavac, bokva, ovčji jezik... Ovo je višegodišnja zeljasta, do 50 cm visoka biljka, sa golim ili dlakavim prizemnim, na vrhu zašiljenim elipsastim ili dugim i uskim listovima, raspoređenim oko dna cvetne stabljike - u rozeti. Na listovima se lako uočavaju uzdužne žile, a na dnu se sužavaju u usku lisnu dršku. Obično ima više uspravnih rebrastih cvetnih stabljika, na kojima nema listova, a na vrhu imaju glavičaste ili cilindrične klasove, na kojima se razvijaju smeđi sitni cvetovi, a potom seme. Zavisno od svojstava tla menja izgled. Postoji velika, srednja i uskolisna bokvica (velika i srednja spadaju u takozvane ženske, a uskolisna je muška bokvica).

STANIŠTA: Raste svuda, od ravnice do visokih planina. Veoma je rasprostranjena biljka i ubraja se u najraširenije vrste, jer je ima gotovo po celom svetu.

BERE SE: Beru se mladi listovi, koren, stabljika pre cvetanja (za jelo) i u cvetu za potrebe lečenja, a i seme za klice. Suši se u hladu na promaji. Koren se može čuvati i kao svež, zakopan u pesku.

SADRŽI: U 100 grama sveže biljke ima: vitamina C = 48 mg, karoltina = 3,27 mg, belančevina = 2,81 g, masti = 0,87 g, ugljenih hidrata = 9,52 g, kal. = 54. Bokvica ima glikozida (aukubin), saponina, gorkih materija, eteričnog ulja, sastojaka sličnih taninima, hlorofila,

UPOTREBA U ISHRANI

U ishrani se upotrebljavaju mladi listovi za mešane salate, supe, čorbe i variva. Prokljale semenke su veoma bogate sastojcima (ulja, sluzi, belančevina i šećera), pa se preporučuju kao samostalne ili, još bolje, u kombinaciji sa drugim prokljalim semenkama, kao mešavina. U raznim delovima sveta različita je upotreba ove biljke u ishrani, ali se može reći da je svima zajednička upotreba u mešavinama sa drugim biljkama ili kao veoma kvalitetan dodatak, naročito supama i varivima. U programu „SREMUŠ“ zagovaramo upravo takvu primenu bokvice. Sveži sok od bokvice veoma je delotvoran, a kao takav korisniji je za organizam, jer se unosi u svežem - sirovom stanju i odlična je preventiva.

UPOTREBA U LEČENJU

U lečenju se koristi cela biljka. U nekim zemljama listovi bokvice su u službenoj upotrebi i nalaze se u popisu lekova. Veoma je stara praksa narodnog lečenja ovom biljkom.

Koristi se kod katara respiratornog trakta, čišćenje probavnog trakta i krvi (sveže isceden sok), zarastanje rana i čireva, kod upala... Ima antibakterijsko svojstvo.

sluzi (ksilin), minerala, sirišni ferment i dr.

OPREZ: Kod branja nije na odmet i malo opreza, jer u planinama raste žučkasta pustikara (*Digitalis ambigua*), sa čijim listovima može da se zameni, jer su veoma slične.

JOŠ PONEŠTO O BOKVICI

- Obloge sa sokom od bokvice leče česte glavobolje.
- Za bolove u uhu, nakapati sok od listova bokvice.
- Razređen sok nakapan u oči hladi i smanjuje upalu oka.
- Sok bokvice pečen u rakiji (sa rakijom) koristi se za masiranje, radi umirenja bolova.

Ni muška ni ženska.

U porodici bokvica,

po obliku i veličini lista.

Muška je strelasta i dugačka,

ženska obla i široka,

a srednja je nešto između toga.

Kao da je padobranopm cvjetova

bijelih, lakih u sredinu roda uletela.

Listove ima objajaste, malo zašiljene.

Kad list otkineš... dugo se još vuku žile.

Kao konac tanke, svilene.

Dobra je za rane kad se opere,

ubrana svjež, naulji i nežno previje.

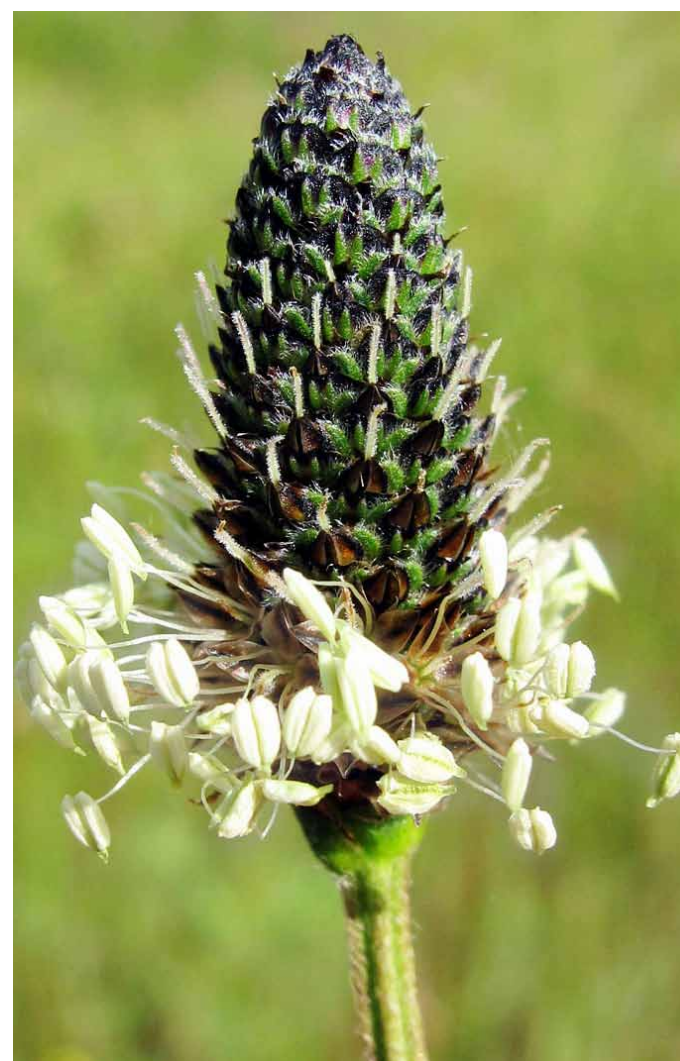
Na dječje laktove.

Izvlači gnoj i zasušuje.

Raste po zemlji, u bokoru kraj ivica.

Bokvica.

Autor pesme: mr. ph Ivica Panev

SIBIR

Minja Tomić

PROFESOR GEOGRAFIJE, BLOGER, PUTNIK NAMERNIK,
SLUČAJNI TURISTA, TEST VOZAČ RAZNIH BEDEKERA

Ako ćemo iskreno, Sibir nikada nije bio sinonim za ugodan život. Tu ste mogli ili da se rodite ili da vas tu „došlepaju“ ako ste nešto zabrljali... Ako razumete šta želim da kažem...

Širina, sneg, mir i beskrajne zavejane tajge, svetlučave reke i jezera, beskrajno dugi snegom ogrnuti planinski venci, hladan vetar, brvnare šarenih i ukrašenih prozora koje se pod niskim oblacima gube među belim brezama po okolnim brežuljcima... Na samu pomisao redaju se slike iz romana Dostojevskog ili Čehova - priče

o čežnjama i nemirima. Priče u kojima priroda jeste surova, ali i lepa na način koji je izvan naših shvatanja i navika. Priče iz Sibira - „uspavane zemlje“.

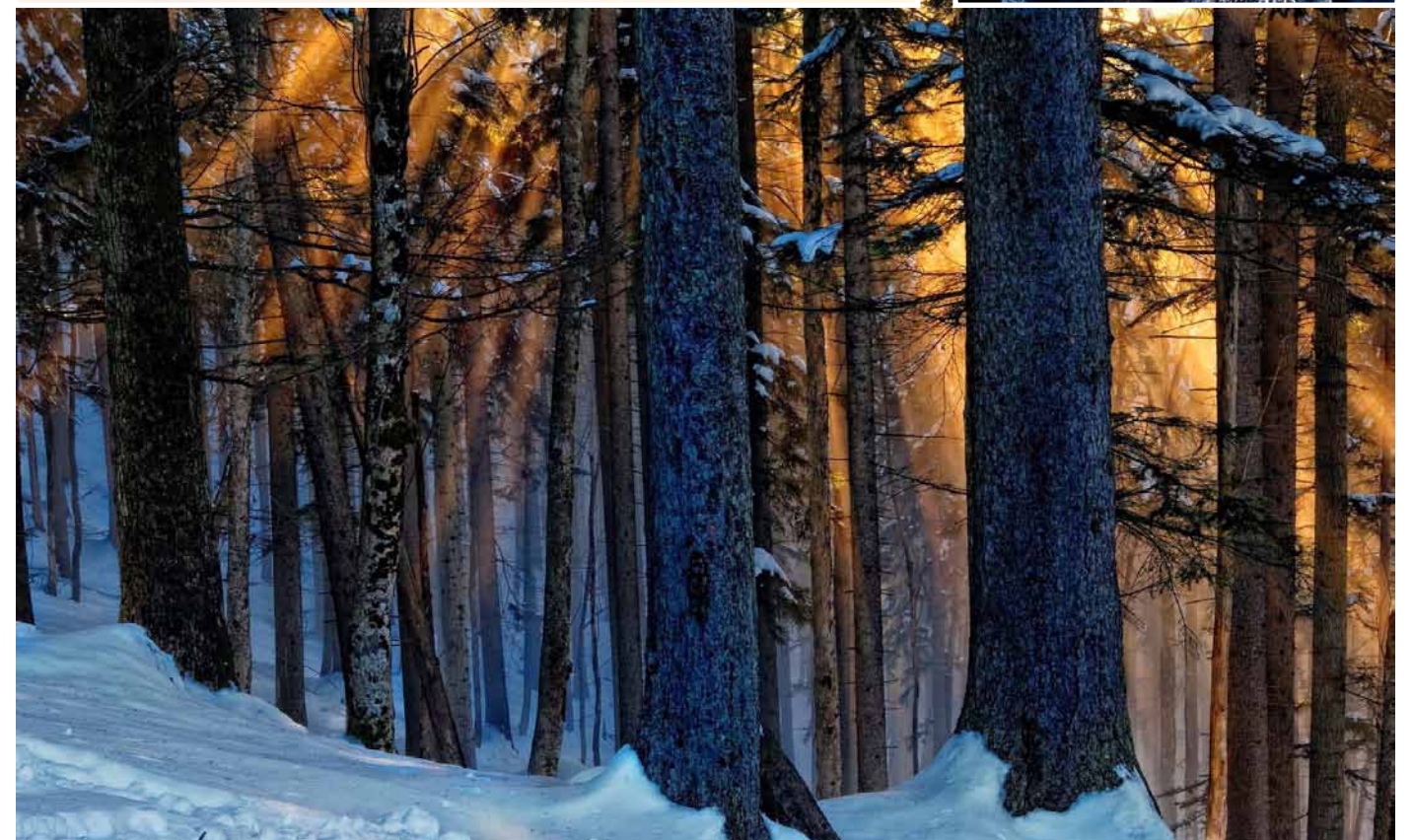
U delu Rusije između Urala, kazahstanskih i razvodnih planina, Severnog ledenog okeana i granice sa Mongolijom i Kinom - smestila se zemlja opasne lepote, ugroženih životinja i divljine čiji

predeli zadivljuju.

Ne zna se da li je ime dobio po jenisejskom plemenu Sibiri ili po narodu Sibe koji danas živi u Kini, ali zna se da je još u vreme careva ovo negostoljubivo, zabačeno područje služilo za izgradnju logora za prinudni rad i izgon političkih protivnika, prestupnika i neistomišljenika. Kada se saznalo o strahotama i užasima zatvora ovde stvorenih za vreme Staljinove vlade - Sibir je dospao na loš glas.

BAJKALSKO JEZERO

Stepa, stešnjena između jezerskih talasa i mrkih planina, pomalo

je valovita, pa onda ravna i zategnuta, povremeno izreckana udolinama kojima planinski potoci otiču u Bajkal.

U jeziku naroda Burijata (mongolsko - turkijskog porekla) naziv Bajkal znači „sveta voda“. „Slavno more, sveti Bajkal“, kako kaže jedna popularna narodna pesma, poznat je i kao „plavo sibirsko oko“, te ga Rusi smatraju najvećim prirodnim čudom. „Bai-kul“ na jeziku naroda Kurikan koji je na ovom području živio pre 1.300 godina znači „bogato vodom“. Plećat, miran i moćan Bajkal okružen je snegom okrunjenim planinama i ima oblik polumeseca.

Geolozi koji se bave njegovim nastankom i geološkim formacijama, kažu da je Bajkal u davnoj prošlosti bio jezero, sada je more,

a u budućnosti će biti okean. Naime, smatra se da je jezero postepeno nastajalo povezivanjem manjih jezera i rečnih tokova do sadašnjih razmera, ali zbog klimatskih i geoloških promena postoji pretpostavka da se u budućnosti može spojiti sa Severnim ledenim okeanom i tako poplaviti čitav Sibir.

JEZERO KOJE RASTE

Bajkal se, inače, nalazi na granici dve tektonske ploče čijim je pomeranjem nastao pre oko 25 miliona godina. Pošto se tlo i dalje razilazi, jezero će se produbljivati sve dok za par desetina miliona godina ne dođe do potpunog odvajanja ploča, pri čemu će verovatno nastati novi kontinent, a Bajkal postati okean.

Ovo, za sada još uvek jezero sadrži petinu svih rezervi slatke vode u svetu i po tome predstavlja neprocenljiv prirodni resurs kojim raspolaže ne samo Rusija, već i čitava planeta. Centralne i lokalne vlasti u Rusiji svesne su ove činjenice, te se na jezeru primenjuju veoma stroge ekološke mere zaštite od zagađivanja jezerskih voda. One se odnose na restrikcije u pogledu naseljavanja stanovništva, na izgradnju i proširenje postojećih naselja, kao i na ograničeno planiranje turističkog razvoja. Vode Bajkala toliko su čiste da se bez ikakvog prečišćavanja mogu koristiti u ljudskoj ishrani, što je jeste slučaj sa stanovnicima malih naseobina na obali jezera, ali takođe i u slučaju malobrojnih kampera koji dolaze

da provedu nezaboravno leto u divljini i miru bajkalskih plaža. Bajkalsko jezero se puni dotokom oko 500 većih i manjih rečnih pritoka, a iz njega izlazi samo jedna reka - Angara, na čijim se obalama, odmah po isticanju iz jezera, smestio Irkutsk („grad u blizini brzog potoka“).

Osim toga, Bajkalsko jezero se smestilo u jugoistočnom delu nepreglednog Sibira i najdublje je i najstarije jezero na svetu sa svojih 1.637 metara dubine. Neobičnost Bajkala je i visoka prozirnost njegovih voda do 40 metara u dubinu, što je karakteristika morskih i okeanskih voda ali ne i jezerskih. Po lepom vremenu, jezero ima modroplavu boju, a u peskovitim i šljunkovitim uvalama i tirkiznu. Jezero ima sposobnost samoprečišćavanja svojih voda zahvaljujući specifičnim mikroorganizmima koji uništavaju organski otpad, to jest hemijski ga razlažu.

Za samo jezero karakteristična je iznenadna promenljivost vremena, naročito nailazak snažnih vetrova što za plovību njime zahteva izuzetno uvežbanu posadu.

du. Najveći deo jezera zamrzne se tek u januaru i tada je sloj leda na nekim mestima debeo i po metar i po. Okolni sibirski predeli zamrzavaju se mnogo pre Bajkala.

Gotovo do samih obala pruža se sibirski tajga, šuma koju čini raskošno razgranato drveće ariša, odnosno sibirskog kedra, pomešano sa neizostavnim brežom. Naročito su lepi prizori bujnih zelenih krošnji kedrova, koji rastu na ivicama peščanih plaža i tirkizne boje jezerske vode, što na momente ostavlja utisak kao da se nalazite na Mediteranu.

Zbog starosti i poprilične izolacije jezera na i u njemu postoji izrazito bogat i neobičan životinjski svet, te ga još nazivaju i „ruski Galapagos“. Ovo je na svetu jedinstven primer slatkovodnog ekosistema s brojnim endemskim biljnim i životinjskim vrstama od kojih se 80% njih ne može naći više nigde na planeti.

Od 2.700 vrsta riba koje žive u jezeru Bajkal, više od 60% njih ne postoji nigde na drugom mestu - poput golomjanke, velike ribe čije prozirno telo sadrži 50% masnoća i može da podnese snažan pritisak

na kilometar dubine. Međutim, najveća atrakcija na jezeru su slatkovodne foke ili nerpae, kako ih zovu stanovnici priobalja. To je endemska vrsta koja opstaje jer se hrani isključivo golomjankama. U odnosu na morske i okeanske foke, bajkalske su znatno manje rasta (najviše do 130 cm), sa predivnim belim krznom. Zbog njega su u prošlosti nemilosrdno ubijane, što je u jednom trenutku pretilo izumiranju vrste. Potom su preduzete energične mere zaštite i sada se njihov broj znatno uvećao. Veoma teško ih je videti u prirodnom staništu jer su veoma plašljive i oprezne, te obitavaju na veoma usamljenim mestima izvan uobičajenih vodenih trasa kojima saobraćaju brodovi i ribari.

KAMENI SPRUDOVI

Većinu ostrva čine kameni sprudovi koje vire iz vode, ali ima i malo većih konfiguracija poput ostrva Oljkhon. Najveće je i sa jezera izgleda kao jedna ogromna peščana gromada koja se u visini od oko 30 metara uzdiže iznad nivoa jezera. Kada se posle iskrcaivanja na peščanoj plaži popne na

ostrvsku visoravan, pogledom se može obuhvatiti nekoliko nizova uredno ušorenih drvenih kućica, koje čine glavno mesto i grad na ostrvu - Hužir. Ostrvo nastanjuju uglavnom Burijati, koji se bave ribarstvom. Ima i Rusa, kao i pripadnika manjina. Otkriva se još da ostrvo nije sasvim golo, jer se na jednom njegovom udaljenom kraju nalaze šume kedrovine, po čemu je ono i dobilo naziv (na burijatskom jeziku). Očito da je ranije bilo još zelenije, ali su njegovi stanovnici, radi gradnje kuća i ogreva, posekli šume. Zbog toga je, usled erozije došlo do promene pejzaža i danas veći deo ostrva izgleda kao pustinja.

Deo jezera između istočne

Srećni ljudi, na sibirski način

Pogledajte trejler za film „Happy People: A year in the Taiga“.

Sibir jedno čarobno i surovo mesto koje nikako nije ugodno za život na kakav smo mi navikli. Ono što posebno oduševljava je upravo suživot čoveka i prirode. Ljudi imaju tako malo u tako teškim uslovima života, a lica su im opet nasmejana. Ipak, odlučni su u jednom - ni za šta ne bi menjali ovaj mir i lepotu.

obale i ostrva Oljkhon naziva se Malo more. U ovom delu Bajkala, i „na moru“ kao i na kopnu, mogu se sresti brojni turisti i avanturisti. U takozvanom Zmijskom zalivu voda je tamnozelen. Mesto

izgleda dosta nepristupačno i neprivačno, ali kada se priđe bliže, onda se na samoj obali naziru izvori sa toplom sumporovitom vodom u kojima temperatura ponegde dostiže i čitavih 50 °C. Najveće zadovoljstvo predstavlja trenutak kada se, posle brćkanja u sumporovitoj rupi, „baci“ u hladnu vodu jezera. Nakon toga oseća se potpuna psihička i fizička opuštenost i razgibanost tela.

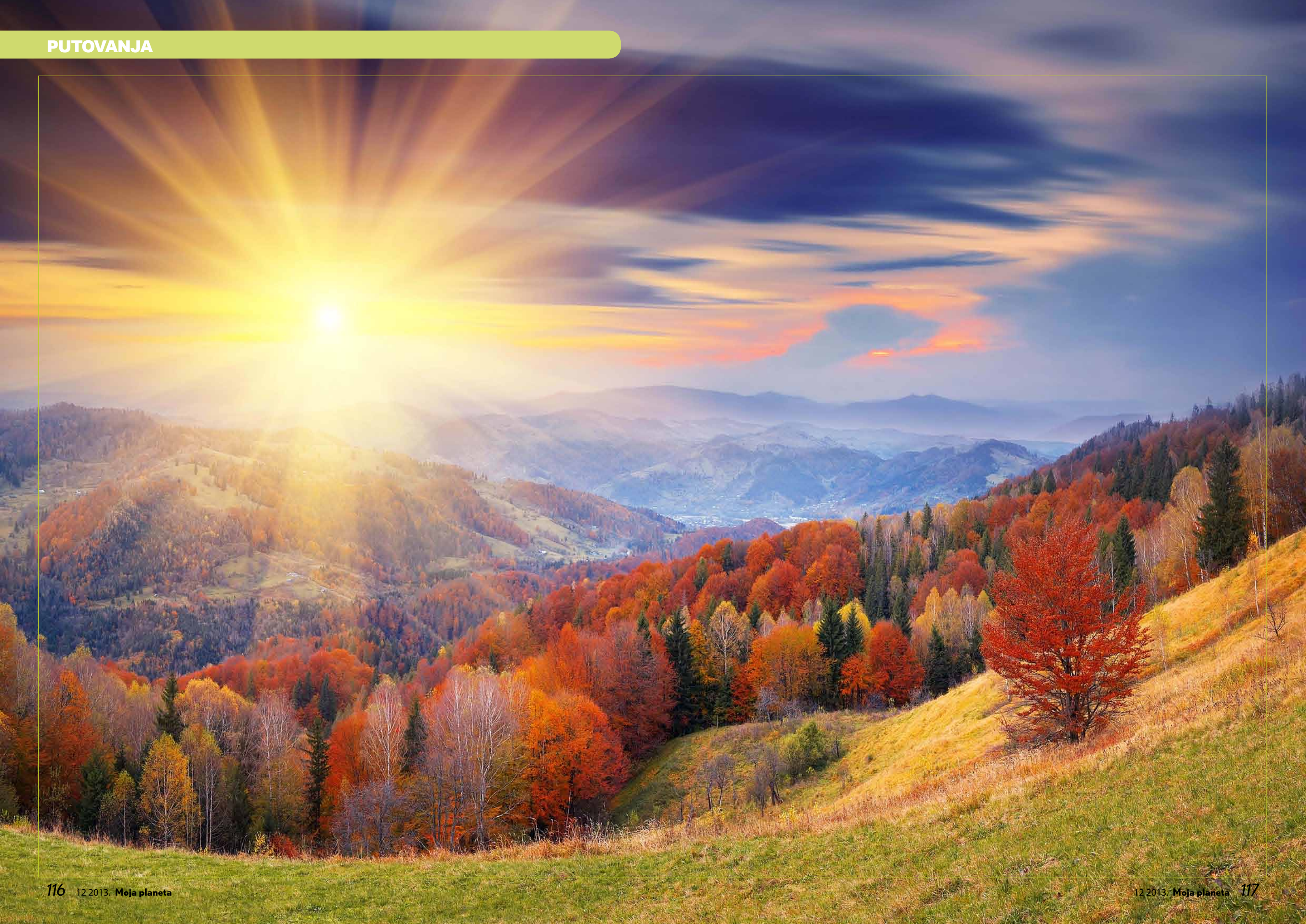
Legenda kaže da je Bajkal starac sa 336 sinova i kćeri, ali se samo jedno dete odmetnulo u vidu jedine reke koja ističe iz jezera po imenu Angara. Navodno je surovi Bajkal nameravao da uda ćerku za Irkuta, a ona se zaljubila u Jeniseja. Jednom, dok joj je otac spavao, iskrala se i pobegla sa svojim voljenim. Kad se Bajkal probudio i video da mu je ćerka kidnula, pobesneo je. Orkanski vetar dizao je ogromne talase, lomio drveće, zveri su se razbežale, a ribe pobegle na dno jezera. Bajkal je odlomio stenu sa planine i bacio za odbeglom ćerkom. Umirući, Angara je molila za malo vode i oproštaj. Umesto toga dobila je očeve suze koje hiljadama godina od tada teku Angarom koja se uliva u Jenisej.

Bajkal je tmuran i strašan, a stena koju je bacio dobila je ime Šamanski kamen. Tu su se vekovima prinosele žrtve da se Bajkal ne bi naljutio, srušio stenu i poplavo svu zemlju.

JAKUTSK

Pored toga što se nalazi tabli za Riziko, Jakutsk je poznat i po tome što je najhladniji grad na našoj planeti. U januaru, najhladnijem

Sibirski haski

mesecu, prosečna najviša dnevna temperatura iznosi oko minus 40 °C. Tada, osim što koža trne i preći opasnost od promrzlina, čak i nošenje naočara predstavlja ozbiljan rizik. Metal se lepi za kožu i, ako ih naglo skinete, može se desiti da se sw oderete. Ipak, u lokalnom žargonu temperatura od minus 40 °C opisuje se kao „hladnjikavo”. Radnici na građevinama obustavljaju posao tek kad živa

padne ispod minus 50, jer metal tada postaje suviše krut za obradu. Deca su oslobođena od odlaska u školu kada temperatura padne ispod minus 55 °C. I gotovo svaka žena je, bez izuzetka, od glave do pete odevena u krzno, uglavnom lokalne proizvodnje. U takvoj klimi malo ko vodi računa o ekološkoj etici.

Rusija obiluje područjima za koja se može reći da su veoma

velika, veoma udaljena, i veoma hladna, ali Jakutsk je u tome apsolutni rekorder. Ekstreman je u svakom smislu, čak i po sibirskim standardima. Jakutia, pokrajina čiji je Jakutsk glavni grad, pokriva više od milion kvadratnih milja, dok tu živi manje od milion ljudi.

Lokalci tvrde da u okolini ima dovoljno jezera i reka da svakom stanovniku pripadne po jedno. Vole i da se hvale da njihova regija

Sasvim običan dan u Krasnojarsku

ima svaki element periodnog sistema. Prema lokalnoj legendi, bog je prilikom stvaranja sveta delio bogatstva i prirodne resurse, ali kada je došao da Jakutije, toliko se smrcao da su mu ruke utrnule i sve ih je, upravo ovde, ispustio.

Domoroci Jakuti, turkijsko pleme azijskih karakteristika, koji govore jezik pun grlenih vokala, uglavnom su se bavili uzgojem irvasa. Postali su ruski podanici bez mnogo otpora i čak i danas čine oko 40% lokalnog stanovništva. Većina njih tečno govori svoj jezik, iako malo njih upražnjava nomadski stil života. Jakuti su oduvek imali neverovatno poštovanje prema prirodi koja ih okružuje, jer znaju koliko moćna ume da bude. Ali sama hladnoća ne igra veliku ulogu u njihovoj tradiciji. Osim toga, tvrde da je kod njih „prijatno hladno”.

NA MINUS 40

Kad padne na minus 40 čak vole da idu peške na posao. Ali ako se ipak odluče za auto - obično ne gasi motor kada se zaustave, a ponekad ga ostavljaju upaljenog i čitav dan da bi se manje kvario. Ovi izduvni gasovi ozbiljno doprinose ionako velikom zagađenju grada.

Boravak na -40 °C predstavlja jedno zanimljivo iskustvo - vožnja na saonicama koje vuku psi, pe-

canje s ribarima na zaleđenoj rijeci Leni, druženje s prodavcima na ribljoj pijaci i degustacija specijaliteta poput mleka kobile - kumiz, sirove ribe i mesa irvasa...

Ako Sibirici nešto obožavaju onda su to psi. Inače, kaže se da Jakutima možeš da ubiješ ženu i možda će ti oprostiti, ali ako mu, ne daj Bože, povrediš psa - ubiće te sigurno. Tu nema milosti! Jer, već vekovima u Sibiru je pas taj koji čuva i pazi čoveka - u tome se ogleda ta neraskidiva veza među njima.

Jakutsk je najveći grad na svetu sagrađen na permafrostu - tlu koje ostaje permanentno zamrznuto tokom čitave godine. Na dubini od četiri metra ispod zemlje, temperatura je minus osam stepeni tokom cele godine, bilo da je na površini minus ili plus 35.

Pojedini akademici sa Zapada smatraju da je samo postojanje gradova kao što je Jakutsk, podignutih na terenu koji jednostavno nije namenjen ljudima, potpuno apsurdno. Tvrde da je ogromna teritorija Rusije ustvari njena slabost, a ne nešto čime bi se trebala ponositi. Oni iznose procenu po kojoj samo hitna dostava goriva sibirskim gradovima košta čitavih 350 miliona funti godišnje, i da bi bilo mnogo efikasnije u Sibir poslati ljude da vade naftu, gas, nikl, zlato i dijamante nego u

Kuhinja

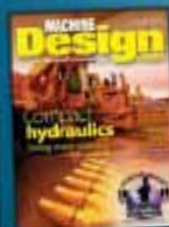
Tipičnim sibirskim obrokom smatra se pohovana, osušena i živa riba, čevapi od losa, ribizle - severno grožđe. Votka, čista i sa ribizlom. Najukusnija riba u Sibiru jeste vrsta omulj (slična šaranu), koje ima pet podvrsta. Generalno, hrana koju najviše jedu je riba, a imaju je u ogromnim količinama. Jakutski specijalitet je sirova smrznuta riba, u tu svrhu se najčešće koristi beli losos koji se seče na tanko i naravno zaliva votkom. Još jedan specijalitet koji oduševljava je jakutski kajmak od kobiljeg mleka.

U Sibiru gozba počinje sibirskom votkom, za koju kažu da je kao mleko (a i jeste pošto je na neki čudan način mešaju sa mlekom), predjelom od pečurki i salatama od šumskih trava; zatim su tu sveže upecani omulji - ispečeni na roštilju, a obrok je završen prednim ruskim blinjima (blini - vrsta palačinki) punjenim tovargom (neslani, švapski sir) i čajem iz ogromnog samovara. Čaj se zapravo pije iz tacne. Ostali delikatesi najčešće su marinirano meso irvasa i „Percovka” - votka koja se pravi tako što se u flašu votke stavi najljuća paprika. Takva votka onda odstoji godinu dana i potom se pije.

takvim uslovima podizati sasvim funkcionalne gradove. Da je Sovjetski savez postupao u skladu sa tržištem, a ne u skladu sa grandioznim ideologijama, gradovi kao što je Jakutsk nikada ne bi ni nastali. Tako kažu... Ali, većina građana Jakutska niti planira, niti želi igde odavde da ode.

 Broj 2
01.11.2010.

 Broj 20090102
02.11.2009.

 Broj 13
01.12.2009.

 Broj 5
18.03.2010.

 Broj 96
01.03.2010.

 Broj 1
01.03.2010.

POGLEDAJ

POGLEDAJ

Novinarnica – sve novine na jednom mestu

ČITAJTE NAŠE NAJNOVIJE IZDANJE NA SAJTU WWW.NOVINARNICA.NET

Nova izdanja časopisa „Moja planeta” od sada će moći da se čitaju i putem internet portala www.novinarnica.net. Saradnjom sa portalom Novinarnica, na kome se nalazi sva dnevna štampa, kao i razni nedeljnici, časopisi iz Srbije i regiona, želeli smo da unapredimo odnos prema našim čitaocima i da im omogućimo da čitaju naše novine bilo kad i bilo gde, tako što će putem kratke procedure, otvaranja naloga biti u mogućnosti ne samo da čitaju, već i da čuvaju i prave sopstvenu arhivu interesantnih tekstova na internet stranici Novinarnice.

Novinarnica predstavlja prodaju ili besplatno čitanje novina u elektronskom formatu, u zavisnosti od vrste izdanja, ne gubeći na originalnosti, zadržavajući isti izgled, kao i sadržaj. Na ovaj način izašlo se u susret potrebama savremenog načina života koje nameće brz protok informacija, ali u isto vreme zadržao se kvalitet, koji štampani mediji nude čitaocima, u odnosu na kratke vesti i sadržaje koje nude razni internet portali informativnog karaktera.

Novinarnica je prvi i jedini portal ovog tipa u Srbiji koji ima za cilj da na jednom mestu korisnicima

interneta omogući pristup i čitanje svih štampanih medija koji se izdaju u Srbiji iz različitih oblasti, kako nacionalnog, tako i lokalnog karaktera. Ako želite da saznate, kakva je situacija u vašem rodnom gradu, da li je pametno ulagati u nekretnine, gde kupiti venčanicu i kako organizovati venčanje, kakva je aktuelna politička situacija u zemlji, nešto više o muzici, fotografiji, umetnosti, koja je najpopularnija dijeta ove sezone, šta rade poznate ličnosti, kako opremiti stan i tako dalje, sve to može se naći na jednom mestu, u izdanjima dostupnim na portalu www.novinarnica.net. Novinarnica pokriva 90% štampanih medija u Srbiji, najrazličitijih oblasti, dnevne novine, nedeljnice, političke, ekonomske, stručne, lifestyle časopise, itd što čitaocima omogućava brzu pretragu sadržaja i tema koji ih interesuju. Osim ove prednosti, svih novina na jednom mestu, Novinarnica nudi jednostavnu i brzu upotrebu sadržaja sajta, arhivu koja je konstantno na raspolaganju, ali i jeftinija izdanja u odnosu na štampane medije. Ako želite da budete informisani i da budete u toku koristite sajt Novinarnice.